

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΞΒ'

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1991

ΤΕΥΧΟΣ Β'

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΕΝ Τῷ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙῳ ΑΘΗΝΩΝ (1842 - 1991)*

Γ Π Ο
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΘΕΜΕΛΗ
Μητροπολίτου Μεσσηνίας

ΕΤΟΣ 1917

Ὁμιλητής, κατὰ τὸ ἔτος 1917, ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Χρ ἡ-
σ τ ο ς Ἀ ν δ ρ ο ὕ τ σ ο ς. Θέμα τοῦ Λόγου αὐτοῦ ἦτο «ἡ ἀξία καὶ ἡ σημα-
σία αὐτῶν (τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν) ὡς ἀνδρῶν τοῦ πνεύματος καὶ τῶν γραμμά-
των ἐν τῷ Χριστιανικῷ Ἑλληνισμῷ».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ
Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Πρυτανεῖα Θεοδώρου Γ. Σκούφου. Λόγος
εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ἐν τῇ
Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ Χρήστου Ἀνδρουτσου
τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου». Ἐν Ἀθήναις.
Τυπογραφικὰ καταστήματα Ταρουσοπούλου. 1917.

ΕΤΟΣ 1918

Ἱερουργὸς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ ἐπίσκοπος Σύρου Ἀθανάσιος,
ὁμιλητὴς δὲ ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανε-
πιστημίου Θ ε ό φ ι λ ο ς Β ο ρ έ α ς.

Σημειωτέον ὅτι, εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συγκλήτου, κατὰ τὴν συνεδρίαν
τῆς 4ης Ἰανουαρίου 1918, ἐγένετο συζήτησις περὶ τοῦ ποῖος πρέπει νὰ εἶναι
ὁ ὁμιλητὴς κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὡς ἔπεται: «Ὁ Κοσμήτωρ
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀνδρουτσος, λέγει «Κατ' ἐμὴν γνώμην, τὸν λόγον
τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν πρέπει νὰ ἐκφωνῇ ὁ ἐκάστοτε Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς, ὡς συνέβαινε κατὰ κανόνα μέχρι τοῦδε ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανε-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 65 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

πιστημίῳ. Ἐγὼ ἐδέχθην πέρυσι νὰ ἐκφωνήσω τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ Κοσμήτορος, ἐπειδὴ οὗτος ἐκωλύετο. Ἄν παροραθῇ ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν θὰ δυνάμεθα νὰ εὐρίσκωμεν ἐκάστοτε τὸν ρήτορα τῆς ἐορτῆς, καὶ τοῦτο ἀσφαλῶς θὰ συμβῇ καὶ ἐφέτος, ἂν ἐξέλθωμεν τῶν ὁρίων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ὁ προκοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Μεσολωρᾶς λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τὸ μνημόσυνον προσήκει νὰ τελῇται ἐν τῷ ναῷ ὁ δὲ λόγος νὰ ἐκφωνῇται ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν, οὐχὶ δὲ ὑπὸ μόνον καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ συναδέλφων τῶν ἄλλων Σχολῶν δυναμένων νὰ πραγματευθῶσι παντοῖα θέματα ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐορτὴν, τελουμένην πρὸς τιμὴν τῶν γραμμάτων ἐν γένει καὶ τῶν εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Λυπεῖται δὲ μὴ δυνάμενος νὰ λάβῃ αὐθις τὸν λόγον κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, διότι λέγει, αὐτὸς ἐπανειλημμένως ἤδη ὠμίλησεν. Μετὰ τινὰς διαφορὰς γνωμῶν, ἐκλέγεται ὅπως ὁμιλήσῃ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κ. Βορέας».

Εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις δημοσιευομένην (ἡμερησίαν ἐθνικὴν ἐφημερίδα) Ἐμ π ρ ὸ ς τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1918 ἐδημοσιεύθη ἡ ἀκόλουθος περὶ τῆς ἐορτῆς εἰδησις: «Ἡ χθεσινὴ ἐορτὴ τῶν γραμμάτων. Ἐτελέσθη χθὲς τὴν πρωτὴν εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως χοροστατοῦντος τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Σύρου κ. Ἀθανασίου τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Κατ' αὐτὸ παρίσταντο ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. Ρέπουλης, ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἡ Σύγκλητος καὶ οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ὅλοι οἱ ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας». (Πρβλ. καὶ τὴν καθ' ἐκάστην πρωτὴν δημοσιευομένην ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδα Ν ἑ α ἡ μ ἔ ρ α Τ ε ρ γ ἔ σ τ η ς τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1918).

ΕΤΟΣ 1919

Ὁμιλητὴς κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχιμανδρίτης Χ ρ υ σ ὶ σ τ ο ρ ο ς Π α π α δ ὶ π ο υ λ ο ς.

Ὁ Λόγος αὐτοῦ, μὲ θέμα «Ἡ Μικρὰ Ἀσία ὡς κοιτίς τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ», ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Πρυτανεῖα Γεωργίου Ζ. Γαζέπη. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου Ἀρχιμανδρίτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ Μικρὰ Ἀσία ὡς κοιτίς τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1919, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου». Ἐν Ἀθήναις 1919.

ΕΤΟΣ 1920

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀπολογητικῆς καὶ τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Γρηγόριος Παπαμιχαήλ.

Ὁ Λόγος του, μὲ θέμα «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Ἀποστάτης», ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Γρηγορίου Παπαμιχαήλ Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Ἀποστάτης. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1920, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου». Ἀθῆναι 1920 (Πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἱστορικὸν πρόσωπον, ἔκδοσις δευτέρα, Ἀθῆναι 1923, σελ. 228).

ΕΤΟΣ 1921

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ 1921 ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων καὶ τῆς Συμβολικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης. Περὶ τοῦ ὁμιλητοῦ τούτου γράφονται τὰ ἑξῆς εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συγκλήτου, τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1920: «Ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Δέρβος λέγει ὅτι προκειμένου περὶ τοῦ ρήτορος τῆς ἑορτῆς Τριῶν Ἱεραρχῶν ἔκρινε καλὸν νὰ συγκαλέσῃ ὡς Κοσμήτωρ τὴν Σχολὴν διὰ νὰ ὑποδείξῃ προκαταρκτικῶς, ὡς εἰπεῖν, εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Συγκλήτου ρήτορα. Ἡ δὲ Σχολὴ ὑπέδειξεν ὡς τοιοῦτον ὁμοψήφως τὸν ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς καθηγητὴν κ. Κ. Δυοβουνιώτην. Ὅθεν παρακαλεῖ τὴν Σύγκλητον νὰ ἐγκρίνῃ τὴν πρότασιν τῆς Σχολῆς. Ἡ Σύγκλητος ἀποδέχεται τὴν πρότασιν ταύτην».

ΕΤΟΣ 1922

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ μάλιστα διὰ τετάρτην φορὰν (προηγούμενα ἔτη εἶναι τὰ 1899, 1906, καὶ 1912), ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Μεσολωρᾶς. Θέμα τοῦ Λόγου αὐτοῦ ἦτο «Ἡ δύναμις τοῦ Λόγου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τοῦτον τὸν τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Ἡ δύναμις τοῦ Λόγου. Ὁμιλία ρηθεῖσα ἐν τῇ Μητροπολιτικῇ Ναφὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τὸ Μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1922, ἐντολῇ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου ὑπὸ Ἰωάννου Ε. Μεσολωρᾶ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου». Ἐν Ἀθήναις 1922.

Ἐδημοσιεύθη καὶ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν Ἰερὸς Σύνδεσμος, καὶ ἐκυκλοφόρησεν ἐν «παραρτηματικῇ ἀνατυπώσει» (Τύποις «Προμηθέως», Ἀθῆναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 28. 1922), καὶ διε-

τέθη «πρὸς ὄφελος τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης». Ὁ Λόγος περιέχει καὶ ἀρκετὰς ὑποσημειώσεις.

Εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν «ἀρχαιοτέραν Ἑλληνικὴν ἐφημερίδα» Νέα ἡμέρα Τεργέστης, τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1922, ἐδημοσιεύθη τὸ ἐξῆς χρονικὸν περὶ τῆς ἑορτῆς: «Χθὲς περὶ τὴν 11ην π.μ. ὤραν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἱδρυτῶν καὶ τῶν εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Παρέστησαν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Ζαῆμης, ἡ Σύγκλητος καὶ οἱ καθηγηταὶ ἀμφοτέρων τῶν Πανεπιστημίων, οἱ φοιτηταὶ ἐν σώματι, ὁ δήμαρχος κ. Τσόχας καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἐκ τοῦ κόσμου τῶν γραμμάτων. Ὁ καθηγητὴς κ. Μεσολωρᾶς, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου, ἐξεφώνησε λόγον, ὁμιλήσας περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ».

Τὸ προοίμιον τοῦ Λόγου ἔχει ὡς ἀκολούθως: «Τὸ τέταρτον παρέρχομαι τὸ βῆμα τοῦτο ἐν τῷ αὐτῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἵνα τὸν προσήκοντα λόγον εἶπω ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν μεγάλων Φωστήρων τῆς τρισηλίου Θεότητος, τῶν Προστατῶν τούτων τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καθόλου, καὶ τῷ κατ' αὐτὴν ἐπισήμως τελουμένῳ Μνημοσύνῳ τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ.

Τὴν εὐμενῶς μοι γενομένην πρὸς τοῦτο πρόσκλησιν τῆς ἀκαδημεικῆς Συγκλήτου ἀσμένως ἀπεδεξάμην, ἀπορούμενος μὲν πως διὰ τὸ τῆς τιμῆς ταύτης βαρὺ, προκειμένου περὶ τελετῆς, φερούσης χαρακτῆρα οὐ μόνον θρησκευτικόν, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικόν καὶ ἐθνικόν ἅμα, ὅπως καταθέσω λόγῳ τὸν πρέποντα στέφανον ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς Ἡρώου τοιούτων μεγάλων τῆς Ἑκκλησίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης ὑποφητῶν καὶ ἡρώων, τοιούτων μεγαθύμων χορηγῶν, ἀπορούμενος μὲν, λέγω, πρὸς ἐπιτέλεσιν τοιαύτης ἐντολῆς, ἀφορώσης εἰς ἔπαινον τοιούτων εὐγενῶν δαδούχων ἡμῖν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ τῆς σοφίας, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενος ἅμα, διότι ἡ τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσις, ἡ τῆς εὐγνώμονος γνώμης ἐκδήλωσις καὶ ἡ ἀγαθὴ προαίρεσις ἀναπληροῦσί πως τὰ ἐλλείποντα, συνεπικουρούσης μοι καὶ τῆς τῶν ἀκροωμένων ἐπεικειας. Οὐκ ἐξαποροῦμαι δ' ἔτι, διότι τὰ ἄνθη, τὰ τοιούτῳ στεφάνῳ ἀρμόδια, εὐχερῶς πως ἡδυνάμην νὰ δρέψω ἐκ τοῦ εὐρέος καὶ εὐανθοῦς λειμῶνος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς ἔσω σοφίας, αἵτινες σήμερον συμπρυτανεύουσαι, κοινὸν τὸ εὐφήμεον κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην προσδέχονται.

Ἑκκλησία καὶ Πανεπιστήμιον παρ' ἡμῖν συνθιασεύουσι· δι' ὃ καὶ προσφυῶς συμνημονεύονται σήμερον. Ἀμφοτέρων ἰσχυρὸς ἀκαταμάχητος, ὅπλον πανσθενές, θέμεθλον ἀρραγές, φῶς τηλαυγὲς ἐγένετο ἡ δύναμις τοῦ λόγου, ἡ ἐκπηγάζουσα ἐκ τοῦ τὰ πάντα ζωοποιούντος θεοῦ τε καὶ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ ἡ ὑπὸ εὐσεβοῦς καὶ φιλομούσου ἐλληνικῆς ψυχῆς διαθερμαινόμενη καὶ ἐνισχυομένη. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως, καὶ δὴ ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ καὶ τῇ Ἐπιστήμῃ, περὶ ἣν ἡ ὁμιλία ἡμῶν σήμερον στραφή-

σεται, ἄριστα διατυποῖ ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης λέγων. «Εἰ μὴ σιδήριον ἔχω, ἀλλ' ἔχω λόγον σιδήρου τομώτερον· εἰ μὴ πῦρ βαστάζω, ἀλλ' ἔστι μοι διδασκαλία πυρὸς θερμότερα, εὐτονώτερον δυναμένη καίειν».

ΕΤΟΣ 1923

Ὁμιλητὴς κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης. Ὁ Λόγος αὐτοῦ εἶχεν ὡς θέμα «Περὶ διδασκόντων καὶ διδασκομένων κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς μὲ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Τὸ Ἀθήνησι Πανεπιστήμιον. Περὶ διδασκόντων καὶ διδασκομένων κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον. Λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐκφωνηθεὶς κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου ὑπὸ Κωνσταντίνου Δυοβουνιώτου, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων καὶ Συμβολικῆς, ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1923, τελουμένου τοῦ Μνημοσύνου τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου». Ἐν Ἀθήναις. Ὁ Λόγος εἶναι ἐπιστημονικὴ μελέτη.

Ἐκ τῆς προσφωνήσεως, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Λόγου, «Μεγαλειότατε», γίνεται γνωστὸν ὅτι, κατὰ τὴν ἑορταστικὴν ἐκδήλωσιν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἦτο παρὼν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β'.

ΕΤΟΣ 1924

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος, ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεοφάνης Κακριδῆς. Εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συγκλήτου, τῆς συνεδρίας τῆς 3ης Νοεμβρίου 1923, καταχωρίζονται περὶ τοῦ ὁμιλητοῦ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1924 ταῦτα: «Εἴτα συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 13 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκλέγεται ρήτωρ πρὸς ἐκφώνησιν τοῦ εἰθισμένου λόγου κατὰ τὴν πανεπιστημιακὴν τελετὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὁ καθηγητὴς κ. Θεοφάνης Κακριδῆς».

ΕΤΟΣ 1925

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἱερουργὸς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως ἦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος, ἄλλοτε καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὁμιλητὴς δὲ ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀμίλκας Σ. Ἀλιβιζᾶτος. Θέμα τοῦ Λόγου τοῦ ἦτο «Ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας».

Ὁ Λόγος του — μελέτη ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Τὸ Ἀθήνησιν Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Ἡ κοινωνικὴ

ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Παν. Συγκλήτου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1925 ὑπὸ Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου». Ἐν Ἀθήναις 1925.

ΕΤΟΣ 1926

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Πατέρων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Δ η μ ή τ ρ ι ο ς Σ. Μ π α λ ᾶ ν ο ς. Θέμα τοῦ Λόγου του με ρητὸν «Γνώ-σεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. Η'. 32) ἦτο «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἡ ἐποχὴ των».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐ κ κ λ η σ ί α τῆς 5 Φεβρουαρίου 1926, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τοῦ Πανεπιστημίου τελοῦντος τὰ ἀπὸ καταβολῆς αὐτοῦ τεθεσπισμένα μνημόσυνα τῶν ἀοιδίμων αὐτοῦ ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν, ἐν μὲν τῷ καθεδρικῷ ναῷ ἐτελέσθη θεία Λειτουργία καὶ μνημόσυνον χοροστατοῦντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἐν δὲ τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὸν προσήκοντα λόγον ἐξεφώνησεν ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Δημ. Μπαλᾶνος, θέμα λαβὼν τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας καὶ τὴν ἐποχὴν των. Κατὰ τὴν τελετὴν παρῆσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μετὰ τῆς κυρίας Κουντουριώτου, ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Σ. Μητροπολιταὶ Δημητριάδος κ. Γερμανός, Κορινθίας κ. Δαμασκηνός, Κυθήρων κ. Δωρόθεος, Καρυστίας κ. Παντελεήμων, Ἡλείας κ. Ἀντώνιος, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πλῆθος κόσμου».

Ὁ Λόγος — μελέτη ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἡ ἐποχὴ των. Λόγος λεχθεὶς κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου, εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1926, ὑπὸ Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου - «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. Η'. 32)»». Ἀθῆναι 1926.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Καὶ ὅμως ὁ βίος καὶ τὰ συγγράμματα τῶν μεγάλων αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες «οἶον τὸν λόγον τοιόνδε τὸν τρόπον καὶ οἶον τὸν τρόπον τοιόνδε καὶ τὸν λόγον ἐπεδείκνυντο», ὁ βίος, λέγω, καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι σχεδὸν ἄγνωστα εἰς τὴν νεολαίαν καὶ οὐδεμία γίνεται ἐκμετάλλευσις τοῦ τόσον ἐποικοδομητικοῦ τούτου ὕλικου πρὸς διάπλασιν τοῦ ἡθους αὐτῆς. Ἀποδίδοντες ἀξίαν εἰς ἀρχαίους συγγραφεῖς μόνον ἐφόσον ἀνάγονται εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν,

παραμελοῦμεν ἐκ συστήματος πᾶν πέραν αὐτῆς κείμενον, ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ παιδαγωγικῇ ζημίᾳ. Καὶ ὅμως ὁπόσῃ θὰ ᾔτο ἡ ὠφέλεια ἐάν εἰς τὴν μίαν μόνον ἐβδομαδιαίαν ὥραν τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ τελευταίᾳ γυμναστικῇ τάξει, ἐν τῇ ὁποίᾳ διδάσκεται ἐπιτομώτατα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, προσετίθετο καὶ δῖωρος καθ' ἐβδομάδα ἀνάγνωσις περικοπῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων καὶ συγγραφέων! Πόσῃ ὠφέλεια θὰ ἐπῆρχετο εἰς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν ἐκ τοῦ ἀνεξαντλήτου ἐκείνου ἡθικοῦ θησαυροῦ; Ἀλλὰ καὶ ἡ πανεπιστημιακὴ νεολαία, ἥτις καὶ αὕτη, ὡς μὴ ὠφείλεν, ἀμυδρῶς μόνον γνωρίζει τὴν ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν, μήπως δύναται νὰ ἐντρυφᾷ εἰς τὰ συγγράμματα ἐκείνων, ὡς ἐκάστοτε συμβουλευόμεν αὐτὴν οἱ ῥήτορες τῆς ἡμέρας ταύτης; δυστυχῶς οὐχί, ἔνεκα τοῦ δυσπροσίτου καὶ τῆς σπάνεως τῶν ἐκδόσεων τούτων. Διὰ τοῦτο ρίπτω τὴν ἰδέαν ὅπως μέχρι οὗ ἐκδοτικὴ ἐταιρεία, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀναλάβῃ τὴν πληρῶσιν τῆς ἐλλείψεως ταύτης, τὸ Πανεπιστήμιον, πληροῦν πως ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν σπουδαιότητάν ταύτην ἀνάγκην, προσφέρῃ, ἀντὶ ἐλαχίστου τιμήματος, καθ' ἕκαστον ἐτήσιον μνημόσυνον, τόμον περιέχοντα ἡθοπλαστικὰ συγγράμματα τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐπιμελείᾳ τῶν ἀρμοδίων. Οὕτως ἡ πότνια μήτηρ δὲν θὰ συνίστα εἰς τὰ πνευματικά της τέκνα μόνον λόγῳ ἀλλὰ καὶ ἔργῳ τὴν μελέτην τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τῶν τριῶν ἐκείνων περιλάμπρων φωστήρων, οἵτινες γνήσιοι ὑποφῆται τοῦ πνεύματος, γενναῖοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, μεγαλόφωνοι κήρυκες τοῦ σωτηρίου κηρύγματος, ἀγωνισταὶ καὶ πρόμαχοι τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας, πρόκεινται ἡμῖν οἷονεὶ σύμβολα τῶν αἰώνιων καὶ ἀδιαρρήκτων δεσμῶν Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀέδια πρότυπα μορφώσεως καὶ ἀρετῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν «καὶ βίον καὶ πρᾶξιν ἄπασαν» ἀπηύθυνον»!

ΕΤΟΣ 1927

Ὁμιλητῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητῆς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Κ. Στεφανίδης.

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκλησιολογίας τῆς 4ης Φεβρουαρίου 1927, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς μητροπόλεως ἐτελέσθη ἡ θεία ἱεουργία ἐπὶ μνημοσύνῳ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν, δωρητῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Ἀθηνῶν Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Τοῦ μνημοσύνου ἐτελετάρχησεν ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, παρῆσαν δὲ κατ' αὐτὸ ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου καὶ οἱ Κοσμήτορες τῶν Σχολῶν ἐν ἐπισήμῳ στολῇ, ἡ Σύγκλητος καὶ οἱ Καθηγηταὶ αὐτοῦ, πολλοὶ φοιτηταὶ καὶ

ϊκανὸν ἐκκλησίασμα. Μετὰ τὸ μνημόσυνον ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὸν ἐπὶ τῇ πανεπιστημιακῇ ἐορτῇ νεομισμένον λόγον εἶπεν ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Βασίλειος Στεφανίδης, ἀναπτύξας τὰς ἱστορικὰς προϋποθέσεις τῆς ἀκμῆς τοῦ δ' ἰστορικοῦ αἰῶνος. Τὸν λόγον παρηκολούθησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας μετὰ τῆς κυρίας Κουντουριώτου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, πολλοὺς κόσμος τῶν γραμμάτων καὶ οἱ φοιτηταί».

Ὁ Λόγος—μελέτη αὐτοῦ με θέμα «Αἱ ἱστορικαὶ προϋποθέσεις τῆς κατὰ τὴν 4ην ἑκατονταετηρίδα ἀκμῆς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας», ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐπόμενον τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Αἱ ἱστορικαὶ προϋποθέσεις τῆς κατὰ τὴν 4ην ἑκατονταετηρίδα ἀκμῆς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ρηθεὶς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν αὐτοῦ, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1927, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ὑπὸ Ἀρχιμ. Βασιλείου Κ. Στεφανίδου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας». Ἐν Ἀθήναις. Τύποις «Φοῖνικος» Σταδίου 38. 1927.

ΕΤΟΣ 1928

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Εἰσαγωγῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Νικόλαος Λούβαρις.

Ὁ Λόγος αὐτοῦ με θέμα «Ἡ θρησκεία ἀπὸ ἀξιολογικῆς ἐπόψεως» ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ν. Ι. Λούβαρι τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ θρησκεία ἀπὸ ἀξιολογικῆς ἐπόψεως. Λόγος ἐκφωνηθεὶς εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν ἐν τῇ Αἰθούσῃ Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1928». 1928.

ΕΤΟΣ 1929

Κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Παλαιογραφίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Γεώργιος Α. Σωτηρίου. Θέμα τοῦ Λόγου τοῦ ἦτο «Ἡ τέχνη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν - Σχέσις τέχνης καὶ θρησκείας».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 2 Φεβρουαρίου 1929, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προέστη τῆς τελέσεως τοῦ Μνημοσύνου τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργε-

τῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, συμπαρισταμένων καὶ τινων τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου. Εἶτα δὲ μετ' αὐτῶν μετέβη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ὁποίου ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Σωτηρίου ὠμίλησε περὶ τῆς σχέσεως τῆς τέχνης πρὸς τὴν θρησκείαν γενικῶς καὶ περὶ τῆς χριστιανικῆς τέχνης ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Ὁ Λόγος — μελέτη ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ἡ τέχνη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν — Σχέσις τέχνης καὶ Θρησκείας. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ρηθεὶς ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1929 ὑπὸ Γεωργίου Α. Σωτηρίου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ». Ἐν Ἀθήναις 1929.

ΕΤΟΣ 1930

Κατὰ τὸ 1930 ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Π. Διαθήκην καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Ἑβδομήκοντα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Παναγιώτης Μπρατσιώτης. Θέμα τοῦ Λόγου του ἦτο «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκλησία τῆς 1 Φεβρουαρίου 1930 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ προχθὲς Πέμπτῃ ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου, μετὰ τὸ πέρας δ' αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν αὐτοῦ ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Π. Μπρατσιώτης ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος «Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα». Κατὰ τὴν ὁμιλίαν παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, οἱ σεβ. συνοδικοὶ καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες Ἱεράρχαι, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ὁ Δήμαρχος, πολλοὶ πολιτευταὶ καὶ πλῆθος κόσμου».

Ὁ Λόγος — μελέτη αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς (καὶ εἰς δευτέραν ἔκδοσιν τὸ 1939) ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Παν. Συγκλήτου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1930 ὑπὸ Παναγιώτου Ι. Μπρατσιώτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν». Ἐν Ἀθήναις Τυπ. Α. Ε. Ε. Νέα Ἑλληνικὴ Ἡὼς (Ἱ. Χατζηιωάννου) Ἰπποκράτους 15 Β. 1930.

ΕΤΟΣ 1931

Ὁμιλητῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης, θέμα δὲ τοῦ Λόγου του ἦτο «Ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ὡς φοιτηταὶ τοῦ ἀρχαίου Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκλησία τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1931, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τελεσθέντος χθὲς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τοῦ ἑτησίου Μνημοσύνου τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου, εἶτα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου παρούσης καὶ τῆς Α. Μ. ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογ. Σχολῆς καὶ Ἀντιπρύτανης κ. Κ. Δυοβουνιώτης εἶπε τὸν προσήκοντα λόγον, ὁμιλήσας περὶ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ὡς φοιτητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ὡς φοιτηταὶ τοῦ ἀρχαίου Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1931 ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῷ κατ' αὐτὴν τελεσθέντι Μνημοσύνῳ τῶν εὐεργετῶν, δωρητῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ Κωνσταντίνου Δυοβουνιώτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας». Ἐν Ἀθήναις 1931.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται ὡς ἐξῆς: «Περατῶν, Κύριοι, τὸν παρόντα λόγον θεωρῶ ἐπιβεβλημένον καθῆκον καὶ ἱερὰν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἀποδώσω καὶ πάλιν τὸν πρέποντα ἔπαινον καὶ τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς ἀοιδίμους ἱδρυτάς, εὐεργέτας καὶ καθηγητάς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτῶν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν πατρίδα ἀγάπῃ προσήνεγκον ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου ὅ,τι πολύτιμον εἶχον, τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν καὶ τὸν τίμιον αὐτῶν ἰδρώτα, πρὸς ἱδρυσιν, κραταίωσιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδευτηρίου, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἀπὸ ἑκατονταετηρίδος περίπου ὡς ἐκ φάρου τηλαυγοῦς ἐκπέμπεται πανταχοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς τὸ φῶς τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης, τὸ φωτίζον τὸν νοῦν καὶ διαπλάσσει τὴν καρδίαν καὶ προάγον τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη. Ὁ μετὰ προσοχῆς μελετῶν τὰς διαθήκας τῶν ἀοιδίμων εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου αἰσθάνεται ἱερὰν συγκίνησιν καὶ ἄπειρον θαυμασμὸν πρὸς τὰς εὐγενεῖς αὐτῶν ψυχὰς καὶ ἀντιλαμβάνεται ὅτι πάντας ἀνεξαιρέτως ἐνέπνεεν ὁ αὐτὸς ἱερὸς πόνθος καὶ ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν πατρίδα μεγάλη ἀγάπη, ἥτις εἶναι βαθέως ἐρριζωμένη ἐν τῇ ἑλληνικῇ ψυχῇ. Διὰ τοῦτο, ὡς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκδηλοῦν τὴν ἄπειρον αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην ἔχει ἐγχαράξει χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ μαρμαρίνων πλακῶν τὰ τετιμημένα

αὐτῶν ὀνόματα, ἐγγαράξωμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀνεξιτή-
λοις γράμμασι καὶ εὐχρηθῶμεν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἀναφωνοῦν-
τες «τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου
αἰωνία ἡ μνήμη».

ΕΤΟΣ 1932

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος 1932 ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχο-
λῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀμύλιας Ἀλιβιζᾶτος, μὲ θέμα τοῦ Λό-
γου του «Ἡ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει Ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησιολογίας τῆς 6ης Φεβρουαρίου
1932, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν
Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν
τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ τὸ Πανεπιστήμιον ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ
ναῷ τῆς Καπνικαρέας ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀειμνήστων ἱδρυτῶν,
εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ μνημόσυνον οὗ προέστη ὁ Μακαριώτατος
Ἀρχιεπίσκοπος. Μετὰ τὸ πέρας δ' αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανε-
πιστημίου ἐν ἣ παρῆσαν ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Ἀποκρισιάρχιος τοῦ
Οἴκου. Πατριάρχου σεβ. μητροπ. Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθος καὶ μέλη τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου ὁ καθηγητὴς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτος εἶπε τὸν προσήκοντα λόγον
λαβὼν ὡς θέμα «τὴν ἐν τῷ ἑλληνικῷ κράτει ἐκκλησιαστικὴν πολιτικὴν»,
ἥτοι τὴν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου μέχρι τοῦ νῦν ἀσκηθεῖσαν
ὑπὸ τοῦ κράτους ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέ-
ναντι τοῦ κράτους πολιτικὴν. Ὁ ρήτωρ ζωηρῶς ἐχειροκροτήθη».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον. «Πανεπιστή-
μιον Ἀθηνῶν. Ἡ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει Ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ. Λόγος
ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπι-
στημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1932 ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῷ
κατ' αὐτὴν τελεσθέντι Μνημοσύνῳ τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν
τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ Ἀμίλια Σ. Ἀλιβιζᾶτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ
Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς». Ἐν Ἀθήναις 1932.

Σημειωτέον ὅτι, διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου 1932, τὸ
Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθη-
γητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸν ἑορτασμὸν τῆς 30ῆς
Ἰανουαρίου, ἐτελέσθη ἐν τῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεο-
τόκου (Καπνικαρέας) ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, καὶ
ἐκτοτε συνεχῶς μέχρι σήμερον (1991) ὁ ἑορτασμὸς οὗτος καὶ τὸ μνημόσυ-
νον τελοῦνται εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον.

Σημειωτέον ὡσαύτως ὅτι, διὰ τοῦ Νόμου 5148 «Περὶ Ναῶν καὶ
Ἐφημερίων» δημοσιευθέντος εἰς τὸ Α' τεῦχος τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 234/27 Ἰου-

λίου 1931, Φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὧς ἄνω Ναὸς τῆς Καπνικαρέας «παρεχωρήθη καὶ προσηρτήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὡς κτῆμα αὐτοῦ ἀναφαίρετον» (Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, Ὁ Πανεπιστημιακὸς Ναὸς τῆς Ὑ.Θ. τῆς Καπνικαρέας). Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1937). Ἐν Ἀθήναις 1938.

ΕΤΟΣ 1933

Κατὰ τὸ ὧς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Δημήτριος Μπαλᾶνος. Θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του ἦτο τὸ ἐξῆς: «Θεόκλητος Φαρμακίδης (1784 - 1860)».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 2ας Φεβρουαρίου 1933, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ προχθὲς Δευτέρᾳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὸ νενομισμένον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀειμνήστων ἱδρυτῶν, καθηγητῶν καὶ εὐεργετῶν αὐτοῦ, ἱεουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου. Εἶτα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου καταμέστω πλήθους καὶ πολλῶν ἐπισήμων ἐν οἷς ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, πολλοὶ τῶν συνοδικῶν ἱεραρχῶν, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ ἄλλοι, ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Δημ. Μπαλᾶνος ἐντολῇ τῆς πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου εἶπε λόγον περὶ τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς αὐτῆς Σχολῆς Θεοκλήτου Φαρμακίδου, καταχειροκροτηθέντα ὑπὸ τοῦ ἀκροατηρίου».

Ὁ Λόγος — μελέτη ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς μετὰ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Θεόκλητος Φαρμακίδης (1784 - 1860). Λόγος λεχθεὶς κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1933 ὑπὸ Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου». Ἐν Ἀθήναις 1933.

Τὸ προοίμιον τοῦ Λόγου του ἔχει ὡς ἐξῆς: «Συνήθεια ἀρχῆθεν ἀπεκράτησεν, ἀφ' ἧς τὸ 1842 καθιερώθη ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου ἡ ἡμέρα αὕτη ὡς πανεπιστημιακὴ ἑορτή, ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας νὰ περιστρέφηται περὶ τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν τριῶν μεγάλων ἱεραρχῶν καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων, τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλείου, τοῦ θεολόγου Γρηγορίου καὶ τοῦ χρυσορρήμονος Ἰωάννου, ὁ ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τῶν ὁποίων ἐθεωρήθη ὀρθῶς ὡς ἡ κατάλληλος ἡμέρα τῆς πανεπιστημιακῆς ἑορτῆς, ἐφόσον οὗτοι πρόκεινται οἷονεὶ σύμβολα τῶν αἰώνιων καὶ ἀδιαρρήκτων

δεσμῶν Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀίδια πρότυπα μορφώσεως καὶ ἀρετῆς, δυνάμενοι ὡς ἐκ τούτου νὰ χρησιμεύσωσιν ὑποδείγματα καὶ καθοδηγοὶ διὰ τὰς ἐκπαιδευομένας γενεάς.

Τινὲς ὅμως τῶν ρητόρων τῆς ἡμέρας, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὴν σημερινὴν ἑορτὴν δὲν ἐπιτελεῖται μόνον ἡ μνήμη τῶν τριῶν ἱεραρχῶν ἀλλ' ὅτι πρόκειται καὶ περὶ ἑορτῆς τῆς παιδείας καὶ τῶν γραμμάτων καὶ εἰδικώτερον τοῦ πανεπιστημίου, ὠμίλησαν περὶ γενικωτέρων θεμάτων, ἀφορώντων τὴν παιδείαν, τὸ πανεπιστήμιον καὶ τὴν καθόλου διαπαιδαγώγησιν τῆς νεολαίας.

Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ὁρμώμενος καὶ ἐγώ, λαμβάνων δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν ὠμίλησα ἤδη ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου περὶ τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, ἐξέλεξα ὡς θέμα τοῦ ἐντολῆς τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου σημερινοῦ λόγου μου τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως ἑνὸς τῶν προαποδημησάντων καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου. Καὶ ἐνόμισα τοῦτο πληρέστατα δεδικοιολογημένον, καθόσον ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τοὺς μεγάλους νεκροὺς τοῦ πανεπιστημίου, εἰς τοὺς ἀειμνήστους ἰδρυτάς, καθηγητάς καὶ εὐεργέτας αὐτοῦ, ὑπὲρ τῆς μνήμης τῶν ὁποίων ἐτελέσθη πρὸ μικροῦ καὶ ἐκκλησιαστικὸν μνημόσυνον ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ. Τί φυσικώτερον λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπακολουθήσῃ ἐνταῦθα ἐπιστημονικὸν μνημόσυνον, ἀναφερόμενον εἰς ἕνα ἢ εἰς ὁμάδα ἐξ αὐτῶν;»

Εἰς τὸ τέλος τοῦ δημοσιευθέντος ὡς ἄνω Λόγου — μελέτης, δημοσιεύεται πλήρης «Κατάλογος τῶν ἀοιδίμων ἰδρυτῶν, καθηγητῶν καὶ εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ», ἀναδημοσιευόμενος ἐν συνεχείᾳ ἐνταῦθα, ὡς ἀξιόλογον ἱστορικὸν κείμενον.

Α') Ἱδρυταὶ

῾Οθων Α' Βασιλεὺς (Ἱδρυτὴς τοῦ ῾Οθωνείου Πανεπιστημίου).

Ἰωάννης Δομπόλης (Ἱδρυτὴς τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου).

Ἰωάννης Καποδίστριας (Ἐπώνυμος τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου).

Β') Καθηγηταὶ

1) Μαυροκορδᾶτος Δημήτριος († 1839). 2) Οὐλερῆχος Ἑρρῆκος († 1843). 3) Δομνάνδος Κυριάκος († 1852). 4) Ἑρτσογ Αἰμύλιος († 1852). 5) Φέδερ Γοδεφρεῖδος († 1852). 6) Πετσάλης Νικόλαος († 1853). 7) Λευκίας Ἀναστάσιος († 1853). 8) Γεννάδιος Γεώργιος († 1854). 9) Βενθύλος Ἰωάννης († 1854). 10) Στροῦμπος Πέτρος († 1854). 11) Βάμβας Νεόφυτος († 1855). 12) Λιβερόπουλος Δαμιανὸς († 1856). 13) Σχινᾶς Κωνσταντῖνος († 1857). 14) Μαυροκορδᾶτος Γεώργιος († 1858). 15) Μανούσης Θεόδωρος

(† 1858). 16) Ρόδς Λουδοβῖκος († 1859). 17) Φαρμακίδης Θεόκλητος († 1860). 18) Βούρης Γεώργιος († 1860). 19) Ἀργυρόπουλος Περικλῆς († 1860). 20) Μαυρογιάννης Κωνσταντ. († 1861). 21) Κλεώπας Διονύσιος († 1861). 22) Πήλικας Σπυρίδων († 1861). 23) Κωστῆς Νικόλαος († 1861). 24) Ἀποστολίδης Μισαήλ (Μητροπ. Ἀθηνῶν († 1862). 25) Βενιζέλος Ἀλέξανδρος († 1862). 26) Ποτλῆς Μιχαήλ († 1863). 27) Μπάστας Ἀντώνιος († 1865). 28) Μαυροφρύδης Δημήτριος († 1866). 29) Φιλητᾶς Χριστόφορος († 1867). 30) Ὀλύμπιος Ἰωάννης († 1869). 31) Κυριακὸς Διομήδης († 1869). 32) Νικολαΐδης Λεβαθεὺς Ἰω. († 1871). 33) Ἀσώπιος Κωνσταντῖνος († 1872). 34) Μάσσων Ἐδουάρδος († 1873). 35) Λυκοῦργος Ἀλέξανδρος (Ἀρχιεπ. Σύρου καὶ Τήνου) († 1875). 36) Ρομπότης Παναγιώτης († 1875). 37) Γαλάτης Στέφανος († 1875). 38) Φράας Κάρολος Νικόλαος († 1875). 39) Παπαδάκης Ἰωάννης († 1876). 40) Πορφυρόπουλος Κωνσταντ. (1877). 41) Παπασιώτης Γεώργιος († 1877). 42) Κοντογόννης Κωνσταντῖνος († 1878). 43) Κόκκινος Ἐμμανουήλ († 1879). 44) Δοκὸς Γκίκας († 1879). 45) Ἰωάννου Φίλιππος († 1880). 46) Νέγρης Κωνσταντῖνος († 1880). 47) Μπαλᾶνος Σπυρίδων († 1881). 48) Γρηγοριάδης Περικλῆς († 1882). 49) Πυλαρινὸς Φραγκῖσκος († 1882). 50) Βιτσάρης Ἀντώνιος († 1882). 51) Αἰγινίτης Διονύσιος († 1882). 52) Κοτζιᾶς Νικόλαος († 1882). 53) Τράϊμπερ Ἑρρίκος († 1882). 54) Ράλλης Γεώργιος († 1883). 55) Πρινάρης Γεώργιος (1883). 56) Βοῦρος Ἰωάννης († 1885). 57) Πάλλης Ἀλέξιος († 1885). 58) Λάνδερερ Ξαβέριος († 1885). 59) Πρετεντέρης Χαράλαμπος († 1885). 60) Κρῖνος Σταμάτιος († 1886). 61) Ὀρφανίδης Θεόδωρος († 1886). 62) Σαρίπολος Νικόλαος († 1887). 63) Βενιζέλος Μιλτιάδης († 1887). 64) Γεωργαντᾶς Ἀχιλλεὺς († 1887). 65) Καστόρχης Εὐθύμιος († 1888). 66) Ροντήρης Ἀθανάσιος († 1888). 67) Νικολαΐδης Νικόλαος († 1889). 68) Στροῦμπος Δημήτριος († 1890). 69) Σοῦτσος Ἰωάννης († 1890). 70) Παπαῖωάννου Λουκᾶς († 1890). 71) Σταυρινάκης Στέφανος († 1891). 72) Παπαρρηγόπουλος Κωνστ. († 1891). 73) Παπαρρηγόπουλος Πέτρος († 1891). 74) Δαμαλᾶς Νικόλαος († 1892). 75) Μητσόπουλος Ἡρακλῆς († 1892). 76) Ραγκαβῆς Ἀλέξανδρος († 1892). 77) Ἀφεντούλης Θεόδωρος († 1893). 78) Ζαβιτσᾶνος Γεώργιος († 1893). 79) Ἀρεταῖος Θεόδωρος († 1893). 80) Φιντικλῆς Σπυρίδων († 1894). 81) Οἰκονομίδης Βασίλειος († 1894). 82) Παυλίδης Παναγιώτης († 1894). 83) Κυζικηνὸς Ἀθανάσιος († 1894). 84) Τσιβανόπουλος Σωκράτης († 1895). 85) Κοκκίδης Δημήτριος († 1895). 86) Καλλιγᾶς Παῦλος († 1896). 87) Καλογερᾶς Νικηφόρος (Ἀρχιεπ. Πατρῶν) († 1896). 88) Ρενιέρης Μᾶρκος († 1897). 89) Ἀναγνωστάκης Ἀνδρέας († 1897). 90) Ἰωάννου Παῦλος († 1897). 91) Χασιώτης Δημήτριος († 1897). 92) Ὀρφανίδης Δημήτριος († 1898). 93) Δηληγιάννης Κωνσταντῖνος († 1898). 94) Ρουσόπουλος Ἀθανάσιος († 1898). 95) Βουσάκης Κωνσταντῖνος († 1898). 96) Σεμιτέλος Δη-

μήτριος († 1898). 97) Γεωργίου Δαμιανὸς († 1899). 98) Πύρλας Ἰωάννης († 1899). 99) Κωνσταντίνῃς Στυλιανὸς († 1899). 100) Ζήννης Ἀθανάσιος († 1899). 101) Κωστῆς Κωνσταντῖνος († 1899). 102) Κουμανούδης Στέφανος († 1899). 103) Λάκων Βασίλειος († 1900). 104) Πανταζίδης Ἰωάννης († 1900). 105) Κυριακὸς Παναγιώτης († 1900). 106) Γαλβάνης Ἰούλιος († 1901). 107) Ψαῤῥῆς Ξενοφῶν († 1901). 108) Οἰκονομίδης Προκόπιος (Μητροπολ. Ἀθηνῶν) († 1902). 109) Οἰκονόμου Ἀντώνιος († 1902). 110) Φρεαρίτης Κωνσταντῖνος († 1902). 111) Βίμπος Θεόκλητος (Ἀρχιεπ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας) († 1903). 112) Μοσχάκης Ἰγνάτιος († 1903). 113) Διομήδης Νικόλαος († 1903). 114) Καραμήτσας Γεώργιος († 1904). 115) Ζαγγογιάννης Δημήτριος († 1904). 116) Μακκᾶς Γεώργιος († 1905). 117) Δημαρᾶς Νικόλαος († 1906). 118) Παπαδόπουλος Χρῆστος († 1906). 119) Χρηστομᾶνος Ἀναστάσιος († 1906). 120) Βερναρδάκης Δημήτριος († 1907). 121) Ἀραβαντινὸς Ἰωάννης († 1907). 122) Χατζημιχάλης Μιχαήλ († 1908). 123) Κόνσολας Δημήτριος († 1908). 124) Κόντος Κωνσταντῖνος († 1909). 125) Δαμασκηνὸς Νικόλαος († 1910). 126) Βάφας Γεώργιος († 1911). 127) Πεζόπουλος Νικόλαος († 1911). 128) Μητσόπουλος Κωνσταντ. († 1911). 129) Γεννάδιος Ἀναστάσιος († 1911). 130) Ἀργυρόπουλος Τιμολέων († 1912). 131) Ζωχιὸς Ἰωάννης († 1912). 132) Βάσης Σπυρίδων († 1912). 133) Κρασᾶς Ἀλκιβιάδης († 1912). 134) Μιστριώτης Γεώργιος († 1916). 135) Σημαντήρας Ἰωάννης († 1916). 136) Λάμπας Μίνως († 1917). 137) Στέφανος Κυπάρισσος († 1917). 138) Παπαδόπουλος Φίλιππος († 1918). 139) Σακελλαρόπουλος Σπυρίδων († 1919). 140) Ζολώτας Ἐμμανουήλ († 1919). 141) Βασιλείου Κωνσταντῖνος († 1919). 142) Τσακαλῶτος Δημήτριος († 1919). 143) Λάμπρος Σπυρίδων († 1919). 144) Ἀποστολίδης Νικόλαος († 1919). 145) Μηλιαράκης Σπυρίδων († 1919). 146) Μαγγίνας Σπυρίδων († 1919). 147) Στρέϊτ Στέφανος († 1920). 148) Πατσόπουλος Δημήτριος († 1920). 149) Δαμβέργης Ἀναστάσιος († 1920). 150) Χατζηδάκης Ἰωάννης († 1921). 151) Πολίτης Νικόλαος († 1921). 152) Καλλιωντζῆς Εὐάγγελος († 1922). 153) Θεοφανόπουλος Δημήτριος († 1922). 154) Καλικούνης Νικόλαος († 1922). 155) Σβορώνος Ἰωάννης († 1922). 156) Σκιᾶς Ἀνδρέας († 1922). 157) Ζαῖμης Θεόδωρος († 1922). 158) Πρωτόπουλος Βασίλειος († 1922). 159) Κυριακὸς Ἀναστάσιος († 1923). 160) Μομφερράτος Ἀντώνιος († 1924). 161) Δέρβος Γεώργιος († 1924). 162) Βερναρδάκης Γρηγόριος († 1925). 163) Παπαγιαννόπουλος Νικόλ. († 1926). 164) Φωτιάδης Πέτρος († 1927). 165) Εὐταξίας Ἰωάννης († 1927). 166) Ζωγράφος Ἰωάννης († 1927). 167) Ρεμουῆνδος Γεώργιος († 1928). 168) Μαλανδρινὸς Χρῆστος († 1928). 169) Καββαδίας Παναγιώτης († 1928). 170) Δελλαπόρτας Νικόλαος († 1928). 171) Νικολαΐδης Ρήγας († 1928). 172) Σάββας Κωνσταντῖνος († 1929). 173) Κακριδῆς Θεοφάνης († 1929). 174) Γαζέπης Γεώρ-

γιος († 1929). 175) Καρολίδης Παῦλος († 1930). 176) Λιβαδάς Μιχαήλ († 1931). 177) Ράδος Κωνσταντῖνος († 1931). 178) Γουναράκης Νικόλαος († 1932). 179) Εὐαγγελίδης Μαργαρίτης († 1932). 180) Παππούλιας Δημήτριος († 1932). 181) Ἡλιόπουλος Τιμολέων († 1932).

Γ') Ἐπίτροποι τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Πανεπιστημίου

1) Κουντουριώτης Γεώργιος. 2) Ζαΐμης Ἀνδρέας. 3) Κολοκοτρώνης Θεόδωρος. 4) Ράλλης Θεόδωρος.

Δ') Εὐεργέται

1) Μιλόσχης Ὀβρένοβιτς (Ἡγεμὼν τῆς Σερβίας). 2) Α' Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. 3) Νεόφυτος Μητροπολ. Ἱεραπόλεως. 4) Γεράσιμος Ὑδρας. 5) Νεόφυτος Εὐβοίας. 6) Κύριλλος Ἀργολίδος. 7) Ἀβράμιος Θηβῶν καὶ Λεβαδείας. 8) Παῖσιος Βιδύνης. 9) Θεοφάνης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. 10) Ἀνθιμος Σελευκείας. 11) Κωνσταντῖνος Σιρμίου. 12) Προκόπιος Οἰτύλου. 13) Κύριλλος Πατρῶν καὶ Ἡλείας. 14) Νεόφυτος Ὑδρας καὶ Σπετσῶν. 15) Δωρόθεος Λαρίσσης. 16) Ἀνανίας Βατοπαιδινὸς ἱερομόναχος. 17) Δαμασκηνὸς Κόκκινος ἱερομόναχος. 18) Παρθένιος Πετράκης ἱερομόναχος. 19) Νεόφυτος ἱερομόναχος. 20) Ἱερόθεος ἱερομόναχος. 21) Κοσμάς Λιβερόπουλος ἱερομόναχος. 22) Ἀγαθάγγελος Λεοντόπουλος ἱερομόναχος. 23) Κωνσταντ. Οἰκονόμος (πρεσβύτερος). 24) Βασίλειος Μιχαηλίδης (διάκονος). 25) Ναθαναὴλ Ἰωάννου (ἱερομόναχος). 26) Γαλανὸς Δημήτριος. 27) Πλατυγένης Δημήτριος. 28) Ἰωαννίδης Κωνσταντῖνος. 29) Μακρῆς Νικόλαος. 30) Εὐθυμίου Χριστόδουλος. 31) Τοσίτσας Μιχαήλ. 32) Δαναστάσης Ἰωάννης. 33) Στουρνάρας Νικόλαος. 34) Ριζάρης Γεώργιος. 35) Σοῦτσος Ἀλέξανδρος. 36) Ἀβράμιος Χρῦσανθος. 37) Τσιτσίνιας Γεώργιος. 38) Τσιτσίνιας Στέφανος. 39) Μαῦρος Σπυρίδων. 40) Γιαννικέσης Ἀγγελος. 41) Καρκάδης Εὐστάθιος. 42) Κατριμάτσος Ἰωάννης. 43) Ράκος Θεόδωρος. 44) Σοῦτσος Ἰωάννης. 45) Παπάζογλου Παναγιώτης. 46) Ράλλης Ματθαῖος. 47) Μετάξος Γεώργιος. 48) Ρεμβακάκης Δημήτριος. 49) Τούλης Δημήτριος. 50) Ἀνδρεάδης Ἰωάννης. 51) Λάσκαρης Θωμᾶς. 52) Οἰκονόμου Ἀργύριος. 53) Ταμπάκος Νικόλαος. 54) Ρουσινὸς Χριστόδουλος. 55) Θεμιστοκλῆς Λοῦλα. 56) Γαλάτης Κωνσταντῖνος. 57) Χαρίτων Ἀλέξανδρος. 58) Γολιανίτης Δημήτριος. 59) Ναουσαῖος Θεοχάρης. 60) Χαραλάμπης Παναγιώτης. 61) Περίδης Ἐμμανουήλ. 62) Βαλέττας Σπυρίδων. 63) Γούναρης Κωνσταντῖνος. 64) Βαρζέλης Θεόδωρος. 65) Φανούρης Γεώργιος. 66) Τσότρας Στέργιος. 67) Βυζάντιος Κωνσταντῖνος. 68) Καρῶρης Ἰωάννης. 69) Κόκκαλης Ἀνδρέας. 70) Τούλης Θεόδωρος. 71) Παραμυθιώτης Χριστόδουλος. 72) Σπάρταλης Δημήτριος. 73) Τοσίτσα Ἑλένη. 74) Μανάκης Ἀναστάσιος. 75) Νικολάου Παρασκευᾶς.

76) Γαλανόπουλος Ἀναγνώστης. 77) Μπάγκας Γεώργιος. 78) Βιτάλη Αἰκατερίνη. 79) Ὅκας Δημήτριος. 80) Πέτροβιτς Ἰωάννης. 81) Ράλλης Παντιᾶς. 82) Ψύμας Γεώργιος. 83) Ἐμμανουὴλ Κωνσταντῖνος. 84) Ἐμμανουὴλ Φραγκῶ. 85) Κομπατῆς Ἀνδρέας. 86) Κωνσταντίνου Βασίλειος. 87) Κοτσαμποϊκής Εὐστράτιος. 88) Παρρησιάδης Δημήτριος. 89) Ζάππας Εὐάγγελος. 90) Στωῖδης Γεώργιος. 91) Κουμανούδης Ἰωάννης. 92) Στωῖδης Ἀναστάσιος. 93) Σαλαχούρης Σταμάτιος. 94) Δούμας Ἰωάννης. 95) Μπήκας Γεώργιος. 96) Παπαδάτος Πασχάλης. 97) Κασσαβέτης Ἰωάννης. 98) Κοντὸς Ἀθανάσιος. 99) Σκαραμαγκῆς Γεώργιος. 100) Μαντζουράνης Νικόλαος. 101) Δημούρκης Ἀλέξανδρος. 102) Ζωσιμᾶς Νικόλαος. 103) Σουλῆνης Βασίλειος. 104) Βράνης Ἀργύριος. 105) Βράνης Κωνσταντῖνος. 106) Κιοπέκας Μιχαήλ. 107) Καραμῆς Ζώης. 108) Στέργιος Δούμπας. 109) Οἰκονόμος Δημήτριος. 110) Βαρύκας Ἰωάννης. 111) Μάνιαρης Ἀδαμάντιος. 112) Τσούφλης Ἀναστάσιος. 113) Ἀργέντης Ἀμβρόσιος. 114) Σωτήρος Γρηγόριος. 115) Κοσμᾶς Σταῦρος. 116) Μπεναρδάκης Δημήτριος. 117) Τσιροπούλης Παναγιώτης. 118) Βρυζάκης Κωνσταντῖνος. 119) Γεραλόπουλος Κωνσταντῖνος. 120) Αὐγερινὸς Ὑπάτιος. 121) Μουράτης Ἰωάννης. 122) Ράλλης Ἰάκωβος. 123) Μπερζαμάνης Ἀναστάσιος. 124) Οἰκονόμος Χρηστοφῆς. 125) Λυμπερακόπουλος Ἀναγνώστης. 126) Ἰωαννίδης Θεοδόσιος. 127) Καματσώδης Γεώργιος. 128) Σγούτας Λεωνίδας. 129) Παπαδάκης Ἀντώνιος. 130) Χαδίας Κωνσταντῖνος. 131) Ἰωαννίδης Γεώργιος. 132) Κουτσουρέλης Κωνσταντῖνος. 133) Μισθὸς Δημήτριος. 134) Δημόπουλος Νικόλαος. 135) Ἀργέντης Αὐγουστος. 136) Κριεζῆ Τριανταφυλλιά. 137) Λάππας Σταῦρος. 138) Φιλίππου Κωνσταντῖνος. 139) Παυλόπουλος Παῦλος. 140) Σφογόπουλος Ἰωάννης. 141) Νεγρεπόντης Σταῦρος. 142) Δημητρίου Ἰωάννης. 143) Ὁράτιος Εὐθύμιος. 144) Σοῦτσος Γρηγόριος. 145) Παπάζογλου Ἀγγελική. 146) Ἰωνίδαι Κωνστ. καὶ Δημήτριος. 147) Νικόλαος Ζωσιμᾶς. 148) Δημητρίου Θεόδωρος. 149) Βιβέσκος Κωνσταντῖνος. 150) Ῥάλλης Δημήτριος. 151) Βράνδης Ἀναστάσιος. 152) Τύρκας Δημήτριος. 153) Μαῦρος Νικόλαος. 154) Σίνας Γεώργιος. 155) Γκίκας Ἀλέξανδρος. 156) Καράλης Μᾶρκος. 157) Ρέτκιν Ἀπόλλων. 158) Μπαροῦ Κιάρρα. 159) Κλεάνθης Σταμάτιος. 160) Ρῶθ Ἰωάννης. 161) Σίνας Σίμων. 162) Μουρούζης Γεώργιος. 163) Ξένος Στέφανος. 164) Βουτσινᾶς Ἰωάννης. 165) Ροδοκανάκης Θεόδωρος. 166) Δούμπας Νικόλαος. 167) Κεφαλᾶς Ἰωάννης. 168) Θιᾶς Ἰωσηφίνα. 169) Σωτηρόπουλος Σωτήριος. 170) Καραπάνου Μαρία. 171) Ἀντωνιάδης Ἀντώνιος. 172) Σταματέλλος Γεώργιος. 173) Μαντζούνη Αἰκατερίνη. 174) Μαυρίτης Ἀθανάσιος. 175) Λιβαδάς Θεαγένης. 176) Λιβαδά Ἐμμα. 177) Σεβαστόπουλος Κωνσταντῖνος. 178) Πετούσης Θεόδωρος. 179) Μπαλτατζῆς Σπύρος. 180) Κοσκορόζης Πέτρος. 181) Γρυπάρης Ἀριστόδημος. 182) Γρυπάρης Νικόλαος. 183) Παρασκευᾶς Βλαδίμηρος. 184)

Συγγρὸς Ἀνδρέας. 185) Δέλλιος Ἰωάννης. 186) Βόλτος Ἡρακλῆς. 187) Παπανικολάου Ἐλένη. 188) Τσιβανόπουλος Δημοσθένης. 189) Οἰκονομίδης Λεόντιος. 190) Πρωτόπουλος Βασίλειος. 191) Κοντολέων Ἰωάννης. 192) Πατρίκιος Βασίλειος. 193) Πίστης Νικόλαος. 194) Οἰκονομίδης Νικόλαος. 195) Νέγρης Φωκίων. 196) Κοργιαλένιος Δημήτριος. 197) Χατζηλάζαρος Δημοσθένης. 198) Σιώρας Ἰωάννης. 199) Χαλκιᾶς Βασίλειος. 200) Καβαλιερᾶτος Ἀπόλλων 201) Εὐταξίας Ἀθανάσιος. 202) Σχλημαν Σοφία».

ΕΤΟΣ 1934

Κατὰ τὸ ἔτος 1934 ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Κ. Στεφανίδης. Θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του ἦτο «Ὁ Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιος ὁ Λέσβιος».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ὁ Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιος ὁ Λέσβιος. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ρηθεὶς ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1934 ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ὑπὸ Ἀρχιμ. Βασιλείου Κ. Στεφανίδου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας». Ἐν Ἀθῆναις 1934.

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησιαστικά, τῆς 3ης Φεβρουαρίου 1934, ἐδημοσιεύθησαν περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, τὰ ἐξῆς: «Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐτελέσθη ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας ἡ τεθεσπισμένη ἐτήσια μνημόσυνος ἱεουργία ἐπὶ ἀναπαύσει τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου, ἱεουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου. Μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν, καθ' ἣν παρέστησαν ὁ Πρύτανης, ἡ Σύγκλητος, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἱκανοὶ ἱεράρχαι καὶ πλῆθος φοιτητῶν, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου εἶπε τὸν λόγον τῆς ἐπισήμου πανεπιστημιακῆς ἡμέρας ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολ. Σχολῆς Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Στεφανίδης περὶ τοῦ Ἰγνατίου Οὐγγροβλαχίας τοῦ Λεσβίου. Ὁ λόγος, ἀκουσθεὶς μετ' ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος, κατεχειροκροτήθη ὑπὸ τοῦ πληροῦντος τὴν αἴθουσαν ἀκροατηρίου».

Ἡ ἀρχὴ τοῦ Λόγου του, ἔχει ὡς ἐξῆς, αἰτιολογουμένου ἐν αὐτῇ τοῦ ἐπιλεγέντος θέματος: «Κατὰ τὴν σημερινὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν μεγάλων ἱεραρχῶν τελοῦμεν εὐλαβὲς μνημόσυνον τῶν ἀειμνήστων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἀλλὰ συγχρόνως ἀνακαλοῦμεν εἰς τὴν μνήμην τὴν συμβολὴν τῶν Γραμμάτων εἰς τὸν μακραίωνα βίον τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ἡ συμβολὴ αὐτῶν εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα. Πολλοὶ ἄνδρες συνέβαλον εἰς αὐτόν, ἀλλὰ πλησίον τοῦ Ἀδαμαν-

τίου Κοραῆ καὶ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου τιμητικὴν θέσιν κατέχει ὁ Ἄρτης καὶ ἔπειτα Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιος. Ἦδη πρὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐγράφη, ὅτι εὐτυχὴς θὰ ἦτο ἡ Ἑλλάς, ἂν εἶχε καὶ ἄλλους ὑποστηρικτὰς τῶν γραμμάτων, οἷος ὁ Ἰγνάτιος καὶ ὁ Κοραῆς, καὶ ἄλλους θυσιάζοντας τὸ ἀτομικὸν συμφέρον χάριν τοῦ κοινοῦ, ὡς ὁ Ἰγνάτιος καὶ ὁ Καποδίστριας. Ὁ Ἰγνάτιος ἦτο φίλος καὶ συνεργάτης ἀμφοτέρων, ἐθαυμάσθη ὑπὸ ἡμετέρων καὶ ξένων, ἐνεκωμιάσθη διαφοροτρόπως, ἐπισήμως ἐκηρύχθη ἄξιος τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν».

ΕΤΟΣ 1935

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Νικολάος Λούβαρις. Θέμα τοῦ Λόγου του ἦτο «Αἱ πνευματικαὶ ἐπιστῆμαι».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐπόμενον τίτλον: «Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Αἱ πνευματικαὶ ἐπιστῆμαι. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ρηθεὶς ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1935 ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὑπὸ Νικολάου Λούβαρι τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Εἰσαγωγῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης». Ἐν Ἀθήναις 1935.

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 2ας Φεβρουαρίου 1935 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὸ Πανεπιστήμιον ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ, ἱεουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ μνημοσύνου, καθ' ὃ παρῆσαν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ καθηγηταὶ αὐτοῦ καὶ πλεῖστοι φοιτηταί, ὡμίλησεν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ν. Λούβαρις περὶ τῶν πνευματικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς σημασίας των. Ἐν τε τῷ ναῷ καὶ τῷ Πανεπιστημίῳ παρῆσαν καὶ ἱκανὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου».

ΕΤΟΣ 1936

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Γεώργιος Α. Σωτηρίου, θέμα δὲ τοῦ Λόγου - μελέτης του ἦτο «Αἱ Μοναὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐθνικὴ αὐτῶν δρᾶσις κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1936 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν

Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱερῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν δὲ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὠμίλησε περὶ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, παραστήσας τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς θεολόγων καὶ ὡς συγγραφέων καθόλου. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσε τὸ μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Αὐθιμερὸν δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Σωτηρίου ὠμίλησε περὶ τῆς ἐθνικῆς δράσεως τῶν μονῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους. Τὴν τε θείαν λειτουργίαν καὶ τὴν τελετὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκτὸς ἄλλων, παρηκολούθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ Ὑπουργοί, ὁ Πρύτανης καὶ οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πολλοὶ φοιτηταί».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τόνδε τὸν τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Αἱ Μοναὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐθνικὴ αὐτῶν δρᾶσις κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ρηθεὶς ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1936 ὑπὸ Γεωργίου Α. Σωτηρίου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ». Ἐν Ἀθήναις 1936.

ΕΤΟΣ 1937

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀ μ ί λ κ α ς Ἀ λ ι β ι ζ ᾱ τ ο ς, θέμα δὲ τοῦ Λόγου - μελέτης του ἦτο «Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐ κ κ λ η σ ί α τῆς 6ης Φεβρουαρίου 1937 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὸ Πανεπιστήμιον ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ, ἱεουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, ὅστις μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας προέστη καὶ τῆς ἐπιμνημοσύνου ἀκολουθίας, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀποκρισιάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου καὶ ὑπὸ τῶν συνοδικῶν συνέδρων Σεβ. Μυτιλήνης Ἰακώβου, Κίτρους Κωνσταντίνου καὶ Σύρου Φιλαρέτου, συμπροσευχομένων δὲ τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου, τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ καὶ πλήθους φοιτητῶν, προσελθόντων εἰς τὸν ναὸν ἐν σώματι μετὰ τῶν λαβάρων τῶν φοιτητικῶν σωματείων. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ μνημοσύνου οἱ πάντες μεταβάντες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον

παρέστησαν ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ αἰθούσῃ, ἔνθα ὁ Πρύτανις κ. Γρηγόριος Παπαμιχαῆλ ἐν συντόμῳ προσλαλιᾷ τονίσας τὴν ἐξαίρετον τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν θέσιν ἐν τῇ χριστιανικῇ θεολογίᾳ, καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς γράμμασιν, ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν ρήτορα τῆς ἡμέρας Καθηγητὴν κ. Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτον, ὅστις ὡμίλησε περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας, Κράτους καὶ Ἔθνους ἀπὸ ἐπόψεως ὀρθοδόξου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ἑκατονταετηρίς 1837 - 1937. Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὀρθοδόξου. Λόγος εἰς τὸ Μνημόσυνον τῶν Ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ρηθεὶς ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1937 ὑπὸ Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ». Ἐν Ἀθήναις 1937.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ προοιμίου τοῦ Λόγου τούτου, σχετιζομένη μὲ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1937 Ἑκατονταετηρίδα τοῦ Πανεπιστημίου, ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐξαιρετικὴ εἶναι ἡ χαρὰ μεθ' ἧς προσεκάλεσεν ὑμᾶς σήμερον τὸ πανεπιστήμιον εἰς τὴν ἑτησίαν αὐτοῦ ἑορτὴν τῶν γραμμάτων. Διότι ἐνῶ κατ' ἔτος, κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν καθιερωθέντα σοφὰ πανεπιστημιακὰ ἔθιμα, ἐπὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἑορτασμῷ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν μεγάλων καὶ σοφῶν διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τὸ πανεπιστήμιον πανηγυρίζει τὰ γράμματα καὶ ἀφορμὴν σπουδαίαν ἀπὸ τῆς ἑορτῆς λαμβάνει πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς βαθυτάτης αὐτοῦ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ὀπωσδήποτε συντελέσαντας εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου κέντρου τῶν σπουδῶν καὶ τῆς καλλιέργειας τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, ἡ ἑορτὴ αὕτη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καθ' ὃ συμπληροῦται ἑκατονταετηρίς ὀλόκληρος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ πανεπιστημίου καὶ νέα ἀνοίγει περίοδος ἐπιστημονικῆς δράσεως καὶ ζωῆς αὐτοῦ, λαμβάνει ὅλως ἰδιάζοντα χαρακτῆρα.

Δὲν εἶναι βεβαίως τοῦ παρόντος ὅπως ἀσχοληθῶ μὲ τὸ μέγα τοῦτο διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην γεγονός, ἀφοῦ καὶ εἰδικαί ἑορταὶ κατὰ τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν τῆς συμπληρώσεως τῆς ἑκατονταετηρίδος κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον καθωρίσθησαν ἤδη. Δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως κατὰ τὴν ἑτησίαν ἑορτὴν τοῦ πανεπιστημίου, ἥτις συμπύπτει ἐντὸς τοῦ ἑορτίου τούτου ἔτους, νὰ ἀντιπαρέλθω τὸ γεγονός τὸ ὁποῖον πληροῦ χαρᾶς καὶ ὑπερφηφείας οὐ μόνον τοὺς ἀμεσώτερον ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ τούτῳ ἰδρύματι ἐργαζομένους, ἀλλὰ καὶ πάντα τρόφιμον αὐτοῦ καὶ πάντα ἑλληνα ἐνδιαφερόμενον διὰ τὴν πρόοδον καὶ προκοπὴν τοῦ ιδρύματος καὶ τὴν πρὸς τὰ πρόσω δι' αὐτοῦ ἐξέλιξιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς διανοήσεως.

Ἐνῶ δὲ πάντοτε, σήμερον εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε εὐκαιρον εἶναι νὰ στρέψωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν πλήρη εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἀοιδίμους ἰδρυτάς, εὐεργέτας, δωρητάς καὶ καθηγητάς τοῦ πανεπιστημίου, οἵτινες εἴτε ἐν νῷ εἴτε ἐν τοῖς πράγμασι μεγίστην φροντίδα κατέβαλον διὰ τὴν

τοῦ πανεπιστημίου ἱδρυσιν, ὀργάνωσιν καὶ καλὴν λειτουργίαν, καταστήσαντες οὕτως ἐφικτὴν τοῦ μεγάλου τούτου κέντρου τῶν σπουδῶν τὴν ὑπόστασιν. Αἰωνία λοιπὸν ἡ μνήμη τῶν ἀειμνήστων Ἰωάννου Καποδίστρια, Ἰωάννου Δομπόλη, τῶν βασιλέων Ὁθωνος καὶ Ἀμαλίας, τοῦ ἀντιβασιλέως Μάουρερ καὶ πάντων τῶν γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, ἐπιφανῶν καὶ ἀφανῶν εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν καὶ τῶν ἀοιδίμων καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου, οἵτινες πάντες διὰ τε τοῦ πνευματικοῦ καὶ ὕλικου αὐτῶν πλούτου εὐηργέτησαν τὴν Ἑλλάδα, καταστήσαντες δυνατὴν τὴν δημιουργίαν τῆς ἐστίας ταύτης τῶν φώτων, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀναζωογόνησις τῆς παλαιᾶς ἐστίας τῆς σοφίας, τῆς τὴν ἔδραν αὐτῆς ἀνέκαθεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῆς Παλλάδος ἐχούσης».

ΕΤΟΣ 1938

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος 1938 ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παναγιώτης Ι. Μπρατσιώτης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἡ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐπιβίωσις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 5 Φεβρουαρίου 1938 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὴν θείαν ἱερουργίαν ἐπὶ μνημοσύνῳ τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, παρισταμένων τοῦ Πρυτάνεως, τῆς Συγκλήτου, τῶν καθηγητῶν καὶ πολλῶν φοιτητῶν. Ἐν τῷ Ἱερῷ παρίσταντο οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολῖται Μαντινείας, Κερκύρας, Ξάνθης, Λευκάδος καὶ Κεφαλληνίας, οἵτινες καὶ μετέσχον τῆς μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τελέσεως τοῦ ἱεροῦ μνημοσύνου. Ὁ τε Μακαριώτατος καὶ οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ μεταβάντες εἴτα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον παρέστησαν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν, ἔνθα ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Παν. Μπρατσιώτης εἶπεν ἐντολὴ τῆς Συγκλήτου τὸν προσήκοντα λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ διὰ μέσου τῶν αἰώνων φήμη καὶ ἐπίδρασις τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Παναγιώτου Ἱ. Μπρατσιώτου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἡ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐπιβίωσις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τὸ Μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Πανεπ. Συγκλήτου ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου. (Ἀνάπτυπον ἐκ τοῦ «Δελτίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν». Ἀριθ. 1, Ἰουλίου - Αὐγούστου). Ἀθῆναι 1939.

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς δευτέραν ἔκδοσιν ἐν ἔτει 1972, μὲ τὸν ἐξῆς

πρόλογον: « Πρόλογος. Τῆς ἐν ἔτει 1938 δημοσιευθείσης πανηγυρικῆς ἐν τῷ Ἑθνικῷ ἡμῶν Πανεπιστημίῳ ὀμιλίας μου κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἑορτὴν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων ἡδὴ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς δουλείας, ἐξαντληθείσης πρὸ πολλοῦ καὶ πολλαχόθεν ζητουμένης προβαίνομεν νῦν ἀσμένως εἰς τὴν ὑπεσχημένην β' ἔκδοσιν αὐτῆς ἄνευ τινὸς μεταβολῆς τοῦ κειμένου, εἰ μὴ μόνον πλουτιζομένης τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν ἐν λόγῳ ἑορτὴν βιβλιογραφίας, μάλιστα διὰ τῶν σχετικῶν πανεπιστημιακῶν πανηγυρικῶν λόγων καὶ δὴ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τῆς πανεπιστημιακῆς ἑορτῆς καὶ ἑκατονπεντηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἐθνεργεσίας τοῦ 1821. Π. Ι. Μ. ».

ΕΤΟΣ 1939

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὀμιλητῆς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἑβραϊκῆς Γλώσσης καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῆς Π. Διαθήκης ἐκ τοῦ πρωτοτύπου κειμένου καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς Ἀρχαιολογίας Β α σ ί λ ε ι ο ς Β έ λ λ α ς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του « Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑ κ κ λ η σ ί α τῆς 4ης Φεβρουαρίου 1939 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: « Τῇ 30ῇ π.μ. ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ Μακαριώτατος, ἐλειτούργησεν ἐν τῷ Ἱερῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας καὶ ἐτέλεσε τὸ καθιερωμένον ἐτήσιον μνημόσυνον, ὑπὲρ τῶν ἀειμνήστων κλητῶρων, εὐεργετῶν, δωρητῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου. Μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ τὸ μνημόσυνον παρέστη εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τελετὴν καθ' ἣν ὠμίλησεν ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Β. Βέλλας « περὶ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ». Εἰς τὴν εἰρημένην τελετὴν παρέστη καὶ ὁ ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ὁρησκευμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας κ. Ἰ. Μεταξᾶς ».

Ὁ Λόγος τοῦ καθηγητοῦ Βασιλείου Βέλλα ἐδημοσιεύθη εἰς Α' ἔκδοσιν τὸ 1939, εἰς Β' τὸ 1950, καὶ εἰς Γ' τὸ 1966 ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον, κατὰ τὴν τελευταίαν ἔκδοσίν του: « Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην » ἔκδοσις τρίτη, ὑπὸ Βασιλείου Μ. Βέλλα καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι 1966.

Τὸ τέλος τοῦ Λόγου ἔχει ὡς ἀκολούθως: « Ἡ ἀνθρωπολογία αὕτη τῆς Π. Δ. οὐ μόνον τῶν ἀρχαίων περὶ τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλιῶν διαφέρει, ἀλλ' ἀντιτίθεται καὶ πρὸς τὰς νεωτέρας ἐκείνας, ὧν αἱ μὲν θεωροῦσι τὸν ἄνθρωπον ὡς καθαρῶς φυσικὸν ὄν, τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις ὡς προῖον βιολογικῶν νόμων ἐξηγοῦσαι αἱ δὲ ἐκλαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον μονομερῶς ὡς καθαρῶς κοινωνικὸν ὄν, ἐφευρέτην τῶν μέσων τῆς προαγωγῆς τῆς ὑλικῆς ζωῆς,

παραγνωρίζουσαι οὕτω πλείστας ὅσας ἐκφάνσεις τῆς πνευματικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως.

Τὴν περὶ ἀνθρώπου διδασκαλίαν τῆς Π. Δ. παρέλαβεν εἰς τὰ κύρια αὐτῆς σημεῖα καὶ ἡ Κ. Δ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ, ἡ ἀνθρωποκεντρικὴ περὶ κόσμου ἄποψις τῆς Π. Δ., ἡ περὶ πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀντίληψις καὶ ἡ διδασκαλία περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, παραληφθεῖσαι ὑπὸ τῆς Κ. Δ., ἀποτελοῦσι θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ Κ. Δ. πολλὰ βεβαίως σημεῖα συνεπλήρωσε καὶ ἀνέπτυξε, τὰ κεντρικὰ ὅμως στοιχεῖα εἶναι εἰλημμένα ἐκ τῆς Π. Δ. Ὁ προορισμός ἰδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐν τῇ Κ. Δ. ὁ αὐτὸς καὶ τὸ πρότυπον τοῦ τελείου ἀνθρώπου, ὁ ἅγιος ἄνθρωπος, παραμένει καὶ ἐν τῇ Κ. Δ. Ἡ φράσις τῆς Π. Δ. «καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν», ἐπαναληφθεῖσα ὑπὸ τῆς παραλλήλου ρήσεως τοῦ Κυρίου «ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν», διαγράφει καὶ ἐν τῷ Χριστιανικῷ κόσμῳ τὸν ἰδεώδη τύπον τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸν τύπον τοῦτον προσεπάθησαν καὶ ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν νὰ ἐφαρμόσουν καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτῶν νὰ διαγράψουν καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ οἱ σήμερον ὁρταζόμενοι Ἱεράρχαι, προβάλλοντες τοῦτον ὡς τὸ τέλος, πρὸς ὃ ὀφείλει νὰ κατατείνῃ ἡ Χριστιανικὴ μόρφωσις. Πράγματι δὲ ἡ ἐν Χριστῷ παιδεία δὲν ἔχει ἄλλον τύπον μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπιδείξῃ ἢ τοῦτον, τὸν διαγραφόμενον ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Πρὸς τὸ Χριστιανικὸν τοῦτο ἰδεῶδες ἐπανέρχεται πάλιν παρ' ἡμῖν κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἡ παιδεία καὶ πάλιν ἀποβλέπει πρὸς τὸν Χριστιανικὸν τοῦτον τύπον τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἀπετέλεσε τὸν ἰδεώδη τύπον μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ μακροὺς χρόνους δι' ὁλόκληρον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον».

ΕΤΟΣ 1940

Κατὰ τὸ ἔτος 1940 ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῶν ἱερῶν προσώπων αὐτῆς καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχιμανδρίτης Εὐάγγελος Ἀντωνιάδης.

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκλησία τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1940 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ τῶν εἰς Κύριον ἐκδημησάντων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ Ἰ. Ναῷ τῆς Καπνικαρέας. Μεθ' ὃ ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου παρουσία τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τῆς Α. Β. Ὑ. τοῦ Διαδόχου, τοῦ Ἐξοχωτάτου κ. Προέδρου τῆς

Κυβερνήσεως καὶ τῶν Μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ πλήθους ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου εἶπε τὸν πανηγυρικὸν λόγον ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Εὐάγγελος Ἀντωνιάδης».

ΕΤΟΣ 1941

Εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου (Πρυτανεία Γ. Θ. Φωτεινοῦ), καὶ δὴ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Σεπτεμβρίου 1940 — πρὸ τῆς, μετὰ ἓνα μῆνα, τῇ 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940, ἐνάρξεως τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου — εἰσηγουμένου τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, ἀπεφασίσθησαν τὰ ἑξῆς: 1) Περὶ ὀρισμοῦ τῶν καθηγητῶν, οἵτινες θὰ ἐκφωνήσωσι τὸν προσήκοντα λόγον ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς α) τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ β) τῆς 25ης Μαρτίου (ἐθνικῆς ἐορτῆς). Ἀποφασίσεις. Ἀποφασίζεται νὰ παρακληθῶσιν ὅπως ὑποδείξωσι τοὺς ρήτορας τῆς μὲν ἐορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἡ Θεολογικὴ Σχολή, τῆς δὲ Ἑθνικῆς ἐορτῆς ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολή.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Πρυτανείας, ἡ Θεολογικὴ Σχολή, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1940, ὥρισεν ὡς ὁμιλητὴν διὰ τὸ ἔτος 1941 τὸν καθηγητὴν τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας (Κατηχητικῆς, Λειτουργικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ὀμιλητικῆς) τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παναγιώτην Τρεμπέλαν, μὲ θέμα τοῦ Λόγου του «Ὅποῖός τις ἐμφαίνεται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος», Λόγον τὸν ὅποιον ἀπήγγειλεν μόλις κατὰ τὸ ἔτος 1946, ἔνεκα τῶν τότε περιστάσεων τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου (1940-1941), τῆς ἐπακολουθησάσης Κατοχῆς (1941-1944), καὶ τοῦ Δεκεμβριανοῦ Κινήματος (1944), ὡς ἀναγράφεται κατωτέρω εἰς τὰ οἰκεῖα ἔτη.

ΕΤΟΣ 1942

Ἡ πανεπιστημιακὴ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου τοῦ ὡς ἄνω Κατοχικοῦ ἔτους 1942, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑθνικὴ ἐορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου, μετὰ ἀπὸ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως Γ. Μπαλῆ καὶ ἀπόφασιν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου «ἀνεβλήθησαν», ὡς ἀναγράφεται εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συγκλήτου τῆς 7ης Ὀκτωβρίου 1941, ἔχοντα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, οὕτω: «Κατ' ἔτος καὶ κατὰ τὰς πρώτας συνεδρίας τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου ἐλαμβάνετο πρόνοια περὶ ὀρισμοῦ τῶν ρητόρων τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τελετῶν τῆς 30ῆς Ἰανουαρίου καὶ τῆς 25ης Μαρτίου. Ἀλλ' ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας φρονῶ ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνη λόγος τόσον διὰ τὰς τελετὰς ταύτας, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τῶν φοιτητῶν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν, ὅπως ἐγίνετο ἄλλοτε. Ἀποφασίσεις. Ἡ Σύγκλητος ἀποφασίζει ὅπως πᾶσαι αἱ τελεταὶ αὗται ἀναβληθῶσιν».

ΕΤΟΣ 1943

Ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 17 Νοεμβρίου 1942 (Πρυτανεῖα Ἑρρίκου Σιάσση), ἀπεφάσισε ταῦτα περὶ τῶν ὁμιλητῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κατὰ τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου καὶ 25ην Μαρτίου: «Ὅρίζονται ρήτορες τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ γενησομένων τελετῶν α) τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Π. Τρεμπέλας, ἐγκρινομένου καὶ τοῦ θέματος τῆς ὁμιλίας του, καὶ β) τῆς 25ης Μαρτίου 1943 ὁ καθηγητὴς τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς Εὐλόγιος Κουρίλας, ἀμφότεροι καθ' ὑπόδειξιν τῶν οἰκείων σχολῶν».

Ἄν καί, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὠρίσθη ὡς ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος 1943 ὁ καθηγητὴς τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας (Κατηχητικῆς, Λειτουργικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ὁμιλητικῆς) τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παν. Τρεμπέλας διὰ τὴν πανεπιστημιακὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, δὲν ἐπραγματοποιήθη αὕτη καὶ κατὰ τὸ Κατοχικὸν τοῦτο ἔτος.

Σημειωτέον ἐναυῶθα, ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1943 ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως Ἑρρίκου Σιάσση, «ὅτι τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου θὰ γίνῃ τὸ Μνημόσυνον ἐν τῷ Ναῷ τῆς Καπνικαρέας καὶ παρακαλεῖ τοὺς κ.κ. Συγκλητικούς νὰ παραστοῦν».

ΕΤΟΣ 1944

Ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1943 (Πρυτανεῖα Ἑρρίκου Σιάσση) ἀπεφάσισε ταῦτα περὶ τῶν ὁμιλητῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κατὰ τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου καὶ 25ην Μαρτίου: «Ὅρίζονται ὡς ρήτορες οἱ τοῦ παρελθόντος Πανεπιστημιακοῦ ἔτους κ.κ. Π. Τρεμπέλας (30 Ἰανουαρίου) καὶ Ἑρρίκος Σιάσσης (25ην Μαρτίου)».

Σημειωτέον ὅτι, ἂν καὶ πάλιν ὠρίσθη ὡς ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος 1944 ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παν. Τρεμπέλας διὰ τὴν πανεπιστημιακὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, δὲν ἐπραγματοποιήθη αὕτη καὶ κατὰ τὸ Κατοχικὸν τοῦτο ἔτος.

ΕΤΟΣ 1945

Ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 5ης Σεπτεμβρίου 1944 (Πρυτανεῖα Ι. Πολίτου) ἀπεφάσισε περὶ τῶν ὁμιλητῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (30 Ἰανουαρίου) καὶ Ἑθνικῆς ἑπετείου (25 Μαρτίου 1821), τὰ ἑξῆς: «Μετὰ συζήτησιν ὀρίζονται ρήτορες α) τῆς τελετῆς τῆς 30ῆς Ἰανουαρίου 1945 ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Π. Τρεμπέλας καὶ β) τῆς τελετῆς τῆς 25ης Μαρτίου 1945 ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Σ. Κουγέας».

Καὶ αὖθις σημειωτέον ὅτι, ἂν καὶ ὠρίσθη ὡς ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος 1945 ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παν. Τρεμπέλας διὰ τὴν πανεπιστημιακὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, δὲν ἐπραγματοποιήθη αὕτη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1945, καθ' ὅσον προηγήθη τῆς ἐορτῆς τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944, μετὰ τῶν γνωστῶν ἐπακολούθων αὐτοῦ.

ΕΤΟΣ 1946

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παναγιώτης Τρεμπέλας, μὲ τὸ προαναφερθὲν θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ὅποῖος ἐμφανίζεται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του Γρηγόριος ὁ Θεολόγος».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν «Ὅποῖος ἐμφανίζεται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Λόγος λεχθεὶς, κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1946 ὑπὸ Παναγιώτου Τρεμπέλα Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, προτασσομένης προσφωνήσεως τοῦ Πρυτάνεως Δ. Σ. Μπαλάνου». Τύποις: Ι. Α. Ἀλευροπούλου, Ἀγνησιλάου 23. Ἀθῆναι.

Εἰς τὴν προσφωνήσιν τοῦ τότε Πρυτάνεως Δ. Σ. Μπαλάνου, καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀναγράφεται τὸ καὶ ἄνωτέρω κατὰ τὰ ἔτη 1942 - 1945 καταχωρισθὲν ὅτι διὰ τὴν ἐμπερίστατον τῆς Πατρίδος ἡμῶν κατάστασιν δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ πανεπιστημιακὴ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὰ διαληφθέντα τέσσαρα ἔτη. Ὁ Δ. Σ. Μπαλάνος γράφει ἐν προκειμένῳ ταῦτα: «Σήμερον ὅτε ἡ Ἐκκλησία ἐπιτελεῖ τὴν μνήμην τῶν τριῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων, τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλείου, τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου καὶ τοῦ Χρυσορρήμονος Ἰωάννου, σήμερον καὶ τὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν καθίδρυμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1842 ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου θεσπισθὲν, καὶ μόνον κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν μοιραίως διακοπέν, ἐορτάζει τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὡς ἰδίαν ἐορτὴν».

ΕΤΟΣ 1947

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ θεία Λειτουργία καὶ τὸ Μνημόσυνον ἐτελέσθησαν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ Ναῷ τῆς Καπνικαρέας. Ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας (Κατηχητικῆς, Λειτουργικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ρητορικῆς) τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Δημήτριος Μωραΐτης μὲ θέμα τοῦ Λόγου του «Ἐργασία καὶ ἐπάγγελμα κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον», δημοσιευθεὶς ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος 1947.

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησιαστικῆς τῆς 1ης Φεβρουαρίου

1947 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ Μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν, καθηγητῶν καὶ ὑπαλλήλων τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τῇ προχθὲς Πέμπτῃ (30) ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἑορτάζοντος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας ἐτελέσθη ἡ θεία Λειτουργία ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης κ. Παντελεήμονος. Ληξάσης τῆς ἱεουργίας ἐτελέσθη τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν, καθηγητῶν καὶ ὑπαλλήλων τοῦ Πανεπιστημίου, παρόντων τοῦ Πρυτάνεως, τῆς Συγκλήτου καὶ τῶν Καθηγητῶν αὐτοῦ».

ΕΤΟΣ 1948

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Δ η μ ή τ ρ ι ο ς Σ. Μ π α λ ᾶ ν ο ς, θέμα δὲ τοῦ Λόγου — μελέτης «Διατί ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἔθεσπίσθη ὡς ἑορτὴ τῆς Παιδείας», καὶ μὲ ρητὸν «Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβῶν σβέννυται» (Παροιμιῶν, 10, 7).

Εἰς τὰ Χρονικά τοῦ περιοδικοῦ Ἑ κ κ λ η σ ί α τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1948 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ (30 Ἰαν.) ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὸ Πανεπιστήμιον ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας μετὰ τὴν θείαν ἱεουργίαν τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ. Μετ' αὐτὸ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α. Ὑ. τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου, Ἱεραρχῶν, μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Καθηγητῶν καὶ πολλοῦ πλήθους φιλομούσων καὶ φοιτητῶν ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημ. Σ. Μπαλᾶνος εἶπε τὸν νενομισμένον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ λόγον ἔχων ὡς θέμα: «Διατί ἡ ἑορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἔθεσπίσθη ὡς ἑορτὴ τῆς Παιδείας».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὡς ἐξῆς: «Δημητρίου Σ. Μπαλάνου Ἀκαδημαϊκοῦ - Τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Διατί ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἔθεσπίσθη ὡς ἑορτὴ τῆς Παιδείας. «Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβῶν σβέννυται» (Παροιμιῶν 10, 7). Ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀστὴρ». Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ὁδὸς Λυκούργου 10. Ἀθῆναι.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῆς ἐξῆς πρὸς τοὺς φοιτητὰς προτροπῆς: «Καὶ τώρα, ἀπειθυνόμενος πρὸς σᾶς, φίλοι φοιτηταί, σᾶς συνιστῶ νὰ ἐντρυφᾶτε εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἱερῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι «οἶον τὸν λόγον τοιόνδε τὸν τρόπον, καὶ οἶον τὸν τρόπον τοιόνδε τὸν λόγον» ἐπεδείκνυαν καὶ τῶν ὁποίων «ἀρκεῖ ἡ μνήμη πρὸς ὠφέλειαν διηγεῖ», καθόσον «ὁ βίος

των ἦτο ὁδηγὸς τῆς θεωρίας, ἡ δὲ θεωρία ἐπισφράγισις τοῦ βίου των».

Οἱ πάνσεπτοι Ἱεράρχαι, γενόμενοι οἷονεὶ σύμβολα τῶν αἰώνιων καὶ ἀδιαρρήκτων δεσμῶν Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀτίδια πρότυπα πίστεως, ἀρετῆς, μορφώσεως καὶ φιλοπατρίας, ἃς γίνουσι ὑποδείγματα διὰ τὸν βίον σας.

Ὅχι, δὲν ζητῶ νὰ ἀντιγράφετε αὐτοὺς τυφλῶς, διότι ὁ εἰκοστὸς αἰὼν δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀντιγράψῃ τὸν τέταρτον αἰῶνα, μὴ λησμονομένου ὅτι καὶ οἱ ἱεροὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες ἦσαν ἄνθρωποι, τέκνα ὠρισμένης ἐποχῆς, μὲ τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς συνθήκας τῆς ἐποχῆς των. Ὅχι, δὲν ζητῶ νὰ ἀντιγράφετε αὐτοὺς τυφλῶς, ἀλλὰ νὰ ἐμπνέεσθε ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ ἀντλήτε ἐκεῖθεν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς ὅ,τι εὐγενές, ἀληθινὸν καὶ ὠραῖον.

Ὑπὸ τὰς σημερινὰς ἰδίως περιστάσεις τῆς Πατρίδος, ἃς ἔχετε σφικτὰ εἰς τὴν καρδίᾳ σας τὸ λόγιον τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου «οὐδὲν Πατρίδος γλυκύτερον» καὶ μὴ φεισθῆτε οὐδεμιᾶς θυσίας διὰ τὴν προκοπὴν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐνδόξου Πατρίδος, τῆς ὁποίας ἔχετε τὸ προνόμιον νὰ εἰσθε τέκνα, ἔναντι ἀντεθνικῶν καὶ ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν.

Ἄς εἶναι πρόγραμμα τοῦ βίου σας, τόσον ἐν καιρῷ πολέμου ὅσον καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὁ διηνεκὴς ἀγὼν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος καὶ ὑπὲρ ἐπικρατήσεως τῶν εὐγενῶν καὶ ἀθανάτων ἰδεωδῶν τῆς ἀθανάτου Ἑλλάδος».

ΕΤΟΣ 1949

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Ὀρθοσκευμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Λεωνίδας Φιλίππιδης, θέμα δὲ τοῦ Λόγου — μελέτης του ἦτο «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὰ ἰδανικά τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας», μὲ ρητὸν «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· διδασκαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέρεσθε...» (Ἐβρ. 13, 7 - 9).

Εἰς τὰ Χρονικά τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1949 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ προχθὲς Κυριακῇ, ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, πανηγυρίζοντος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐτετέλεσθη ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας ἡ θεία Λειτουργία καὶ τὸ μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, δωρητῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πρυτάνεως, τῆς Συγκλήτου, καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν. Εἶτα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου εἶπε τὸν προσήκοντα λόγον ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Λεωνίδας Φιλίππιδης ἐπὶ τοῦ θέματος: «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὰ ἰδανικά τῆς παρ' ἡμῖν Παιδείας»».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς ὡς ἐξῆς: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὰ ἰδανικά τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας. Λόγος ἐκφωνηθεὶς, ἐντολῇ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1949 ὑπὸ Λεωνίδου Ἰωάν. Φιλιππίδου Δ. Θ. καὶ Φ. Τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῶν Ὀρησκευμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν...». Ἀθῆναι 1949.

Ὁ Λόγος ἀφιερῶται ὡς ἐξῆς: «Ταῖς μακαρίαις ψυχαῖς τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, εὐλαβῶς ἀφιερῶται. Α. Ι. Φ.».

ΕΤΟΣ 1950

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων καὶ τῆς Συμβολικῆς, τῆς Δογματικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Καρμίρης, μὲ θέμα: «Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι καὶ τὸ Σχίσμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας».

Εἰς τὰ Χρονικά τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1950, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρα (30) ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν πανηγυρίζον τὴν μνήμην αὐτῶν ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ, ἱεουργοῦντος τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν συνέδρων Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Παντελεήμονος. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ μνημοσύνου καθ' ὃ παρέστησαν ὁ Ὑπουργὸς Ὀρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καθηγητὴς κ. Γ. Οἰκονόμος, ὁ Πρύτανης κ. Ἐμμ. Ἐμμανουήλ μετὰ τῆς Συγκλήτου, οἱ καθηγηταί, φοιτηταὶ καὶ πλήθος φιλεόρων, πάντες μετέβησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπου ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ πλήθους ἱεραρχῶν καὶ φιλομούσων, μετὰ σύντομον εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης ὁμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος «Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι καὶ τὸ σχίσμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας».

Ὁ Λόγος — μελέτη αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη αὐτοτελῶς, ἐν ἀνατύπῳ ἀπὸ τὸ περιοδικὸν Ἐκκλησία, μὲ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἰωάννου Ν. Καρμίρη καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι καὶ τὸ Σχίσμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας». Ἐν Ἀθήναις 1950.

Εἰς τὸ προοίμιον τοῦ Λόγου, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καταχωρίζονται καὶ ταῦτα: «Καὶ ἀκριβῶς ὁ σημερινὸς ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τῶν τριῶν μεγάλων

Ἱεραρχῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας εὐλόγως στρέφει τὴν σκέψιν ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν μνήμην δύο ἐτέρων μεγάλων Ἱεραρχῶν τῆς Βυζαντιακῆς Ἐκκλησίας, δηλ. τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου καὶ Κηρουλαρίου, διότι ὡς ἐκεῖνοι τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτοι ἐγένοντο φορεῖς τοῦ αὐτοῦ ἑλληνορθόδοξου πνεύματος καὶ ἰσχυροὶ συντελεσταὶ καὶ παράγοντες ἐν τῇ διαμορφώσει τῆς πατρὸς ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς Ἱστορίας, δρᾶσαντες καὶ κινηθέντες ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμμῆς, ἥ ἡκολούθησαν καὶ οἱ τρεῖς μέγιστοι ἐκεῖνοι Ἱεράρχαι καὶ Διδάσκαλοι, τοῖς πρὸ αὐτῶν ἔχουσιν ἐπόμενοι. Ἐντεῦθεν ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες, ὅπως τιμῶμεν κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τοὺς τρεῖς ἐκείνους ἀρχαίους Ἱεράρχας, ὡς συντελέσαντας διὰ τῆς σοφίας καὶ τῶν ἀγώνων αὐτῶν ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐπικράτησιν, ἐδραίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῶν καὶ καθόλου εἰς τὴν δόξαν τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, τοιοῦτοτρόπως ὀφείλομεν κατὰ δεύτερον λόγον νὰ τιμῶμεν καὶ τοὺς δύο τούτους βυζαντινοὺς Ἱεράρχας, ὡς συντελέσαντας διὰ τῶν ἀγώνων αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐπικράτησιν, ἐδραίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ αὐτοτελείας τῆς κατὰ ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας μεθ' ὅλων τῶν ἱστορικῶν δικαιωμάτων καὶ παραδόσεων καὶ δογμάτων αὐτῆς, ὡς καὶ τοῦ μετὰ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀρρήκτως συνδεδεμένου Ἑλληνισμοῦ».

ΕΤΟΣ 1951

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τοῦ Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Φαίδων Κουκουλῆς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου—μελέτης του «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς παιδαγωγοί».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1951, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Ὁ αὐτὸς (ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος Εὐρίπου Θεοφ. κ. Ἀλέξιος) τελέσας τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Καπνικαρέας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, καθ' ἣν ἐτελέσθη τὸ ὑπὲρ τῶν Ἰδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἱερὸν μνημόσυνον, ἐκπροσωπῶν τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον παρέστη εἴτα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν αὐτοῦ, ἐν ἣ ὁ Καθηγητὴς κ. Φαίδων Κουκουλῆς ὠμίλησε «περὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὡς παιδαγωγῶν»». Κατὰ τὸ ἀπόγευμα δὲ παρέστη καὶ ἐν τῇ Παντείῳ Σχολῇ κατὰ τὴν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἑορτῇ ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γεωργιάκη περὶ τοῦ «Χριστοφόρου πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἡριθμημένην σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τῆς

Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπ' ἀριθμὸν 35, μὲ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας, 35. Φαίδωνος Ι. Κουκουλὲ Ἀκαδημαϊκοῦ - Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς παιδαγωγοί. Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐντολῇ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1951». Ἐν Ἀθήναις 1952.

ΕΤΟΣ 1952

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Νικολάος Λούβαρις.

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1952, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τῇ 30ῇ λήξαντος μηνὸς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἐπίσημον τελετὴν, καθ' ἣν μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Κ. Μουτούση ὠμίλησεν ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Νικ. Λούβαρις».

ΕΤΟΣ 1953

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας μετ' Ἀναγνώσεως τῶν Πατερικῶν Ἔργων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Μπόνης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Μεγάλου Βασιλείου εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ»».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1953, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τῇ προχθὲς Παρασκευῇ ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐτελέσθη ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τὸ καθιερωμένον ἐπίσημον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν αἰοδύμων Ἰδρυτῶν, Καθηγητῶν καὶ Εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἱεουργοῦντος τοῦ θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ρωγῶν κ. Διονυσίου, ἀκολούθως δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Μ. Δένδια, εἶπε τὸν πανηγυρικὸν ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Κωνστ. Μπόνης ἐπὶ τοῦ θέματος Βασιλείου τοῦ Μεγάλου εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ»».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, «Κοσμητεία Καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Γ. Μπόνη (1956 - 1957)» - «Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς Βασίλειον Στεφανίδην». Ἀθῆναι 1958.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Πρὶν ἢ καταστρέψω τὸν λόγον ἐπιθυμῶ νὰ στραφῶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν φοιτητικῶσαν Νεότητα, τὸ καύχημα καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν πάντων. Ἐὰν διὰ πάντας ἡμᾶς οἱ λόγοι τοῦ ἱεροῦ Βασιλείου ἔχουν ἀνάλογον βαρύτητα καὶ ἀξίαν, δι' ὧς, ὡς Νέοι καὶ Νέαι σκαπανεῖς τῆς Ἐπιστήμης, αἱ σοφαὶ τοῦ σοφοῦ τούτου Πατρὸς καὶ Διδασκάλου παραίνεσεις ἀληθῶς ἀνυπολόγιστον σπουδαιότητα προσλαμβάνουν, μάλιστα τὴν σήμερον ἡμέραν, ὅτε φαίνονται κλονιζόμενα τὰ βάθρα τῶν Ἰδεωδῶν καὶ τῶν Ἀξίων, ἅτινα δραστηριότης αἰώνων Ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος ὠκοδόμησεν. Παῖδες Ἑλλήνων, οὐδέποτε ἄς διαφεύγῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν σκέψιν ὑμῶν ὅτι εἴσθε ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων, σοφῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν, ὧν τὰ διδάγματα θὰ μένωσιν ἔσαει αἱ αἰώνιοι ἀξίαι τῆς ζωῆς παντὸς πεπολιτισμένου ἀνθρώπου. Δὲν ὑπάρχει ὁδὸς ἄλλη πρὸς ἐπιτυχίαν ἐν τῇ ζωῇ, ἀπὸ αὐτῆς, τὴν ὁποίαν οἱ σοφοὶ προπάτορες ἡμῶν καὶ οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας Διδάσκαλοι ὑπέδειξαν εἰς ἡμᾶς. Λατρεύετε τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα, διότι αὕτη ἐξέθρεψε καὶ ἐδόξασε τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τοὺς αἰῶνας. Λατρεύετε τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, διότι αὕτη ἀνέδειξεν ἄνδρας ἁγίους καὶ σοφοὺς, ὅποιοι καὶ οἱ σήμερον ὑφ' ἡμῶν τιμώμενοι Τρεῖς Ἱεράρχαι. Τιμᾶτε τὴν Ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, διότι αὕτη ἐπίσης ἔσωσεν ἐν χαλεπαῖς ἡμέραις τὴν Ἑλληνικὴν Ἰδέαν καὶ παρέχει τὰ σωτηριώδη ἐχέγγυα τῆς πνευματικῆς σας καθάρσεως. Λατρεύετε τὴν Ἐπιστήμην καὶ μάλιστα τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, διότι ταῦτα ἐδόξασαν τὴν Πατρίδα ἡμῶν. Ἐν ταῖς σπουδαῖς σας μὴ λησμονεῖτε τοὺς σοφοὺς τοῦ σοφοῦ Βασιλείου λόγους: «Δυσθήρατός ἐστιν ὁ τῆς Ἀληθείας λόγος». Ἡ πρὸς τὴν Σοφίαν ἄγουσα ὁδὸς εἶναι ἀνηφορικὴ καὶ δύσβατος. Ἀλλ' ὅσον ἐγγίζετε πρὸς τὸ Φῶς, τόσον αἱ ὠραιότητες αὐτοῦ θὰ καταθέλγουν τὴν ψυχὴν σας. Προσέξτε μόνον τὸ Φῶς τῆς Ἐπιστήμης νὰ διατηρήσῃτε ἄσβεστον εἰς τὸν βίον σας. Καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχητε τοῦτο, ὀφείλετε νὰ ζῆτε «κατ' Ἐπιστήμην», κατὰ τὸν μέγαν Πλάτωνα, ἥτοι νὰ ἐπιδεικνύητε βίον κατὰ πάντα ἐνάρετον, χριστιανικόν, ἐλληνοπρεπῆ, τέλειον. Μόνον «Προσέχετε ὑμῖν αὐτοῖς».

ΕΤΟΣ 1954

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος 1954 ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀ μ ι λ κ α ς Ἀ λ ι β ι ζ ᾱ τ ο ς με θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Παιδεία καὶ Ἐκκλησία ἡ ἐλπίς τοῦ Ἔθνους».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐ κ κ λ η σ ί α τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1954, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τὴν ἐπομένην (30) ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας ἐτελέσθη ἡ θεία Λειτουργία, ἐπὶ μνημοσύνῃ τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανε-

πιστημίου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, ἀκολούθως δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, μετ' εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Ἀ. Δασκαλάκη, ὠμίλησεν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Ποιμαντικῆς καὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου κ. Ἀμίλκας Ἀλιβιζᾶτος ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἐκκλησία καὶ Παιδεία, ἡ ἐλπίς τοῦ Ἑθνους»».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη ἐν ἀνατύπῳ ἐκ τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς» τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζᾶτου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Παιδεία καὶ Ἐκκλησία ἡ ἐλπίς τοῦ Ἑθνους. Λόγος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν λεχθεὶς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1954. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς» τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν». Ἐν Ἀθήναις 1954.

ΕΤΟΣ 1955

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Γεράσιμος Κονιδάρης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἡ διαμόρφωσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι».

Εἰς τὰ Χρονικά τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 1/15 Φεβρουαρίου 1955, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ ὁμιλητοῦ κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸν ἑορτασμὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τῇ 30ῇ ἡ Α. Μακαριότης παρηκολούθησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Γερασίμου Κονιδάρη».

Ὁ Λόγος, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Θεολογία, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Γερασίμου Ι. Κονιδάρη, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γεν. Ἐκκλ. Ἱστορίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ διαμόρφωσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι (Περὶ τὰ Εἰσαγωγικά προβλήματα περὶ τῆς οὐσίας καὶ μορφῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ τ. ἐ. τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας αὐτοῦ). Λόγος ρηθεὶς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1955. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας», τόμος ΚΣΤ'. Ἐν Ἀθήναις 1955.

ΕΤΟΣ 1956

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνευτικῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῆς Εἰσαγωγῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Κοσμήτωρ αὐτῆς

Βασίλειος Ἰωαννίδης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Οἱ θεῖοι παράγοντες ἐν τῇ ἀγία ζωῇ τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκκλησία τῆς 1/15 Φεβρουαρίου 1956, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς διὰ τὸν πανεπιστημιακὸν ἑορτασμὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἐν λόγῳ ἔτος: «Ἡ Ἱερά Σύνοδος παρέστη ἐν σώματι, τῇ 30ῇ τοῦ αὐτοῦ μηνός, εἰς τὸν ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τελεσθέντα πανηγυρισμὸν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, καθ' ὃν, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Π. Ἱ. Μπρατσιώτου, ἀπεκάλυψε μὲν τὸ Χριστιανικὸν Λάβαρον τοῦ Πανεπιστημίου ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, ἐντολῇ δὲ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου εἶπε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασ. Ἰωαννίδης, ὁμιλήσας ἐπὶ τοῦ θέματος: «Αἱ θεῖαι πηγαὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου».

Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1956 ἐγένετο ἡ τοποθέτησις καὶ ἀποκάλυψις ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Λαβάρου, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, εἰκονίζοντος τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας.

Περὶ τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ τούτου Λαβάρου ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, τὸ ὅποῖον ἀνηρτήθη, τῇ προτάσει τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, γίνεται λεπτομερὴς λόγος εἰς τὰς «Εἰσηγήσεις — Προσφωνήσεις — Λόγους καὶ Λογοδοσίαν τοῦ Πρυτάνεως» τῆς Πρυτανείας τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παναγιώτου Ἱ. Μπρατσιώτου, κατὰ τὸ «Πανεπιστημιακὸν ἔτος 1955 - 1956» ἐν Ἀθήναις, 1956, καὶ δὴ εἰς τὰς σελίδας 15 - 17, καὶ 38 - 39. Γράφονται δὲ ἐκεῖ, σὺν ἄλλοις, καὶ τὰ ἐξῆς: «Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ διακόσμου τῆς Αἰθούσης ταύτης, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἦτο ἀπὸ μακροῦ χρόνου, μάλιστα δὲ ἀπὸ τῆς ἀναρτήσεως τοῦ Λαβάρου τῆς Ἀθηνᾶς, αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψις καὶ τοῦ ἐλαχίστου χριστιανικοῦ συμβόλου, ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰ ἰδανικά τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου πιστὸς θεματοφύλαξ τυγχάνει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ φυτῶριον ἐπίσημον τὸ ἐθνικὸν του Πανεπιστήμιον, ἀνηρτήθη τῇ προτάσει τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ καθ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς προκατόχου Συγκλήτου, ἐπὶ τῆς πρυτανείας τοῦ κ. Βλησίδου, καὶ τὸ χριστιανικὸν ἢ μᾶλλον τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν τοῦτο Λάβαρον, παραλλήλως τῷ ἑτέρῳ, φέρον τὰς εἰκόνας τῶν Τριῶν μεγάλων ἐλλήνων Ἱεραρχῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἑορτὴ καθιερωμένη ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς τουρκοκρατίας ὡς ἑορτὴ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, παρελήφθη ὡς κατ' ἐξοχὴν πανεπιστημιακὴ ἑορτὴ τοῦ ἰδρύματος τούτου ἤδη ἀπὸ τοῦ 1841, καθορισθεῖσα σὺν τῷ χρόνῳ ὡς πανελληνίως ἑορτὴ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Τὸ Λάβαρον τοῦτο, ὅπερ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις ἐπιτροπείας, ἥς μετεῖχον καὶ οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Σωτηρίου καὶ Ὀρλάνδος ἐσχεδιάσθη ὑπὸ γνωστοῦ ἀγιογράφου, τοῦ κ. Ἀστεριάδη, ἐκεντήθη καλλιτεχνικῶς ἐν Μονάχῳ,

ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς Frauenfachschule der Armen Schulschwestern von Unserer Lieben Frau. Τὰ δὲ ἀποκαλυπτήρια αὐτοῦ ἡδόκησε νὰ τελέσῃ αὐτοπροσώπως ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐκδηλῶν οὕτω τὴν ὑψηλὴν του ἐκτίμησιν πρὸς τὴν ἐνέργειαν ταύτην τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν του Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου» (σελ. 38 - 39).

Ὁ ὡς ἄνω Λόγος τοῦ καθηγητοῦ Βασιλείου Ἰωαννίδου ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου (Κοσμητεία καθηγητοῦ Βασιλείου Χ. Ἰωαννίδου (1955 - 1956), Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς Δημήτριον Σ. Μπαλᾶνον), Ἀθῆναι 1957. Ἐδημοσιεύθη δὲ καὶ ἐν ἀνατύπῳ ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Βασιλείου Ἰωαννίδου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Οἱ θεοὶ παράγοντες ἐν τῇ ἀγίᾳ ζωῇ τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου. Ἐν Ἀθῆναις 1957.

ΕΤΟΣ 1957

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀγιολογίας, Ὑμνολογίας καὶ Παλαιογραφίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀνδρέας Ἰωάν. Φυτράκης με θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τὴν πανεπιστημιακὴν ταύτην ἐορτὴν παρέστη καὶ ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Δωρόθεος.

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Ἀνδρέου Ἰωάννου Φυτράκη Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Λόγος λεχθεὶς, κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου, ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1957». Ἐν Ἀθῆναις 1958.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἀγαπητοὶ Φοιτηταί, Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, ὡς σύμβολα τῶν αἰώνιων δεσμῶν τῆς ἐλληνικῆς σκέψεως καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς πρότυπα σοφίας καὶ ἀρετῆς, διαγράφουν διὰ τοῦ κηρύγματός των καὶ τοῦ ὑποδειγματικοῦ ἥθους των κατὰ τρόπον ἀπαράμιλλον τὸ ἰδεῶδες τῆς ἡμετέρας Παιδείας. Ἐπιδίωξις τῆς διδασκαλίας των ὑπῆρξεν ἡ ἑξαρσις τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγίστης εὐθύνης του καὶ τῶν ὑποχρεώσεών του ὡς ἀνθρώπου, μέλημα δὲ τοῦ κηρύγματός των ἡ σύμμετρος ἀνάπτυξις τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀξιῶν, τὰς ὁποίας περικλείει ἐντὸς τοῦ στήθους του ὁ ἄνθρωπος, ὥστε νὰ διαμορφωθῇ οὗτος εἰς ἐλευθέραν ἠθικὴν προσωπικότητα μετὰ βαθείας πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, ἀγωνιζομένην δὲ διὰ τὴν κατανόησιν καὶ κατάκτησιν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς αἰωνιότητος, μετὰ «ἡθους ἀνθρώπου» καὶ χριστιανικῆς συνειδήσεως, ἵνα μὴ ἐκάστη νέα τεχνικὴ ἐπίτευξις τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς ἀποτελῇ καὶ μίαν ἐπὶ πλέον διὰ τὴν ἀνθρωπότητα τρομακτικωτέραν ἀπειλήν.

Τοιαύτην ἀξιοῖ καὶ τὸ ἡμέτερον Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον παρ' ὑμῶν, τῶν τροφίμων του, ἀγωγὴν.

Ζῶμεν βεβαίως εἰς ἡμέρας, καθ' ἃς δοκιμάζονται δυστυχῶς τὰ ἰδεώδη ταῦτα τῆς ἡμετέρας παιδείσεως, καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ δικαιώματά του παραγνωρίζονται ὑπὸ ποικίλας προφάσεις καὶ πολλάκις, ὥς μὴ ὠφελεν, ὑπὸ λαῶν, οἵτινες φέρουν χριστιανικὰ σύμβολα ἐπὶ τῶν λαβάρων των. Ὁ πανηγυρικὸς ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὡς ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς μας Παιδείας διαδηλοῖ, ὅτι ἡμεῖς, παρὰ ταῦτα, διατηροῦμεν πάντοτε ἀκλόνητον τὴν πίστιν μας πρὸς τὰ ἀνώτερα Ἑλληνοχριστιανικὰ Ἰδεώδη, διὰ τῶν ὁποίων ἐγαλουχήθη διὰ τῶν αἰώνων, ἐνίκησε πάντοτε καὶ ἐμεγαλοῦργησε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος».

ΕΤΟΣ 1958

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παναγιώτης Μπρατσιώτης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἡ ἐργασία κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1958 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τοῦτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου, ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Θεόκλητος ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Πανεπιστημιακῷ Ναῷ Καπνικαρέας, ἐν συνεχείᾳ δὲ μετέβη εἰς τὴν Αἵθουσαν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἔνθα ὁ ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Π. Μπρατσιώτης ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ἐκ τοῦ «Τιμητικοῦ Ἀφιερώματος εἰς Βασίλειον Στεφανίδην τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (Κοσμητεία Καθηγητοῦ Κων/νου Γ. Μπόνῃ (1956 - 1957), Ἀθῆναι 1958)», ὑπὸ τὸν κάτωθι τίτλον: Παναγιώτου Ἱ. Μπρατσιώτου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ ἐργασία κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Ἐν Ἀθήναις 1958.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται ὡς ἐξῆς: «Τοιαύτη ἐν σχετικῶς ὀλίγαις γραμμαῖς ἢ περὶ ἐργασίας καθ' ὅλου διδασκαλία τῶν σήμερον τιμωμένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἐλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων τριῶν μεγάλων πατέρων καὶ ἐθνικῶν ἅμα καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, διδασκαλία, τῆς ὁποίας ἡ πρωτοτυπία καὶ τὸ ρηξικέλευθον δὲν διέφυγεν ἐντελῶς τὴν προσοχὴν τῆς ξένης ἐπιστήμης, μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, καὶ δὴ ὅχι μόνον

τῆς θεολογικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς, ἀποτελεῖ δὲ συμβολὴν ἀξιόλογον εἰς δημιουργίαν μιᾶς θεολογίας καὶ μιᾶς φιλοσοφίας τῆς ἐργασίας. Ἡ διδασκαλία αὕτη, ὡς καὶ ἐν γένει ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία τῶν σοφῶν τούτων ἀνδρῶν, εἶναι οὕτω σπουδαία, ὥστε δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι περιποιεῖ τιμὴν εἰς τε τὴν Ἐκκλησίαν, ἰδίᾳ δὲ τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ εἰς τὸν ἑλληνο-χριστιανικὸν πολιτισμὸν, τοῦ ὁποῦ λαμπρὸν κεφάλαιον ἀποτελεῖ ἡ ἐν λόγῳ διδασκαλία, δημιουργοὶ δὲ καὶ ἱεροφάνται εἶναι οἱ πατέρες οὗτοι.

Ἄν δὲ πρόκειται νὰ συναχθῇ καὶ πρακτικώτερον τι συμπέρασμα ἐκ τῆς συντόμου ταύτης ἐκθέσεως τῆς περὶ τῆς ἐργασίας διδασκαλίας αὐτῶν καὶ γενικώτερον ἐκ τοῦ ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τούτῳ ἐκπαιδευτικῷ Ἰδρύματι ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης αὐτῶν, τοῦτο νομίζομεν εἶναι διττόν. α') Ὅτι ἡ ἐν τῷ Ἰδρύματι τούτῳ, μάλιστα δὲ εἰς τὰς πνευματικὰς ἐπιστήμας, καταρτιζομένη ἑλληνικὴ νεολαία πρέπει νὰ προσέξῃ ἰδιαιτέρως τὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀποταμιευμένον πνευματικὸν θησαυρόν, ὅστις δὲν εἶναι μόνον θεολογικός. Καὶ β') ὅτι κατὰ τὴν μελετωμένην ἐκπαιδευτικὴν μεταρρύθμισιν εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ ληφθῇ μέριμνα περὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν, κλασσικὴν καὶ πρακτικὴν, ἐκλογῶν ἐκ τῶν διδακτικωτέρων καὶ ὠραιωτέρων περικοπῶν τῶν συγγραμμάτων τῶν ἐν λόγῳ πατέρων, ὡς συνέβαινε καὶ παλαιότερον καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ ὡς εἶχεν ἀποφασισθῇ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου Παιδείας. Ἄν δὲ θὰ ἐπετρέπετο καὶ τρίτη εὐχή, αὕτη θὰ ἀπηυθύνετο πρὸς τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, ὅπως, ἐμπνεομένη ἀπὸ τὴν περὶ τῆς ἐργασίας διδασκαλίαν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καθιερώσῃ μίαν Κυριακὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ (π.χ. τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Μαΐου) ὡς ἡμέραν τῆς ἐργασίας, ὡς συμβαίνει ἀπὸ ἐτῶν ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀγγλίᾳ (Labour Sunday) καὶ ὡς ἐθεσπίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ προσφάτως.

Ἄς εὐχηθῶμεν, λοιπόν, καὶ τὰ τρία καὶ ἅς τὰ ἐλπίσωμεν!».

ΕΤΟΣ 1959

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητῆς ἦτο ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Β α σ ί λ ε ι ο ς Β έ λ λ α ς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος κατὰ τοὺς Προφῆτας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἑ κ κ λ η σ ί α τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1959 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου, ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐτέλεσε τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν (ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος) ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ Καπνικαρέας, εἴτα δὲ μετέβη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἔνθα ἤκουσε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

κ. Βασ. Βέλλα, ὅστις ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος κατὰ τοὺς Προφῆτας τῆς Π. Δ.». Σημειωτέον ὅτι, κατὰ τὴν τελετὴν, παρέστη καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος.

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη μετὰ τῶν Ἐπισήμων Λόγων τῶν ἐκφωνηθέντων κατὰ τὸ (Ἀκαδημαϊκὸν) ἔτος 1958 - 1959» ἐν τῷ Ἐθνικῷ καὶ Καποδιστριακῷ Πανεπιστημίῳ (ἐν Ἀθήναις 1959, σελ. 21 - 37). Ἀνεδημοσιεύθη καὶ εἰς τὴν Περιοδικὴν Ἑκδοσὶν Σειρὰ - Ὁρθόδοξη ζωή (Νοέμβριος 1989, Μάνδρα Ἀττικῆς, ἀριθ. 19) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος.

ΕΤΟΣ 1960

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς καὶ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Λεωνίδας Ι. Φιλίππιδης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Αἱ λῦπαι τοῦ βίου ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1959 - 1960 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Ἡλίας Μαριολοπούλου), ἐν Ἀθήναις 1960, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1960, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῆς ἀφιερωμένης εἰς μνήμην τῶν Τριῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐτελέσθη ἐν τῷ ἱερῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (Καπνικαρέας) ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀειμνήστων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἐπίσημος τελετὴ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου, παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Θεοκλήτου, τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆ, ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀνωτάτων πνευματικῶν ἱδρυμάτων τῆς Χώρας καὶ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου.

Κηρύσσω τὴν ἑναρξιν τῆς τελετῆς ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἡλίας Μαριολόπουλος εἶπε τὰ ἐξῆς:

«Κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον εὐγνωμόνως ἀναμνησθεταὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες εἴτε διὰ τῆς ὑλικῆς, εἴτε διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν συμβολῆς συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ διὸ καὶ τελεῖ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν ἐκλιπόντων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, δωρητῶν, καὶ καθηγητῶν αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅμως τῆς ἱερᾶς ταύτης ὑποχρεώσεώς του τὸ

Πανεπιστήμιον συνεορτάζει σήμερον μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τὴν μνήμην τῶν Τριῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, οἵτινες συνέζησαν τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου των πρὸς τὴν παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κληροδοτηθεῖσαν παιδείαν. Δικαιολογημένως λοιπὸν ἡ σημερινὴ ἑορτὴ χαρακτηρίζεται καὶ ὡς ἑορτὴ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, ἑορτὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας θὰ ἀπαγγεῖλῃ, κατ' ἀπόφασιν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Λεωνίδας Φιλιππίδης μὲ θέμα:

«Αἱ λῦπαι τοῦ βίου ἐξ ἐπόψεως Χριστιανικῆς, κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τὰ Χρονικά, ἐξ ἄλλου, τοῦ περιοδικοῦ Ἑκκκλησίας τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1960 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ καὶ τῆς παρουσίας κατ' αὐτὸν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου: «Τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου παρέστη (ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος) ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν τελετὴν καὶ ἤκουσε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Λεωνίδου Φιλιππίδου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν ἀνατύπῳ ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Λεωνίδου Ἰω. Φιλιππίδου, τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῶν Ὁρησκευμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς. Αἱ λῦπαι τοῦ βίου ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Ἐν Ἀθήναις 1960.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται ὡς ἐξῆς: «Ἡ ἀμείλικτος κλεψύδρα, ἡ τόσον συμπαθὴς εἰς τοὺς ἀκροατὰς καὶ ἀσυμπαθὴς εἰς τοὺς ἐρευνητάς, ἐπέβαλε τὴν προσφορὰν τοῦ θέματος ἡμῶν εἰς τὰς κυρίας μόνον ἀδράς γραμμάς του, ἀπὸ τῶν ὁποίων σκιαγραφικῶς μόνον προβάλλει ἡ φυσιογνωμία του. Κατὰ τῆς κλεψύδρας συνδιαμαρτύρεται μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ πλούσιον πηγαῖον ὕλικόν, ἡ αὐτολεξεῖ μνεῖα τοῦ ὁποίου θὰ καθίστα ἀνάγλυφον εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν πληρότητα τὴν πολύπτυχον χριστιανικὴν βιοθεωρίαν, ὁμοία τῆς ὁποίας οὐδαμοῦ ὑπάρχει ἔξω τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ κύριος ἄθλος τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ὡς οἰκουμενικῶν διδασκάλων εἶναι, ὅτι τὴν χριστιανικὴν ταύτην βιοθεωρίαν μετουσίωσαν εἰς ἰδικήν των ζωὴν, ἐμελέτησαν βαθέως τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, ἐξήτασαν εἰς καταπληκτικὴν ἔκτασιν καὶ λεπτομέρειαν πάντα τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, κατέδειξαν τὴν ὑψηλὴν ἀξίαν καὶ ἀποστολὴν τῆς ἀνθρωπίνης Προσωπικότητος ὡς πλάσματος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπέδειξαν, κατὰ τρόπον μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πνεύματος, τὴν αἰωνίου κύρους ἀλήθειαν, ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόβλημα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὅπερ νὰ μὴ εὐρίσκη ἐν τῷ Χριστιανισμῷ καὶ

μόνον ἐν αὐτῷ τὴν πλήρη, τὴν τελείαν καὶ τὴν ὀριστικὴν λύσιν του, ἐπ' ἀγαθῷ μὲν πάντοτε τοῦ ἀνθρώπινου πλάσματος, εἰς δόξαν δὲ τοῦ παναγάθου καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ».

Σημειωτέον ὅτι ἡ θεία Λειτουργία, ἐπὶ τῷ πανεπιστημιακῷ τούτῳ ἑορτασμῷ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καὶ τὸ Μνημόσυνον τῶν ἰδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐτελέσθησαν, ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Καπνικαρέας, ὡς ἀπὸ ἐτῶν εἴθισται, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐξιστορηθέντα.

ΕΤΟΣ 1961

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Καρμίρης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ἡ Ἐκκλησιολογία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1961 δημοσιεύονται τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου παρέστη (ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος) ἐν τῇ Μ. Αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὴν τελετὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ παρηκολούθησε τὴν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Παν. Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννου Καρμίρη, ἀναπτύξαντος τὸ θέμα «Ἡ Ἐκκλησιολογία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν»».

Ὡσαύτως, εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1960 - 1961 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Βασιλείου Βέλλα), ἐν Ἀθήναις 1961, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1961, ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή, εἰς ἣν παρέστησαν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, ἡ Α. Β. Ὑ. ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆς, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἀσφαλείας κ. Εὐ. Καλαντζῆς, μητροπολίται, ἀκαδημαϊκοί, καθηγηταὶ ἀνωτάτων σχολῶν, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου.

Κατ' ἐντολὴν τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Βασ. Βέλλα, ὁ κ. Ἰωάννης Καρμίρης, τῆς Δογματικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας μὲ θέμα: «Ἡ ἐκκλησιολογία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. (Α') Ἀρχὴ καὶ ἀποκάλυψις τῆς Ἐκκλησίας)».

Εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλαβε μέρος ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ μεικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία ἔψαλε κατὰ τὴν ἑναρξιν τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ» καὶ κατὰ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἰωάννου Καρμίρη Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ Ἐκκλησιολογία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Α' Ἀρχὴ καὶ Ἀποκάλυψις τῆς Ἐκκλησίας. Πανεπιστημιακὸς Λόγος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἀθῆναι 1961.

ΕΤΟΣ 1962

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς Μ ω ρ α ῖ τ τ η ς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τοὺς Ἐ π ι σ ῆ μ ο υ ς Λ ό γο υ ς ἐ κ φ ω ν ῆ θ ἔ ν τ α ς κα τὰ τὸ ἔ τ ο ς 1961 - 1962 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Εὐγενίου Φωκᾶ), ἐν Ἀθῆναις 1962, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1962, ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούρῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετὴ, εἰς ἣν παρέστησαν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου Ἀθηνῶν Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας Γερμανὸς μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης, ὁ πρῶν Πρωθυπουργὸς κ. Στ. Γονατᾶς, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἐπ. Θωμόπουλος, μητροπολίται, ἀκαδημαῖκοί, καθηγηταὶ ἀνωτάτων σχολῶν, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου.

Μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Εὐγενίου Φωκᾶ, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, ὁ κ. Δημήτριος Μωραΐτης, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας, ἐξεφώνησε, κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας μὲ θέμα: «Παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλαβε μέρος ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ μεικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία ἔψαλε κατὰ μὲν τὴν ἑναρξιν τὸ τροπάριον τῶν «Τριῶν Ἱεραρχῶν», κατὰ δὲ τὸ τέλος τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Παιδαγωγικὰ καὶ Ψυχολογικὰ Μελετήματα (3). Δημητρίου Ν. Μωραΐτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἐκδόσεις - Βιβλία - Γραφικὴ Ὑλῃ - Κασσάνδρα Μ. Γρηγόρη. Σόλωνος 73, τηλ. 629.684. Ἀθῆναι 1968.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς «Γενικῶν Συμπερασμάτων»: «Ἡ συντομωτάτη ἐξέτασις τῶν παιδαγωγικῶν ἰδεῶν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὡς καὶ ἄλλων τινῶν Πατέρων καὶ συγγραφέων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐπεχειρήσαμεν, ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἐκκλησίας μας,

πλὴν τῶν ἄλλων ἀξιοθαυμάστων πνευματικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα παρήγαγεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς τῶν ἀξιῶν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ σκέψεως, δὲν ὑστέρησεν εἰς τὸν παιδαγωγικὸν τομέα, ἥτοι εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν παιδαγωγικῶν καὶ μορφωτικῶν ἀξιῶν. Πολὺ ἢ ὀλίγον πάντες σχεδὸν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἰδίως ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Μ. Βασίλειος ἡσχολήθησαν μὲ τὰ ψυχολογικὰ καὶ παιδαγωγικὰ προβλήματα καὶ τὸ ἀνθρωπολογικὸν θέμα καὶ ἐνεβάρυναν εἰς αὐτὰ ὅσον ὀλίγοι ἐκ τῶν διανοουμένων καὶ τῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος. Ἰδίως ὅμως αἱ ἰδέαι τοῦ μεγάλου ρήτορος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἱεράρχου Χρυσοστόμου περὶ τῆς ἀξίας καὶ σπουδαιότητος τῆς ἀγωγῆς τῶν παίδων καὶ ἐφήβων, τὸ περίφημον ἐκεῖνο «Τῆς τέχνης ταύτης οὐκ ἔστιν ἄλλη μείζων· τί γὰρ ἴσον τοῦ ρυθμίσαι ψυχὴν καὶ διαπλάσαι νέου διάνοιαν;», τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπεν εἰς ἕκαστον παιδαγωγικὸν καὶ ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα νὰ εἶναι χρυσοῖς γράμματα ἀναγεγραμμένοι, αἱ ἀπόψεις του περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς πρώτης ἀγωγῆς κατὰ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν, αἱ γνώμαί του περὶ προσαρμοστικότητος τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας πρὸς τὴν ἀντιληπτικὴν δεκτικότητα τοῦ παιδίου καὶ ἄλλα παρόμοια, δεικνύουν σαφῶς τὸ παιδαγωγικὸν δαιμόνιον, θὰ ἐλέγομεν, τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ ἐπιτρέπουν νὰ κατατάξωμεν αὐτοὺς ἀνενδοιάστως εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων κατηχητῶν καὶ παιδαγωγῶν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Δυστυχῶς κατὰ τοὺς μέσους χρόνους ἀνεκόπη σχεδὸν ἡ τοιαύτη περὶ τὴν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς κίνησις καὶ πρόοδος καὶ περιωρίζοντο εἰς τὸ νὰ ἀκολουθοῦν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὰς σοφὰς παιδαγωγικὰς ὑποθήκας τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τοῦ δ' - ε' αἰῶνος.

Ἦδη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ Θεολογίᾳ ἤρχισε πάλιν νὰ γίνεται λίαν συνειδητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς διαμορφώσεως ἰδίου χριστιανικοῦ παιδαγωγικοῦ συστήματος τῇ βοθείᾳ τοῦ παιδαγωγικοῦ ὕλικου, τὸ ὁποῖον μᾶς προσφέρουν ἐν πολλοῖς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τῶν ψυχολογικῶν καὶ παιδαγωγικῶν παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, αἵτινες, ὡς τὰ πολλά, εὐρίσκονται ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὰ χριστιανικὰ μορφωτικὰ ἰδεώδη. Ἐπὶ τὰ ἔχγη λοιπὸν τῶν μεγάλων ἐκείνων Ἱεραρχῶν βαδίζοντες, τῶν πρώτων τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ δημιουργῶν καὶ στυλοβατῶν καὶ τὰς ὑγιεῖς τῆς νεωτέρας Παιδαγωγικῆς ἀρχὰς ἀκολουθοῦντες, ἅς συνεχίσωμεν τὴν ἱεράν καὶ μεγάλην ἀποστολὴν «τοῦ ρυθμίζειν ψυχὰς παιδίων καὶ νέων», ὡς συνιστᾷ ὁ θεὸς Χρυσόστομος, καὶ «διαπλάσσειν τὴν διάνοιαν αὐτῶν» κατὰ Χριστόν».

ΕΤΟΣ 1963

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνευτικῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Μ ἄ ρ κ ο ς Ἀ ν τ. Σ ι ῶ τ η ς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς ἐρμηνευταὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς».

Εἰς τοὺς Ἐ π ι σ ῆ μ ο υ ς Λ ὀ γ ο υ ς ἐ κ φ ω ν ῆ θ ἔ ν τ α ς κ α τ ἄ τ ὸ ἔ τ ο ς 1962 - 1963 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Νικολάου Χωραφᾶ) ἐν Ἀθήναις 1963, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1963, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή, παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου, μητροπολιτῶν, μελῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καθηγητῶν τῶν ἀνωτάτων σχολῶν, ἐπισήμων ἐκπροσώπων τοῦ Κράτους καὶ πλήθους κόσμου.

Κατ' ἐντολὴν τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Νικολάου Χωραφᾶ, ὁ κ. Μάρκος Σιώτης, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνευτικῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας μὲ θέμα: «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς ἐρμηνευταὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς».

Εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλαβε μέρος ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ μεικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία ἔψαλε κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς τελετῆς τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ» καὶ κατὰ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (Ζ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, ἐν Ἀθήναις 1963 (σελ. 107 - 155).

ΕΤΟΣ 1964

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ς Μ π ὀ ν η ς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Τὸ ἔργον τοῦ Ἀγίου Αὐγουστίνου (13ῃ Νοεμβρίου 354-28ῃ Αὐγούστου 430) (᾿Εξομολογήσεις) (Confessiones) καὶ οἱ ἐν αὐτῷ φιλοσοφικοὶ στοχασμοί».

Εἰς τοὺς Ἐ π ι σ ῆ μ ο υ ς Λ ὀ γ ο υ ς ἐ κ φ ω ν ῆ θ ἔ ν τ α ς κ α τ ἄ τ ὸ ἔ τ ο ς 1963 - 1964 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Γεωργίου Κουρμούλη), ἐν Ἀθήναις 1964, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1964, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή, παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου, καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Μητροπολιτῶν, μελῶν τῆς Ἀκα-

δημίας Ἀθηνῶν, Ὑπουργῶν, Καθηγητῶν τῶν ἀνωτάτων σχολῶν, ἐπισήμων ἐκπροσώπων τοῦ Κράτους καὶ πλήθους κόσμου.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ πρυτανεύοντος κ. Νικολάου Χωραφᾶ, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μπόννης, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Πατέρων, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, μὲ θέμα: «Τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου (᾿Εξομολογήσεις) καὶ οἱ ἐν αὐτῷ φιλοσοφικοὶ στοχασμοί».

Εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλαβε μέρος ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ μεικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία ἔψαλε κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς τελετῆς τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ» καὶ κατὰ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη ἐν ἀνατύπῳ ὑπὸ τὸν ἐπόμενον τίτλον: Κωνσταντῖνου Μπόννη, Δρος Θ. καὶ Φ. Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Πατρολογίας καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Πατέρων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου (13 Νοεμβρίου 354 - 28 Αὐγούστου 430) (᾿Εξομολογήσεις) (Confessiones) καὶ οἱ ἐν αὐτῷ φιλοσοφικοὶ στοχασμοί. Λόγος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ρηθεὶς ἐν τῇ Αἰθούρῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1964. Ἐν Ἀθήναις 1964.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: ᾿Εδῶ σταματῶ. Ὁ χρόνος δὲν μοι ἐπιτρέπει ν' ἀναλύσω καὶ τὰς περαιτέρω σκέψεις τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρός, ὅστις ἐν τοῖς δυσὶ τελευταίοις κεφαλαίοις τῶν (᾿Εξομολογήσεών) του ἐπανέρχεται εἰς τὸ γινώριμον πεδίου τῆς Θεολογίας, τῆς διὰ τῶν Γραφῶν Θεογνωσίας καὶ ἀνθρωπογνωσίας, ἵνα καὶ ἐνταῦθα φιλοσοφήσῃ ἐν ταῖς ὑπερβαταῖς ἐννοίαις τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ψεύδους, τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι, τῆς Πίστεως καὶ τῆς Γνώσεως, τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων, τῶν Ἰδεῶν καὶ τῶν πραγμάτων, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς δυστυχίας, τοῦ προσκαίρου καὶ τοῦ αἰωνίου, διὰ νὰ καταλήξῃ μὲ τὸ ρητὸν τοῦ Ψαλμοῦ: «ὁ δὲ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται» (Ψαλμ. 48, 21). «Καὶ εἶδες, ὦ Θεέ, πάντα ὅσα ἐποίησας καὶ ἰδοὺ αὐτὰ καλὰ λίαν! Καὶ ἡμεῖς τὰ βλέπομεν καὶ τὰ κρίνομεν καλὰ λίαν!.. Θραύων τὴν κωφότητά μου, μοῦ φωνάζεις: ὦ ἄνθρωπε, ὅ,τι λέγει ἡ Γραφή, τὸ λέγω Ἐγώ, ἀλλ' ὁμιλεῖ ἐν τῷ χρόνῳ. Ὁ Λόγος μου διαφεύγει τὸν χρόνον, διότι παραμένει μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν αἰωνιότητα, ὁμοίαν μὲ τὴν ἰδικήν μου. Τοιοῦτοτρόπως, ὅ,τι βλέπετε σεῖς διὰ τοῦ πνεύματός μου, τὸ βλέπω καὶ Ἐγώ· ὅ,τι λέγετε διὰ τοῦ πνεύματός μου, τὸ λέγω καὶ Ἐγώ. Ἀλλὰ σεῖς τὰ βλέπετε ὅλα αὐτὰ ἐν τῷ χρόνῳ. Ἀλλ' Ἐγώ δὲν τὰ λέγω οὔτε τὰ βλέπω ἐν τῷ χρόνῳ, ἀλλ' ἐν τῇ αἰωνιότητι» (Β', 190)! «Δυσθῆρατός ἐστιν ὁ τῆς Ἀληθείας λόγος», λέγει ὁ μέγας Βασίλειος. Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνων καὶ ὁ μέγας στοχαστὴς Αὐγουστῖνος, ἀποφαίνεται, κατακλείων οὕτω τὸ βαθυστόχαστον ἔργον του (᾿Εξομολογήσεις), διὰ τῆς ἀκολούθου ὠραιότητος ἀποστροφῆς:

«Ποῖος ἄνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ καταστήσῃ εἰς ἄνθρωπον νοητὴν τὴν Ἀλήθειαν; Ποῖος ἄγγελος εἰς ἄγγελον, ποῖος ἄγγελος εἰς ἄνθρωπον; Ὁχι! Τὴν κατανόησιν τῆς Ἀληθείας ὀφείλομεν νὰ ζητήσωμεν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἀπὸ Σέ. Ὁφείλομεν διὰ τὴν ἀπόκτησίν της νὰ κρούσωμεν τὴν θύραν Σου. Τότε μόνον θὰ τὴν εὔρωμεν, θὰ τὴν ἀποκτήσωμεν καὶ ἡ θύρα Σου θ' ἀνοιγῇ εἰς ἡμᾶς!» (Β', 196).

Προσεπάθησα μικρὰν μόνον ἀνθοδέσμην νὰ δρέψω ἐκ τοῦ Πνευματικοῦ λειμῶνος καὶ τοῦ ψυχικοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ ὄντως Αὐγουστίνου, ἵνα ἐμφανίσω ταύτην εἰς ὑμᾶς. Δὲν γνωρίζω ἂν ἐν τῇ ἐπιλογῇ τῶν ἀνθέων τοῦ λόγου, τῶν ἐννοιῶν, τῶν πτήσεων, τῶν διδαχῶν τοῦ ἁγίου τούτου ἀνδρός, ἐπέτυχον τὸ ἄριστον. Ἐν μόνον ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡσθάνθην βαθυτάτον τὸν ἔλεγχον ἐν τῇ ἀποφατικῇ ῥήσει τοῦ μεγάλου τούτου στοχαστοῦ, ὅτι δηλ. «ἡ πτωχεία τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως εἶναι πάντοτε πλουσία εἰς λέξεις» (Β', 122). Ἀριστον διδάγμα διὰ κάθε ἐπιστήμονα, διὰ κάθε λογοτέχνην, διὰ κάθε συγγραφέα!».

ΕΤΟΣ 1965

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Κοσμήτωρ αὐτῆς Κωνσταντῖνος Σπετσιέρης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Αἱ ἀξίαι τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1964 - 1965 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Κωνσταντίνου Παπαϊωάννου), ἐν Ἀθήναις 1965, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν:

«Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1965, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετὴ, καθ' ἣν ἐπεδόθη καὶ ψήφισμα πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν κ. Γεώργιον Παπανδρέου.

Εἰς τὴν τελετὴν παρευρέθησαν ἡ Α.Β.Υ. ἡ Διάδοχος Εἰρήνη, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Γ. Παπανδρέου, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Γ. Ἀθανασιάδης - Νόβας, οἱ ὑπουργοὶ Προεδρίας κ. Δ. Παπασπύρου, Ναυτιλίας κ. Σ. Μπίρης, Ἐργασίας κ. Γ. Μπακατσέλος, οἱ ὑφυπουργοὶ Προεδρίας κ. Γ. Μυλωνᾶς καὶ Συντονισμοῦ κ. Ἀθ. Κανελλόπουλος, ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Γ. Πλυτᾶς, ὁ γεν. γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Ε. Παπανοῦτσος, μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καθηγηταὶ ἀνωτάτων σχολῶν, ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τοῦ Κράτους καὶ πλῆθος κόσμου καὶ φοιτητῶν.

Ἐν ἀρχῇ ὁ πρύτανις κ. Κ. Παπαϊωάννου προσεφώνησε τὴν Α. Β. Υ. τὴν Διάδοχον Εἰρήνην καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χρυσόστομον, ἐν συνεχείᾳ δὲ προσεφώνησε τὸν πρωθυπουργὸν κ. Γ. Παπανδρέου καὶ ἐπέδωκεν εἰς αὐτὸν τιμητικὸν ψήφισμα τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου. Εὐχαριστῶν ὁ πρωθυπουργὸς κ. Γ. Παπανδρέου, ἐξεφώνησε λόγον, δι' οὗ ἐξέθεσε τὰς βασικὰς γραμμὰς τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος διὰ τὴν Ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν.

Τέλος, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως καὶ κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κ. Κ. Σπετσιέρης ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, με θέμα: «Αἱ ἀξίαι τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ».

Εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλαβε μέρος ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ μεικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἥτις ἔψαλε κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς τελετῆς τὸ τροπάριον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ κατὰ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (Θ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, ἐν Ἀθήναις 1965 (σελ. 63 - 71).

ΕΤΟΣ 1966

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς καὶ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Γεράσιμος Κονιδάρης, (Πρύτανις δὲ ὁ καθηγητὴς τῆς ὡς ἄνω Σχολῆς Λεωνίδας Φιλιππίδης), με θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ὁ Μέγας Βασίλειος πρότυπον οἰκουμενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτου».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἑν τὰς κατὰ τὸ ἔτος 1965 - 1966 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Λεωνίδου Ἰωάννου Φιλιππίδου), ἐν Ἀθήναις 1966, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: Ἀ' Ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν Οἰκουμενικῶν διδασκάλων, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1965, μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων Ἰδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ Τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετὴ.

Τὴν τελετὴν ἐλάμπρυναν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, Ὁστίς καὶ ἐξεφώνησε βαρυσήμαντον λόγον ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου πανεπιστημιακοῦ βήματος, ἀπολήξαντα εἰς προσλαλιὰν πρὸς τοὺς φοιτητάς, ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Ἄννα - Μαρία καὶ ἡ Α. Β. Υ. ἡ Πριγκίπισσα Εἰρήνη.

Εἰς τὴν τελετὴν παρευρέθησαν ἐπίσης ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος μετὰ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γεώργιος Ἀθα-

νασιάδης - Νόβας, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Δ. Παπασπύρου, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων κ. Στ. Ἀλλαμανῆς, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Καθηγητὴς Ἀρχηγὸς τῆς ΕΡΕ κ. Παναγ. Κανελλόπουλος, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Βουλευτὴς κ. Κ. Τσάτσος, οἱ Πρυτάνεις τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου κ. Δ. Κορωναῖος καὶ τῆς Παντείου κ. Παπαζαχαρίου, οἱ Πρόεδροι κ.κ. Θ. Τουρκοβασίλης, Στυλ. Γονατᾶς καὶ Κ. Τσαλδάρης, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Γ. Πλυτᾶς, οἱ κ.κ. Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Διευθυντὴς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Καθηγηταὶ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν καὶ πλῆθος συνεορταστῶν ἐκ τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ φοιτητῶν.

Ἐν ἀρχῇ ἐψάλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας τῇ συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς Ὁρχήστρας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κ. Χαραλαμπίδη τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος», μεθ' ὃ ὁ Πρύτανις κ. Α. Φιλιππίδης, προσφωνήσας τὰς Α. Α. Μ. Μ. τοὺς Βασιλεῖς, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον τὴν παράκλησιν, ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ἀνελθὼν εἰς τὸ ἐπίσημον πανεπιστημιακὸν βῆμα, ἐξεφώνησε λόγον μεστὸν ἐννοιῶν καὶ κατευθυντηρίων γραμμῶν καὶ παραινέσεων πρὸς τὴν Νεότητα.

Μετὰ τὸν βασιλικὸν λόγον ὁ Πρύτανις κ. Α. Φιλιππίδης, συνοφίσας τὸ νόημα τῆς ἐορτῆς, ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν μετὰ πρότασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου Ὁμιλητὴν, τὸν Κοσμήτορα τῆς Σχολῆς ταύτης κ. Γεράσιμον Κονιδάρην, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ὁ Μέγας Βασίλειος πρότυπον οἰκουμενικοῦ ἡγέτου», μεθ' ὃ ἡ τελετὴ ἔληξε διὰ τῆς ἀνακρούσεως τοῦ Ἑθνικοῦ Ὑμνου τῇ συνοδείᾳ τῆς μικτῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἑθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Γερασίου Ι. Κονιδάρη Καθηγητοῦ καὶ Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ Μέγας Βασίλειος πρότυπον οἰκουμενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτου, μετ' Εἰσηγήσεως τοῦ Πρυτάνεως, Λόγος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1966. Ἐν Ἀθήναις 1966.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀναγράφεται, Λόγον κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸν ἐορτασμὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1966, ἐξεφώνησεν καὶ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῆς Βασιλίσσης Ἀννης - Μαρίας καὶ τῆς Πριγκηπίσσης Εἰρήνης, ὅστις Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς (ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου «εἰς 15 χιλιάδας ἀντιτύπων πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς Φοιτητάς»), ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον α' Ἑθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου Λόγος

ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐκφωνηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου Πανεπιστημιακοῦ Βήματος ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1966 ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, μετὰ Προσλαλιᾶς πρὸς τοὺς Φοιτητάς.» Ἀθῆναι 1966.

Τὸ τέλος τῆς Προσλαλιᾶς τοῦ Βασιλέως ἔχει ὡς ἀκολούθως: «Αὐτῆς τῆς μεγάλης πολιτικῆς, πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς κληρονομίας εἴσθε σεῖς, Ἑλληνες Φοιτηταί, οἱ συνεχίζεσθαι καὶ οἱ ἐκτελεσθαι.

Δὲν ἔχετε ἀνάγκην ν' ἀναζητήσητε εἰς ξένας πνευματικὰς παραδόσεις τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ ἠθικὸν ὀπλισμὸν σας.

Θὰ τ' ἀναζητήσητε εἰς τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν.

Εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὰς προσδοκίας καὶ τὰς προβλέψεις καὶ τῶν πλέον αἰσιοδόξων πρωτεργατῶν του, καλεῖσθε σεῖς νὰ συγκεράσετε δύο ἀνάγκας.

Τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἡ Ἑλλὰς τοῦ μέλλοντος μὴ ὑστερήσῃ ἐντὸς ἐνὸς κόσμου τεχνολογικῶς ραγδαίως ἐξελισσομένου, καὶ ἐκείνην, ἣτις ἐπιτάσσει ὅπως ἡ πνευματικὴ κληρονομία μας μὲ τὸν πλοῦτον τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν της μὴ ὑπερκερασθῇ ἀπὸ τὰ ὕλικά ἐπιτεύγματα.

Ἀπὸ τὸ μέτρον τῆς ἐπιτυχίας τῆς προσπαθείας αὐτῆς, ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις ποὺ θὰ δοθοῦν εἰς τὰ ἀγωνιώδη ἐρωτήματά σας ἐν τῇ ἀναζητήσει τῆς ἀληθείας, εὐθέως θὰ ἐπηρεασθῇ τὸ μέλλον τῆς Χώρας μας καὶ ἡ θέσις αὐτῆς ἐντὸς τῆς διεθνοῦς κοινότητος τῶν κρατῶν.

Τοῦτο δὲ ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς εὐχθῶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν κατὰ τὴν σημερινὴν ἐορταστικὴν ἐπαφὴν μας.

Εἰς τὸν ὥραϊον καὶ δημιουργικὸν δρόμον σας, νὰ ἔχετε πάντοτε ὡς παράδειγμα φωτεινὸν τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

ΕΤΟΣ 1967

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀ ν δ ρ έ α ς Φ υ τ ρ ά κ η ς, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Τὸ ποιητικὸν ἔργον Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ».

Εἰς τὰ Χρονικά τοῦ περιοδικοῦ Ἑ κ κ λ η σ ί α τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1967 ἀναγράφονται τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Παρέστη (ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος) τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ καὶ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐσταθίου, εἰς τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν ὀργανωθείσαν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καθ' ἣν ὠμίλησεν ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης. Εἰς τὴν ἐορτὴν παρέστησαν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὑπουργοί, βουλευταί, καθηγηταὶ καὶ πλεῖστοι ἄλλοι προσκεκλημένοι».

Ὡσαύτως εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη-
 τας κατὰ τὸ ἔτος 1966 - 1967 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυ-
 τανεία Ἰωάννου Χρυσικοῦ), ἐν Ἀθήναις 1967, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ
 τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ
 ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν διδασκάλων,
 τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1967, μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον
 Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοι-
 δίμων Ἰδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν
 τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή.

Τὴν τελετὴν ἐλάμπρυνε διὰ τῆς παρουσίας Του ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς
 Κωνσταντῖνος.

Παρευρέθησαν ἐπίσης ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ
 πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Πρόεδρος
 τῆς Βουλῆς κ. Δημ. Παπασπύρου, ὁ Ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρη-
 σκευμάτων κ. Ἰω. Θεοδωρακόπουλος, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Γ. Πλυτᾶς,
 μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, πρυτάνεις καὶ καθηγηταὶ τῶν Ἀνωτάτων
 πνευματικῶν ἰδρυμάτων, πλῆθος προσκεκλημένων καὶ πολλοὶ φοιτηταί.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας, τῇ
 συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς Ὀρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν
 Ἱεραρχῶν «Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος».

Ἀκολούθως, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Ἰωάννου
 Χρυσικοῦ, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας
 ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀνδρέας Φυ-
 τράκης, με θέμα: «Τὸ ποιητικὸν ἔργον Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν ἀνατύπῳ ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἑθνικὸν
 καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ἀνδρέου Ἰωάνν. Φυτράκη
 Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ ποιητικὸν ἔργον Γρη-
 γορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ. Ἐν Ἀθήναις 1968.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Μεγαλειότατε, Ὁ Γρηγόριος
 ὁ Ναζιανζηνὸς δημιουργεῖ διὰ τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ ἔργου νέαν παράδοσιν ἐν
 τῇ ἐκκλησιαστικῇ γραμματείᾳ καὶ ἀναδεικνύεται δι' αὐτοῦ ὁ ἀξιολογώτερος
 καὶ σχεδὸν ὁ μόνος χριστιανὸς ποιητὴς τῶν πέντε πρώτων αἰώνων. Ὁ πρῶτος
 οὗτος δημιουργὸς σπουδαιοτάτης ὄντως χριστιανικῆς ποιήσεως ἀνωτέρας
 πνοῆς ὑπῆρξε προσέτι καὶ ὁ πτερώσας τὴν ποιητικὴν φαντασίαν τῶν μετ'
 αὐτὸν χριστιανῶν ποιητῶν καὶ ὁ χορηγῆσας εἰς αὐτοὺς βαθυστοχάστους ποιη-
 τικὰς ἐκφράσεις καὶ ἐπιτυχεῖς καὶ ἀκριβολόγους θεολογικοὺς ὅρους, ἀναδειχθεὶς
 οὕτως ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ τόσον ἐπιβλητικοῦ πνευματικοῦ οἰκοδομήμα-
 τος τῆς ὀρθοδόξου ὑμνωδίας. Ἡ γρηγοριανὴ ποίησις ἀποτελεῖ, κατὰ ταῦτα,
 τὴν πλέον ρωμαλέαν ἐνσυνείδητον προσπάθειαν συνενώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ
 λόγου, ὡς οὐσιώδους μορφωτικοῦ διὰ πάντα ἄνθρωπον παράγοντος, μετὰ τοῦ

χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ ἡθους, ἥτις καὶ περιτράνωσ ἀποδεικνύει τὴν ὑψίστην σημασίαν, τὴν ὁποίαν ὁ «ἀριστοτέχνης τοῦ ἑλληνος λόγου» Γρηγόριος ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἑορταζόμενοι σήμερον Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι ἀπέδιδον εἰς τὴν ἁρμονικὴν αὐτῶν συζυγίαν, τὴν διαμορφώσασαν καὶ προβάλλουσιν διὰ τῶν αἰώνων τὰ ὕψιστα ἰδανικά τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ἀκριβῶς ὁ ἁρμονικὸς οὗτος συνδυασμὸς τῶν δύο αὐτῶν τιμιωτάτων παραδόσεων τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὑπῆρξε τὸ ἄρραγές βάθρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίσθη ἡ παιδεία τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ ἀποτελεῖ καὶ σήμερον, ὡς τόσον ἐπισήμως διαδηλοῦται διὰ τοῦ πανελληνίου ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καὶ δέον νὰ ἀποτελῇ πάντοτε τὸ ἰδανικόν, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπαρεγκλίτως δέον νὰ κατατείνῃ αὕτη. Πᾶσα ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου μορφωτικοῦ κανόνος τοῦ ἑλληνικοῦ γένους παρέκκλισις θὰ ἀπεδείκνυεν ἀπαράδεκτον περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἐπιταγὴν τῆς ἱστορίας του καὶ ἄρνησιν τῶν οὐσιωδῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων τοῦτο ἐβασίσθη, ἵνα, κατόπιν σκληρῶν πνευματικῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν αἰώνων, καταλάβῃ τὴν τόσον περίβλεπτον θέσιν του ἐν τῷ πνευματικῷ στερεώματι τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ».

ΕΤΟΣ 1968

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Π. Διαθήκην καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Ο' ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθανάσιος Π. Χαστούπης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ἡ παρ' ἀρχαίοις Ἑβραίοις καὶ Ἑλληνσι διάφορος θεώρησις τῶν ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ προβλημάτων».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1967 - 1968 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Γεωργίου Θ. Ράμμου), ἐν Ἀθήναις 1968, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετελίᾳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν διδασκάλων, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1968, μετὰ τὴν συνήθη ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων Ἱδρυτῶν Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ἡ Α. Ε. ὁ Ἀντιβασιλεὺς κ. Γ. Ζωιτάκης.

Παρευρέθησαν ἐπίσης ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Θ. Παπακωνσταντίνου, ὁ Ὑπουργὸς Συντονισμοῦ κ. Ν. Μακαρέζος, μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Πρυτάνεις

καὶ Καθηγῆται τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, πλῆθος προσκεκλημένων καὶ πολλοὶ φοιτηταί.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας, τῇ συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς Ὁρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος».

Ἀκολούθως, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Γεωργίου Θ. Ράμμου, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀθανάσιος Χαστούπης, μὲ θέμα: «Ἡ παρ' ἀρχαίοις Ἑβραίοις καὶ Ἑλλήσι διάφορος θεώρησις τῶν ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ προβλημάτων».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὥς ἄνω (ΙΒ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, ἐν Ἀθήναις 1968 (σελ. 117 - 132).

ΕΤΟΣ 1969

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ἡ ἀληθὴς πρόοδος κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἑν τὰς κατὰ τὸ ἔτος 1968 - 1969 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανείᾳ Στυλίου Γ. Κορρέ), ἐν Ἀθήναις 1970, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1969, μετὰ τὴν συνήθη ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων Ἰδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ἡ Α. Ε. ὁ Ἀντιβασιλεὺς κ. Γ. Ζωῆτάκης.

Παρευρέθησαν ἐπίσης ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Α' Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Στυλιανὸς Παττακός, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Θ. Παπακωνσταντίνου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας τῇ συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς Ὁρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος».

Ἀκολούθως, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Στυλιανοῦ Γ. Κορρέ, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας

ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου μὲ θέμα «Ἡ ἀληθὴς πρόοδος κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἔτος 132ον. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας. Ἡ ἀληθὴς πρόοδος κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Ἀνάτυπον ἐκ τῶν ἐκφωνηθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1968 - 1969 Ἐπισήμων Λόγων. Ἐν Ἀθήναις 1970.

ΕΤΟΣ 1970

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὥς ἂν ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς ἀπὸ τοῦ Θ' αἰῶνος Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Βασίλειος Α. Δεντάκης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Οἶον δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τὰ Χρονικὰ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1970 ἀναγράφονται τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου (ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος ἐτέλεσε) τὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ὡς καὶ Μνημόσυνον εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Καπνικαρέας ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν».

Ἐπίσης εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1969 - 1970 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Γεωργίου Π. Πανταζῆ), ἐν Ἀθήναις 1971, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἐορτῆς τῆς Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1970, μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν δοιδίμων Ἰδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ἡ Α. Ε. ὁ Ἀντιβασιλεὺς κ. Γ. Ζωϊτάκης, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ ὑπουργὸς Δημ. Ἔργων κ. Κ. Παπαδημητρίου, οἱ ὑφυπουργοὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορίου κ.κ. Ν. Σιώρης, Χ. Ἀχῆς καὶ Γ. Γεωργακέλος, μέλη τῆς Στρατιωτικῆς ἡγεσίας καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας, τῇ συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς Ὀρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «Τοὺς Τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς Τρισηλίου Θεότητος».

Ἀκολουθῶς, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Γ. Πανταζῆ, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἐορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασίλειος Λ. Δεντάκης μὲ θέμα: «Οἷον δεῖ εἶναι τὸν Ἐπίσκοπον κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐπόμενον τίτλον: Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἔτος 133ον. Βασιλείου Λ. Δεντάκη Διδάκτορος Θεολογίας (Πανεπ. Ἀθηνῶν) καὶ Φιλοσοφίας (Πανεπ. Μονάχου) Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Οἷον δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Λόγος εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Ἀθηνῆσιν Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Ἐν Ἀθήναις 1970.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «ἌΟ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω». Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ἐχώρησαν. Ἰστάμενοι ἐνώπιον τοῦ ἐπισκοπικοῦ αὐτῶν μεγαλείου, ἐν βαθείᾳ σιωπῇ, ἀναπολοῦμεν τὸ τεθὲν θέμα: «Οἷον δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας». Καὶ νομίζομεν, ὅτι εἰς τοῦτο μία καὶ μόνη ἀπάντησις εἶναι ἐπιτετραμμένη νὰ δοθῇ. Τοῖονδε δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον, οἷοι ὑπῆρξαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, οἱ μιμηταὶ Παύλου, τοῦ μιμητοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐὰν ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ διὰ τοῦ στόματος ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ παρακληθῇ νὰ ἔλθῃ ἐνώπιον ἡμῶν, ὁ ἐξ αὐτῶν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, διὰ νὰ μᾶς εἴπῃ, ὅ,τι εἶπε περὶ Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου:

«Τὸν ἐπίσκοπον οἷοι ὑπῆρξαν οἱ Τρεῖς Μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Ἱεράρχαι εἶναι δεῖ, καὶ ἔχειν ὅρον μὲν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ τὸν Ἐκείνων βίον καὶ τρόπον, νόμον δὲ ὀρθοδοξίας τὰ Ἐκείνων δόγματα».

ΕΤΟΣ 1971

Ἱεουργὸς ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ τῆς Καπνικαρέας (Εἰσὸδία τῆς Θεοτόκου) κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώλυμος.

Ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Δ. Μουρατίδης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Τὸ μέγα μήνυμα τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821 πρὸς τὸν σύγχρονον Ἑλληνισμόν».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1970 - 1971 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Καίσαρος Δ. Ἀλεξοπούλου), ἐν Ἀθήναις 1973, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἐορτῆς τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1971, μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον

Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ Α. Ε. ὁ Ἀντιβασιλεὺς κ. Γ. Ζωῖτάκης, ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ν. Σιώρης, ὁ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης κ. Ἀγγελος Τσουκαλᾶς, ὁ ὑπουργὸς Δημοσίων Ἔργων κ. Κων. Παπαδημητρίου, μέλη τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς χορωδίας τῇ συνοδείᾳ τῆς πανεπιστημιακῆς ὀρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «Τοὺς Τρεῖς μεγίστους Φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος».

Ἀκολουθῶς μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Καίσαρος Ἀλεξοπούλου ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἐορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Κωνσταντῖνος Μουρατιδῆς ἀναπτύσσων τὸ θέμα: «Τὸ μέγα μήνυμα τῆς ἐθνεγερσίας τοῦ 1821 πρὸς τὸν σύγχρονον Ἑλληνισμόν».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὥς ἄνω (ΙΕ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, ἐν Ἀθήναις 1973 (σελ. 89 - 100).

ΕΤΟΣ 1972

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνευτικῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Σ α β β α ς Χ. Ἀ γ ο υ ρ ῖ δ η ς, με θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐρμηνευταὶ τῶν Ἀγίων Γραφῶν».

Εἰς τοὺς Ἐ π ι σ ῆ μ ο υ ς Λ ό γ ο υ ς ἐ κ φ ω ν ῆ θ ἔ ν τ α ς κ α τὰ τὸ ἔ τ ο ς 1971 - 1972, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Καίσαρος Δ. Ἀλεξοπούλου), ἐν Ἀθήναις 1973, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς ἐορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1972, μετὰ τὴν συνήθη ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ Τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετή.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ἡ Α. Ε. ὁ Ἀντιβασιλεὺς κ. Γεώργιος Ζωῖτάκης.

Παρευρέθησαν ἐπίσης ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὁ Α' Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Στυλιανὸς Παττακός, οἱ Ὑπουργοὶ κ. Σωτήριος Ἀγαπητίδης, ἀναπληρω-

τῆς Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὁ κ. Ἰωάννης Κούλης Οἰκονομικῶν, ὁ κ. Ἀγγελος Τσουκαλᾶς Δικαιοσύνης, ὁ Ὑφυπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Παναγιώτης Λαμπράκος, Ἀκαδημαῖκοί, Πρυτάνεις καὶ Κυβερνητικοὶ ἐπίτροποι Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι.

Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Χορωδίας τῇ συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς Ὁρχήστρας τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «Τοὺς τρεῖς μεγίστους Φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος».

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετ' εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Καίσαρος Δ. Ἀλεξοπούλου, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Τακτικὸς Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Σάββας Χ. Ἀγουρίδης με θέμα:

«Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐρμηνευταὶ τῶν Ἀγίων Γραφῶν.»

Ἀκολούθως ἐγένετο ἡ ἀπονομὴ τῶν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν προκηρυχθέντων λογοτεχνικῶν βραβείων εἰς τοὺς λογοτέχνας κ. Μ. Π. Ράλλη, κ. Πάνον Καραβιάν καὶ κ. Ἀγγελικὴν Πανωφοροπούλου - Σιγάλα.

Ἐπικολούθησε δεξιῶσις τῶν ἐπισήμων ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (ΙΣΤ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, ἐν Ἀθήναις 1973 (σελ. 175 - 195).

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται ὡς ἀκολούθως: «Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἐν σκιαγραφίᾳ ἡ ἐρμηνευτικὴ ἀρχὴ τῆς κατανοήσεως τῶν Γραφῶν, ὡς ἐβίωσαν καὶ ἐξέφρασαν ταύτην εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον των οἱ ἐρμηνευταὶ Πατέρες. Οὗτοι δὲν ὑπῆρξαν ἀπλοῖ σχολιασταὶ τῶν ἱερῶν κειμένων. Ὡς ἐρμηνευταὶ συνέδεσαν πάντοτε τὴν ἐξήγησιν τῶν Γραφῶν πρὸς τὴν βιβλικὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Θεολογίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ διατύπωσις αὕτη δὲν σημαίνει ἀπουσίαν παρ' αὐτοῖς ἐπὶ μέρους πλανῶν ἢ διάπραξιν ὀλισθημάτων. Σημαίνει ὅμως γενικῶς, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν των, ἐγένοντο τὰ ἐκλεκτὰ δοχεῖα τοῦ Πνεύματος, ἀπετέλεσαν δὲ τὴν κοίτην, διὰ τῆς ὁποίας ὁ πύρινος ποταμὸς τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ ἐπήγαγεν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, εἰσῆλθεν ὀριστικῶς εἰς νέας περιοχὰς ζωῆς, διὰ νὰ ἀρδεύσῃ αὐτὰς καὶ ἀνανεώσῃ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ἐντὸς συνθηκῶν διαφόρων ἢ αἱ ἀρχικαί. Κατὰ τοῦτο οἱ Πατέρες ἐρμηνευταὶ τῶν Ἀγίων Γραφῶν πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τοὺς κατ' ἐξοχὴν διδασκάλους καὶ ὁδηγοὺς τῆς συγχρόνου ἐρμηνευτικῆς τῶν Γραφῶν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς κατανοήσεως τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐντὸς τῶν μεταβαλλομένων συνθηκῶν ζωῆς τοῦ συγχρόνου κόσμου».

ΕΤΟΣ 1973

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητῆς τῆς Βιβλικῆς Ἱστορίας καὶ Βιβλικῆς Θεολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου

Νικόλαος Π. Μπρατσιώτης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ὁ Μέγας Βασίλειος πρότυπον πνευματικοῦ ἀνθρώπου».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἑν τὰς κατὰ τὸ ἔτος 1972 - 1973 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Κωνστ. Ι. Τούντα), Ἀθῆναι 1974, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1973, μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ μνημόσυνον Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν αἰδιδίμων Ἰδρυτῶν, Εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετὴ.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των μέλη τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Στ. Παττακός, ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Νικ. Γκαντώνας, ὁ ὑπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ἰω. Λαδᾶς, ὁ ὑπουργὸς Δημοσίων Ἔργων κ. Κ. Παπαδημητρίου, ὑφυπουργοί, μέλη τῆς Στρατιωτικῆς ἡγεσίας καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς χορωδίας, τῇ συνοδείᾳ τῆς Πανεπιστημιακῆς ὀρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος».

Ἀκολούθως, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Κων. Τούντα, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Νικόλαος Π. Μπρατσιώτης μὲ θέμα: «Ὁ Μέγας Βασίλειος πρότυπον πνευματικοῦ ἀνθρώπου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (ΙΖ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθῆναι 1974 (σελ. 117 - 146).

Ὁ Λόγος κατακλείεται διὰ τῆς ἐξῆς πρὸς τοὺς Φοιτητὰς καὶ τὰς Φοιτητρίδας προτροπῆς: «Φίλοι μου Φοιτηταὶ καὶ Φοιτήτριαι, Ὁ εὐγενέστερος, σπουδαιότερος, ὁ μόνος ἀντάξιός ἡμῶν τῶν δημιουργηθέντων «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ» ἀγῶν εἶναι ὁ πρὸς ἀνάδειξιν ἡμῶν εἰς πνευματικούς ἀνθρώπους. Τίς δὲν γνωρίζει τὰς δυσχερεῖας, τοὺς μόχθους, τὰς θυσίας; Ἀλλὰ «τί τῶν ἀγαθῶν εὐκολον; Τίς καθεύδων τρόπαιον ἔστησε;... Πόνοι γεννώσι δόξαν, κάματοι προξενοῦσι στεφάνους». «Ρεῖ γὰρ ὁ χρόνος, καὶ οὐκ ἐκδέχεται τὸν βραδύνοντα».

«Ἐθος τοῖς ναυτιλλομένοις πρὸς οὐρανὸν ἀναβλέπειν· ἀκχεῖθεν λαμβάνειν τὴν ὁδηγίαν τοῦ πλοῦ...» καὶ ἡμεῖς «τοῖνον πρὸς Οὐρανὸν ἔχωμεν τὸ ὄμμα» (Μέγας Βασίλειος)».

ΕΤΟΣ 1974

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας τῆς Ὁρησκείας μετὰ στοιχείων Ψυχολογίας τῆς Ὁρησκείας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Νικολάος Α. Νησιώτης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Σχόλιον εἰς τὴν Θεολογικὴν Ὀντολογίαν τοῦ Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήεντας κατὰ τὸ ἔτος 1973 - 1974 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεία Ἀθανασίου Π. Χαστούπη), Ἀθῆναι 1977 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1974 ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπίσημος τελετὴ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετ' εἰσῆγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Ἀθανασίου Π. Χαστούπη, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Νικόλαος Α. Νησιώτης μὲ θέμα:

«Σχόλιον εἰς τὴν Θεολογικὴν Ὀντολογίαν Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (ΙΗ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθῆναι 1977 (σελ. 97 - 120).

ΕΤΟΣ 1975

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Μάρκος Α. Σιώτης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ἡ γλῶσσα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀξία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης».

Ἱεουργὸς κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (Καπνικαρέας) καὶ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἦτο ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ.

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήεντας κατὰ τὸ ἔτος 1974 - 1975 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεία Ἀνδρέου Ι. Φυτράκη), Ἀθῆναι 1977, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐπόμενα περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1975, μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ Ναῷ θείαν Λειτουργίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν,

Εὐεργετῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν αὐτοῦ ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος τελετὴ.

Τὴν τελετὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Μιχαὴλ Στασινόπουλος.

Παρέστησαν δὲ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριος Σεραφεῖμ μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων κ. Π. Ζέπος, ὁ ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν κ. Κ. Τρυπᾶνης, ὁ ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων κ. Χ. Καραπιπέρης, πρεσβευταί, βουλευταί, ἀκαδημαϊκοί, πρυτάνεις καὶ καθηγηταί Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, ἀνώτατοι ἀξιωματικοί καὶ λειτουργοὶ τοῦ Κράτους καὶ πολλοὶ προσκεκλημένοι καὶ φοιτηταί.

Ἐν ἀρχῇ τῆς τελετῆς ἐψάλη ὑπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς χορωδίας, τῇ συνοδείᾳ τῆς πανεπιστημιακῆς ὁρχήστρας, τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, «Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας, τῆς τρισηλίου Θεότητος...».

Ἀκολούθως, μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Ἀνδρέου Φυτράκη, ἐξάραντος τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Μᾶρκος Α. Σιώτης μὲ θέμα:

«Ἡ γλώσσα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ ὁρησκευτικὴ ἀξία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (ΙΘ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθῆναι 1977 (σελ. 91 - 138).

ΕΤΟΣ 1976

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων καὶ τῆς Συμβολικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀνδρέας Θ. Θεοδώρου, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἡ περὶ καθάρσεως τῆς ψυχῆς διδασκαλία τοῦ Πλωτίνου καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὴν Θεολογίαν Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἔντας κατὰ τὸ ἔτος 1975 - 1976, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου), Ἀθῆναι 1978, ἐδημοσιεύθησαν ταῦτα περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1975 ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπίσημος τελετὴ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετ' εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀνδρέας Θεοδώρου μὲ θέμα:

«Ἡ περὶ καθάρσεως τῆς ψυχῆς διδασκαλία τοῦ Πλωτίνου καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὴν Θεολογίαν Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ».

Εἰς τὴν τελετὴν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ μὲν τὴν ἑναρξίν τῆς τελετῆς ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ δὲ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὥς ἄνω (Κ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθῆναι 1978 (σελ. 213 - 231).

Εἰς τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τελετῇ παρέστη καὶ ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ.

ΕΤΟΣ 1977

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Β λ ά σ ι ο ς Φ ε ι δ ᾶ ς μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Σχέσις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τὰ Χρονικά τοῦ περιοδικοῦ Ἐ κ κ λ η σ ί α τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1977 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1977, ἡμέραν Κυριακὴν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, προσκλήσει τοῦ Πρυτάνεως κ. Νικολάου Ματσανιώτου, παρέστη εἰς τὴν πανηγυρικὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τελετῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Κατ' αὐτὴν μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως, ὠμίλησεν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βλάσιος Φειδᾶς μὲ θέμα, «Σχέσις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας». Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος συνεχάρη τὸν ὁμιλητὴν, εἰς δὲ τὸν Πρύτανιν ὑψώθη εὐδῶσιν τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Πανεπιστημίου».

Ἐπίσης εἰς τοὺς Ἐ π ι σ ῆ μ ο υ ς Λ ό γ ο υ ς ἐ κ φ ω ν ῆ θ ἔ ν τ α ς κατὰ τὸ ἔτος 1976 - 1977 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Νικολάου Σ. Ματσανιώτη), Ἀθῆναι 1978 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1977 ἔγινεν εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τελετὴ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετ' εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Νικολάου Ματσανιώτη, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βλάσιος Φειδᾶς μὲ θέμα:

«Σχέσις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας».

Εἰς τὴν τελετὴν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ μὲν τὴν ἑναρξίν τῆς τελετῆς ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ δὲ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Ἦ ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὥς ἄνω (ΚΑ') τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων. Ἀθῆναι 1978 (σελ. 123 - 140).

Τὸ τέλος τοῦ Λόγου ἐπισφραγίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Ὁ σύγχρονος Ἕλλην συντακτικὸς νομοθέτης, παρὰ τὴν ἐκπληκτικὴν πράγματι ἐξέλιξιν τῶν περὶ Κράτους καὶ πολιτειακῆς ἐξουσίας ἰδεῶν καὶ παρὰ τὴν πιεστικὴν πολλάκις τάσιν υἱοθετήσεως ξένων πρὸς τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν παράδοσιν κριτηρίων, δὲν ἀπεκόπη ἐκ τῶν παραδοσιακῶν ἀρχῶν καὶ κριτηρίων κατὰ τὴν σύγχρονον συνταγματικὴν ρύθμισιν τῆς σχέσεως Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κράτει. Ὁ σύγχρονος συντακτικὸς νομοθέτης γνωρίζει ὅτι διὰ τῆς σχετικῆς συνταγματικῆς διατάξεως δὲν συνιστᾷ μὴ προϋφιστάμενον θεσμόν, ἀλλ' ἀπλῶς ἀναγνωρίζει αὐτὸν ὡς ὑφίσταται καὶ λειτουργεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἰδίου ἐσωτερικοῦ κανονικοῦ δικαίου, ἥτοι τῶν ἰ. κανόνων, τὴν ἀπαρασάλευτον τήρησιν τῶν ὁποίων ἐγγυᾶται καὶ συνταγματικῶς, ἀδιαφόρως τῶν εἰσαχθεῖσων εἰς τὴν ἐρμηνευτικὴν νομολογίαν ὀρθῶν ἢ ἐσφαλμένων περιοριστικῶν διακρίσεων. Οἱ καταστατικοὶ ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι, ἀναπτύσσοντες τὰς βασικὰς αὐτὰς συνταγματικὰς διατάξεις, χαράσσουσιν τὸ εὐρύτερον πλαίσιον τῆς ἐναρμονίσεως νομιμότητος καὶ κανονικότητος εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν, διὰ δὲ τῶν ἐξουσιοδοτήσεων περὶ ρυθμίσεως μὲ κανονιστικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀποφάσεις τῶν ἐσωτερικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων παρέχουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν εὐχέρειαν νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιολογίαν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τὴν ἐν γένει σχετικὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν κατὰ τὴν συνεργασίαν αὐτῆς μετὰ τῆς πολιτειακῆς ἐξουσίας εἰς τὸ σύγχρονον κράτος».

ΕΤΟΣ 1978

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βασίλειος Α. Δεντάκης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης τοῦ «Ἡ ἱερότης τῆς γλώσσης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἔντας κατὰ τὸ ἔτος 1977 - 1978 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Εὐαγγέλου Α. Μουτσοπούλου), Ἀθῆναι 1979, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1978 ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπίσημος τελετὴ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετ' εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Εὐαγγέλου Α. Μουτσοπούλου ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασίλειος Α. Δεντάκης, μὲ θέμα:

«Ἡ ἱερότης τῆς γλώσσης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τὴν τελετὴν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ μὲν τὴν ἑναρξιν ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ δὲ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Εἰς τὸν ὥς ἄνω ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑορτασμὸν παρέστησαν καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, ὡς καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Κωνσταντῖνος Καραμανλῆς.

Ὡς δεῖγμα Προσκλησεῶν ἀπὸ μέρους τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου καταχωρίζεται ἐνταῦθα ἡ Πρόσκλησις διὰ τὸν ἑορτασμὸν κατὰ τὸ ἔτος 1978, ἔχουσα οὕτω:

Ἑθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν

Πρόγραμμα

Εἴσοδος Συγκλήτου

Ἀπολυτίκιον Τριῶν Ἱεραρχῶν (ὑπὸ τῆς μεικτῆς Χορωδίας καὶ τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Πανεπιστημίου).

Εἰσήγησις τοῦ πρυτάνεως κ. Εὐαγγέλου Μουτσοπούλου.

Πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασιλείου Δεντάκη.

Ἑθνικὸς Ὕμνος.

Ἀποχώρησις τῶν ἐπισήμων καὶ τῆς Συγκλήτου.

Πέρας τῆς τελετῆς.

Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1978 ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 11.30' π.μ. θὰ γίνῃ εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπίσημος τελετὴ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Ἀγίων Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμένων Διδασκάλων.

Τὸν καθιερωμένον λόγον με θέμα: «Ἡ ἱερότης τῆς Γλώσσης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν» θὰ ἐκφωνήσῃ ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασίλειος Α. Δεντάκης.

Παρακαλοῦμεν νὰ παραστῇτε.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1978

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Πρύτανης

Εὐάγγελος Α. Μουτσόπουλος.

Πέρας προσελεύσεως 11.15' π.μ.».

ΕΤΟΣ 1979

Ὁμιλητὴς κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Εὐάγγελος Θεοδώρου, με θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ἡ παιδεία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς παιδείας».

Εἰς τοὺς Ἑπισήμους Λόγους ἐκφωνήεντας κατὰ τὸ ἔτος 1978 - 1979 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, (Πρυτανεῖα Γεωργίου Μ. Παρασκευοπούλου), Ἀθῆναι 1980, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1979 ἐγένετο ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπίσημος τελετὴ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετ' εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Γεωργίου Μ. Παρασκευοπούλου ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου, μὲ θέμα:

«Ἡ παιδεία τῆς Ἐλευθερίας καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς παιδείας».

Εἰς τὴν τελετὴν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ μὲν τὴν ἑναρξιν ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ δὲ τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον».

Εἰς τὸν ἑορτασμὸν παρέστη καὶ ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ.

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἀντιπρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ παιδεία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς παιδείας (Πανηγυρικὸς Λόγος γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ποὺ ἐκφωνήθηκε στὴν Αἶθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1979. Ἀθῆνα 1980. (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Ἑφῆμερις).

ΕΤΟΣ 1980

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἑβραϊκῆς Γλώσσης καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἡλίας Β. Οἰκονόμου, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὁδηγηταὶ λογικῆς καὶ ἐλευθερίας».

Εἰς τοὺς Ἑπισήμους Λόγους ἐκφωνήεντας κατὰ τὸ ἔτος 1979 - 1980 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Φωτίου Ι. Μήτση), Ἀθῆνα 1981, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1980 ἐγένετο στὴν Μεγάλῃ Αἶθουσα τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἐπίσημος τελετὴ γιὰ τὴν γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Μὲ ἐντολὴ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετὰ ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Φωτίου Ι. Μήτση ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου μὲ θέμα:

«Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ὁδηγηταὶ λογικῆς καὶ ἐλευθερίας».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἑναρξὴ ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιο τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ εἰς τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνον.

Εἰς τὸν ἑορτασμὸν παρέστη καὶ ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ.

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (24ον) τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθήνα 1981 (σελ. 261 - 279).

Τὸ τέλος τοῦ Λόγου τούτου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν παραδίδει κατ' ἔτος τὸ ἐπίσημον τοῦτο βῆμα, δικαιοῦν με τὴν τανύπτερον σκέψιν τῶν Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, καὶ ἐπιβεβαιῶνουν, με τὴν συνεπῆ καὶ μέχρις αὐτοθυσίας, πρωτοποριακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν ἀσύγκριτον καθοδηγητικὴν τῶν δυνάμιν καὶ ἀξίαν. Αἱ ἔστω καὶ ὀλιγάριθμοι, πτυχαὶ τῶν λογικῶν συναρτήσεων τοῦ ἔργου τῶν καὶ τῆς συζυγίας λογικῆς καὶ ἐλευθερίας, τὰς ὁποίας προσεπαθήσαμεν ν' ἀποκαλύψωμεν, ὑπογραμμίζουσι καὶ τὴν τεραστίας σπουδαιότητος ἔλλειψιν εἰς τὰ νεοκαθίδρυτα Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα τῆς Χώρας, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐξησφαλίσθη εἰσέτι ἡ διαρκὴς παρουσία τῶν θεωρητικῶν καὶ τῶν προμάχων τῆς μνημονευθείσης συζυγίας. Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ διατηροῦν, ὡς γνωστόν, τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας συνεχῶς ἐπὶ τῆς καθηγητικῆς ἑδρας καὶ μεταφέρουν τὰς ὁδηγητικὰς ἀρχὰς τῶν εἰς τὸν διάλογον μετὰ τὴν σύγχρονον πραγματικότητα.

Τὰ προανακρούσματα τῆς ἐρχομένης τρίτης μετὰ Χριστὸν Χιλιετίας ἀκούονται ἤδη εὐκρινῶς, καὶ μαζί τους ἡ θρησκευτικὴ μελωδία τῆς νέας χιλιετίας. Ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τοὺς ἔχοντας «ᾧτα ἀκούειν», ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰ «ἀταίριαστα» εἰς αὐτὸν βάρη τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν τοῦ παρελθόντος, θὰ κληθῇ νὰ διακονήσῃ με ἀποστολικὴν ἀπλότητα καὶ με ἐλευθερίαν «ἐν δυνάμει», εἰρηνικῶς τὸν θεοσύστατον ἄνθρωπον καὶ τὴν κοινωνίαν του.

Τώρα εἶναι ἡ ὥρα νὰ συμπληρωθῇ ἡ συγκρότησις τῶν νέων Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, ἐξασφαλιζομένης εἰς ταῦτα τῆς συνεχοῦς παρουσίας τῶν Τριῶν Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων».

ΕΤΟΣ 1981

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Μέλγας Φαράντος, με θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Θεὸς καὶ σύγχρονη πραγματικότητα».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἔντας κατὰ τὸ ἔτος 1980 - 1981 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου), Ἀθήνα 1982, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ῃ Ἰανουαρίου 1981 ἔγινε

στὴν Μεγάλῃ Αἰθούσᾳ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἢ ἐπίσημος τελετὴ γιὰ τὴν γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Μὲ ἐντολὴ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετὰ ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ πρυτάνεως κ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Μέγας Φαράντος μὲ θέμα: «Θεὸς καὶ σύγχρονη πραγματικότητα».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ὅποια κατὰ τὴν ἑναρξὴ ἔφαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ εἰς τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνον.

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὥς ἄνω (25ον) τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθήνα 1982 (σελ. 253 - 272).

ΕΤΟΣ 1982

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Ἡ μαρτυρία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν γιὰ τὴν «Καλὴν ἀλλοίωσιν» ἢ δυναμικὴ μιᾶς καθολικῆς καὶ συνεχοῦς ἀλλαγῆς στὴ ζωὴ καὶ τὴ σκέψιν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθηνας κατὰ τὸ ἔτος 1981 - 1982 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Ἑμμανουὴλ Ι. Βουζίκου), Ἀθῆναι 1983, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴ Ἰανουαρίου 1981 ἔγινε στὴ Μεγάλῃ Αἰθούσᾳ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἢ ἐπίσημος τελετὴ γιὰ τὴν γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Ἡ ἐορτὴ ἄρχισε μὲ εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἑμμανουὴλ Ι. Βουζίκου, μετὰ τὴν ὅποια ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος μὲ θέμα: «Ἡ μαρτυρία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν γιὰ τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ὅποια κατὰ τὴν ἑναρξὴ ἔφαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ στὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνον.

Εἰς δὲ τὴν Στήλην παρατηρήσεων τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησία, τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1982, ἐδημοσιεύθησαν ταῦτα περὶ τῆς πανεπιστημιακῆς ταύτης ἐορτῆς: «Ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκφώνησας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τὸν πανηγυρικὸν ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς

μνήμης τῶν προστατῶν τῆς ἐλληνικῆς παιδείας Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐτόνισεν, ὅτι οὗτοι ἔργῳ τε καὶ λόγῳ δεικνύουν εἰς ἡμᾶς τὸ ἰδεῶδες τῆς «καλῆς ἀλλοιώσεως», δηλαδή τῆς γνησίας καὶ ἀληθοῦς ἀλλαγῆς καὶ ἀνακαινίσεως τοῦ ατόμου καὶ τῆς κοινωνίας. Ἐάν δι' ἐκφράσεων αὐτῶν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν συνοψίσωμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου συστηματικῶς καὶ γλαφυρώτατα λεχθέντα, θὰ πρέπει νὰ τονίσωμεν, ὅτι ἡ «καλλίστη ἀλλοίωσις» εἶναι ἡ μεταβολὴ «ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ πνευματικόν», τὸ «ἐκ χειρόνως εἰς κρείττονα προκόπτειν», «ἡ πρὸς τὰ κρείττονα στροφὴ» καὶ ἡ «ἐπὶ τὰ κάλλιστα» μεταποίησις. Αὕτη δὲν ἀφορᾷ μόνον εἰς τὴν ἀνακαινίσιν τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις ζῇ ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς σύμπασαν τὴν κτίσιν, εἰς τοὺς «καινοὺς οὐρανοὺς» καὶ τὴν «καινὴν γῆν».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (26ον) τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθήναι 1983 (σελ. 341 - 359).

ΕΤΟΣ 1983

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀπολογητικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Ε. Παπαπέτρου, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Πίστη καὶ γνώση».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἔντας κατὰ τὸ ἔτος 1982 (1-9-1982) - 1983 (18-5-1983) ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Σπυρ. Δ. Μουλοπούλου), Ἀθήνα 1987, ἐδημοσιεύθησαν ταῦτα περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: (Τὴν 30ῃ Ἰανουαρίου 1983 ἐγίνε στὴν Αἴθουσα τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἐπίσημος τελετὴ γιὰ τὴν γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Μὲ ἐντολὴ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ πρυτάνεως, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Κωνσταντῖνος Ε. Παπαπέτρου μὲ θέμα: «Πίστη καὶ γνώση».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἐναρξὴ ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ εἰς τὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (27ον) τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθήνα 1987 (σελ. 225 - 241).

ΕΤΟΣ 1984

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ποιμαντικῆς Ψυχολογίας καὶ τῆς Ἐξομολογητικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Κορναράκης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Αὐτοσυνειδησία καὶ πατερικὸς αὐτόνομος ἀναρχισμός».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὰ ἔτη 1983 (1-6-1983) - 1986 (25-2-1986) ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Μιχ. Π. Σταθοπούλου), Ἀθήνα 1988, ἐδημοσιεύθησαν (σελ. 79) ταῦτα περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ῇ Ἰανουαρίου 1984 ἔγινε στὴν Μεγάλῃ Αἵθουσα τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἐπίσημη τελετὴ γιὰ τὴ γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Μὲ ἐντολὴ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ Πρύτανη κ. Μιχάλη Π. Σταθοπούλου, ἐκφώνησε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἰωάννης Κορναράκης μὲ θέμα: «Αὐτοσυνειδησία καὶ πατερικὸς αὐτόνομος ἀναρχισμός».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικρὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (28ον) τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθήνα 1988 (σελ. 83 - 106).

ΕΤΟΣ 1985

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱεραποστολικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἡλίας Βουλγαράκης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἀπόψεις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν γιὰ τὸν πλοῦτο καὶ τὴ φτώχεια».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνηθέντας κατὰ τὰ ἔτη 1983 (1-6-1983) - 1986 (25-2-1986) ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Μιχ. Π. Σταθοπούλου), Ἀθήνα 1988, ἐδημοσιεύθησαν (σελ. 225) ταῦτα περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ῇ Ἰανουαρίου 1985 ἔγινε στὴ Μεγάλῃ Αἵθουσα τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἐπίσημη τελετὴ γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων. Μὲ ἐντολὴ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ Πρύτανη κ. Μιχάλη Π. Σταθοπούλου, μίλησε ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἡλίας Βουλγαράκης, μὲ θέμα: «Οἱ ἀπόψεις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν γιὰ τὸν πλοῦτο καὶ τὴ φτώχεια».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἐναρξὴ ἔψαλε τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ στὸ τέλος τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνον».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν ἀνατύπῳ, ἐκ τῶν Ἐπισήμων Λόγων, ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἑθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν. Ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν 1985. Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸν 28ο τόμο «Ἐπίσημοι Λόγοι», περιόδου ἀπὸ 1-6-1983 ἕως 25-2-1986 (Πρυτανεῖα Μιχ. Π. Σταθοπούλου). Ἀθήνα 1988.

Ὁ Λόγος ἐπισφραγίζεται ὡς ἐξῆς: «Κυρίες καὶ Κύριοι, Εἶδαμε τὸν

πλοῦτο καὶ τῇ φτώχεια — ἔστω καὶ μὲ τῇ μεγαλύτερῃ δυνατῇ συντομίᾳ — σ' ὅλη τους τὴν τραγικὴ πραγματικότητά. Ὡστόσο, ταυτόχρονα, διαπιστώσαμε ὅτι πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα κρύβεται μία ἄλλη διάσταση ἀπέναντι στὰ ἴδια πράγματα, ποὺ κι αὐτὴ ἀποτελεῖ μία ἄλλη πραγματικότητα.

Ἡ πρώτη πραγματικότητα ἴσως ἀρνεῖται τὴ δεύτερη. Ἡ δεύτερη δὲν ἀρνεῖται τὴν πρώτη. Ἀγωνίζεται γιὰ λογαριασμό της, ἀλλὰ καὶ ταυτόχρονα πασχίζει νὰ τῆς γνωρίσει τὶς σωστές της διαστάσεις. Μέσα ἀπὸ τὴ συνειδητοποίηση αὐτὴ ἀνακαλύπτει τὸν πραγματικὸ της προορισμὸ καὶ πετυχαίνει καλύτερα τὶς ἐπιδιώξεις της.

Ὡστόσο, ποιά εἶναι τελικὰ ἡ σχέση τῶν δύο αὐτῶν πραγματικοτήτων; Τὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτό, ποὺ κλείνει καὶ τὴν ὁμιλία μας, θὰ τὴν ἀκούσουμε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Μ. Βασιλείου: «Ἡ ὑγεία καὶ ἡ ἀρρώστια, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ φτώχεια, ἡ δόξα καὶ ἡ ἀτιμία, ἐφ' ὅσον δὲν κάνουν καλοὺς αὐτοὺς ποὺ τὰ ἔχουν, δὲν εἶναι ἀπὸ τὴ φύση τους ἀγαθὰ. Κατὰ τὸ μέτρο ὅμως ποὺ προσφέρουν κάποια εὐημερία στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, τότε προτιμοῦμε τὰ πρῶτα ἀπὸ τὰ δεύτερα, δηλαδή τὴν ὑγεία, τὸν πλοῦτο καὶ τὴ δόξα, ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, τὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀτιμία. Κάτω ἀπὸ αὐτὴ τὴ θεώρηση τὰ πράγματα αὐτά, ὡς ὀνόματα, ἔχουν κάποια ἀξία (ΒΠ 55, 290, 19)».

ΕΤΟΣ 1986

Ὁμιλητὴς κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος ἦτο ὁ καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Στυλιανὸς Γ. Παπαδόπουλος, μὲ θέμα τοῦ Λόγου - μελέτης του «Συμβατική ἡ γλῶσσα τῆς Θεολογίας».

Εἰς τοὺς Ἐπισήμους Λόγους ἐκφωνήθη ἔντας κατὰ τὰ ἔτη 1983 (1-6-1983) ἕως 1986 (25-2-1986) ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (Πρυτανεῖα Μιχ. Π. Σταθοπούλου) Ἀθήνα 1988, ἐδημοσιεύθησαν (σελ. 411) ταῦτα περὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν: «Τὴν 30ὴ Ἰανουαρίου 1986 ἔγινε στὴν Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἐπίσημη τελετὴ γιὰ τὴν γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ εἰσήγηση τοῦ Πρύτανη κ. Μιχάλη Σταθοπούλου καὶ στὴ συνέχεια ἐκφωνήθηκε ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Στυλιανὸ Παπαδόπουλο μὲ θέμα: «Θεολογία καὶ γλῶσσα».

Στὴν τελετὴ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πανεπιστημίου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ὡς ἄνω (28ον) τόμον τῶν Ἐπισήμων Λόγων, Ἀθήνα 1988 (σελ. 413 - 447).

ΕΤΟΣ 1987

Κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ὁμιλητῆς ἦτο ὁ καθηγητῆς τῆς Ἑρμηνείας καὶ τῆς Ἑρμηνευτικῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Παναγόπουλος, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Μόρφωση καὶ μεταμόρφωση. Ἡ πατερικὴ κατανόηση τοῦ προσώπου».

Ὁ Λόγος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν Δ' τόμον τῆς «Ἀναφορᾶς εἰς μνήμην Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου 1914 - 1986» καὶ ἐκυκλοφόρησεν ἐν ἀνατύπῳ ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἀναφορὰ εἰς μνήμην Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου 1914 - 1986. Τόμος τέταρτος. Ἀνάτυπον. Ἰωάννου Παναγοπούλου Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Μόρφωση καὶ μεταμόρφωση. Ἡ πατερικὴ Θεολογία τοῦ προσώπου καὶ ἡ προσωπικὴ παιδεία. Ἱερὰ Μητρόπολις Ἑλβετίας. Ἰδρυμα διὰ τὴν Χριστιανικὴν ἐνότητα Aref Danial. Γενεύη 1989.

ΕΤΟΣ 1988

Κατὰ τὸ ὥς ἄνω ἔτος ὁμιλητῆς ἦτο ὁ Κοσμήτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικῆς καὶ Ψυχολογίας καθηγητῆς Ἀντώνιος Κ. Δανασσῆς - Ἀφεντάκης μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Τὸ μορφώσιμο τοῦ Ἀνθρώπου κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες: Ἡ ἀτομικὴ προαίρεση καὶ ἡ ὑπερατομικὴ εὐθύνη».

ΕΤΟΣ 1989

Ὁμιλητῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ καθηγητῆς τῆς Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης Βασίλειος Τσάκωνας μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ἑλληνικὴ Παιδεία καὶ Χριστιανικὸς Λόγος: Ἡ συμβολὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὴν ἁρμονικὴ τοὺς σύζευξη».

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ ὥς ἄνω ἔτους 1989 «προεβλήθη γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ταινία τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιὰ τὰ 150 χρόνια τῆς λειτουργίας του, ποὺ σκηνοθέτησαν οἱ Φ. Λαμπρινὸς καὶ Λ. Λοῦσιος», ὡς ἀναγράφεται εἰς τὴν, ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου 1989, Πρόσκλησιν τοῦ Πρυτάνεως Μιχαὴλ Σταθοπούλου.

ΕΤΟΣ 1990

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁμιλητῆς ἦτο ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ καθηγητῆς ἐν αὐτῇ τῆς Ἑβραϊκῆς Γλώσσης καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς Ἀρχαιολογίας Ἡλίας Οἰκονόμου, μὲ θέμα τοῦ Λόγου — μελέτης του «Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ περιβάλλον του».

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, ὁ καθηγητῆς Ἡλίας Οἰκονόμου ἐξεφώνησε

όμιλιαν, με θέμα «'Ορθοδοξία καὶ οἰκολογία», κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης, 6 Φεβρουαρίου 1989), ἥτις ὁμιλία ἐδημοσιεύθη καὶ αὐτοτελῶς ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἡλία Β. Οἰκονόμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁρθοδοξία καὶ οἰκολογία. Ἀθῆναι 1989.

ΕΤΟΣ 1991

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1991, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ 150ὸν ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1842 ἐνάρξεως τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν Πανεπιστημιακῆς ἐορτῆς κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Γεώργιος Γαλιτήης, με θέμα τοῦ Λόγου του (πανηγυρικοῦ τῆς ἡμέρας) «Θεολογικὴ θεώρηση τῆς ὕλης».

Γ'. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Ὡς ἀνωτέρω ἐν ἀρχῇ κατεχωρίσθη, ἡ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καθιερώθη ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τὸν 11ον αἰῶνα, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ (1081 - 1118), περὶ δὲ τὸ ἔτος 1100 ὁ Μητροπολίτης Εὐχαΐτων Ἰωάννης ὁ Μαυρόπους συνέθεσε τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ψαλλομένην εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους ναοὺς ἕκτοτε μέχρι σήμερον.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι κατέστησαν «οἱ ὑποδειγματικοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ», καὶ ἡ κατὰ τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου ἐορτὴ αὐτῶν ἐθεσπίσθη ὡς ἐορτὴ τῆς παιδείας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐκτὸς αὐτῆς.

Εἰδικώτερον, δι' ἀποφάσεως, τῆς 9ης Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1841, τοῦ «Ἀκαδημαϊκοῦ Συμβουλίου», ὡς τότε ὠνομάζετο ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καθιερώθη ἡ τέλεσις Μνημοσύνου, κατὰ τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Μεταγενεστέρως τὸ Μνημόσυνον ἐτελεῖτο καὶ τελεῖται ἕκτοτε μέχρι τῆς σήμερον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, συνδρομητῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Διὰ πρῶτην φοράν τὸ Μνημόσυνον ἐτελέσθη τῇ 30ῇ

Ἰανουαρίου 1842, ἦτοι τὸ ἐπόμενον ἔτος τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ «Ἀκαδημαϊκοῦ Συμβουλίου», καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐν ἔτει 1991 συνεπληρώθησαν 150 ἔτη ἀπὸ τῆς καθιερώσεως αὐτοῦ. Ἦδη ἐν ἔτει 1987 συνεπληρώθη καὶ ἡ ἐκατοντηκονταετία τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.

Τὴν πανεπιστημιακὴν ταύτην ἑορτὴν ἐμιμήθησαν καὶ καθιέρωσαν καὶ τὰ ἄλλα Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸν τοῦτον ἑορτασμὸν τῆς παιδείας καὶ τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν γραμμάτων ἐτελεῖτο, μετὰ τὸν Ὅρθρον, ἡ θεία Λειτουργία καὶ τὸ Μνημόσυνον, πάντοτε δὲ ἐγίνετο ἐκκλησιαστικὴ ὁμιλία — λόγος, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὸν ἱερὸν ναόν, μεταγενεστέρως δὲ ἡ ὁμιλία, ὁ Λόγος, ἀντικατεστάθη ὑπὸ ἐπιστημονικῆς πραγματείας — μελέτης, ἀναπτυσσομένης ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, διχοτομηθέντος τοιουτοτρόπως τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν, εἰς τὸ ἐν τῷ ναῷ Μνημόσυνον, καί, ἀφ' ἑτέρου, εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τῆς πραγματείας — μελέτης ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Σημειωτέον δὲ ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ὁ Λόγος ἐξειδικεύθη εἰς μελέτην, μὴ ὧν κήρυγμα, ἐν ἔτει 1873, ὁμιλητοῦ ὄντος τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Νικολάου Δαμαλά. Ἡ ἰδία περίπτωσις ἐπανελήφθη καὶ ἐν ἔτει 1876, ὁμιλητοῦ ὄντος τοῦ καθηγητοῦ τῆς ὡς ἄνω Σχολῆς Ζήκου Ρώση, μὲ θέμα «Ὅποια τις ἡ πρὸς ἀλλήλας σχέσις τῆς Θεολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας».

Ναὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἐπραγματοποιεῖτο ἡ πανεπιστημιακὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἑορτὴ ἦτο κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰδίου τῶν Ἀθηνῶν ἱερὸς ναὸς τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, χρησιμοποιοθεῖς, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ ἑορτασμοῦ καὶ τῆς τελέσεως τοῦ Μνημοσύνου ἦτοι ἀπὸ τοῦ 1842 μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1862, ἦτοι ἐπὶ εἰκοσαετίαν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1863 μέχρι τοῦ ἔτους 1931 ἐχρησιμοποιήθη ὁ Μητροπολιτικὸς ναὸς τῶν Ἀθηνῶν, τιμώμενος, ὡς γνωστόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, μὲ μίαν ἐξαίρεσιν τελέσεως τοῦ ἑορτασμοῦ καὶ τοῦ Μνημοσύνου ἐν τῷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἐν ἔτει 1873, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, ἐν ἔτει 1883. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1932, μέχρι σήμερον (1991), χρησιμοποιοῖται ὁ Πανεπιστημιακὸς Ναὸς τῆς Καπνικαρέας (Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, ἐν Ἀθήναις. Ὁ ναὸς οὗτος διὰ τοῦ Νόμου 5148 «Περὶ Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», δημοσιευθέντος εἰς τὸ Α' τεῦχος τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 234/27 Ἰουλίου 1931 Φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, «παρεχωρήθη καὶ προσηρτήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὡς κτήμα αὐτοῦ ἀναφάρετον».

Οἱ Κοσμητορες τῶν Σχολῶν καὶ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου

προσέρχοντο εἰς τὸν ναὸν «ἐν ἀρμοζούσῃ στολῇ» (1894), ἢ «ἐν ἐπισήμῳ στολῇ» (1928). Οὕτω προσέρχονται καὶ εἰς τὴν Μεγάλῃν Αἵθουσαν Τελετῶν.

᾽Ωσαύτως, κατὰ τὸ ἔτος 1937 ἀναφέρεται ὅτι, ἡ προσέλευσις τῶν φοιτητῶν ἐν τῷ ναῷ ἐγένετο «ἐν σώματι μετὰ τῶν λαβάρων τῶν φοιτητικῶν σωματείων».

Ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τοῦ Μνημοσύνου τῷ 1842, καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, κατὰ τόν, ἐκφωνούμενον ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος, Λόγον ἐχρησιμοποιεῖτο Ἀγιογραφικὸν ρητόν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Χριστιανικῆς Ὁμιλητικῆς. Ἐπαυσε δὲ ἡ χρῆσις Ἀγιογραφικοῦ ρητοῦ, ἀφ' ὅτου ὁ ἐκκλησιαστικὸς Λόγος ἀντικατεστάθη ὑπὸ ἐπιστημονικῆς μελέτης ἢ πραγματείας, ἀναπτυσσομένης ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἵθουσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, κεχωρισμένως τῆς τελέσεως τοῦ Μνημοσύνου.

Συγκεκριμένως, διὰ πρώτην φοράν ὁ Λόγος ἐξεφωνήθη, οὐχὶ ἐν τῷ ναῷ, ἀλλ' ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἵθουσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἔτος 1896, ὁμιλητοῦ ὄντος τοῦ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σπυρίδωνος Λάμπρου. Ἐκτοτε, ἡ πανεπιστημιακὴ ἑορτὴ ἐπραγματοποιεῖτο ἄλλοτε μὲν μόνον εἰς τὸν ναόν, ἄλλοτε δὲ εἰς αὐτόν, κατὰ τὸ πρῶτον μέρος (Ὁρθρος, θεία Λειτουργία καὶ Μνημόσυνον), κατὰ δὲ τὸ δεύτερον μέρος (Λόγος — Μελέτη) εἰς τὴν Αἵθουσαν τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὸ ἔτος 1913 ἡ πανεπιστημιακὴ ἑορτὴ φέρεται τελουμένη ὡς Ὁρθησκευτικὸν μόνον Μνημόσυνον τὴν πρωτὰν (Ὁρθρος, θεία Λειτουργία καὶ Μνημόσυνον), μὴ τελεσθέντος ὁμως τοῦ Πολιτικοῦ Μνημοσύνου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, λόγῳ τῶν τότε «ἐξαιρετικῶν περιστάσεων».

Ἐν ἔτει 1916, τὸ μὲν Μνημόσυνον ἐτελέσθη τὴν πρωτὰν ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως, τὸ δὲ ἑσπέρας ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ Λόγου εἰς τὴν Μεγάλῃν Αἵθουσαν τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν τέλει, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923 καὶ ἐξῆς μέχρι σήμερον (1991), τὴν μὲν πρωτὰν τελεῖται ἐν τῷ ναῷ τὸ Μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἵθουσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τελεῖται τὸ δεύτερον μέρος τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ, κέντρον τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἐκφώνησις τοῦ Λόγου — Μελέτης ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου πανεπιστημιακοῦ καθηγητοῦ.

Ἀρχικῶς ἦτο καθιερωμένον νὰ ὁμιλῇ ὁ ἐκάστοτε Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Μεταγενεστέρως δὲ ὠρίζοντο ὁμιλῆται καὶ μὴ Κοσμήτορες τῆς Σχολῆς ταύτης, ἀλλά, κατ' ἀραιότατα χρονικὰ διαστήματα, καὶ καθηγηταὶ τῆς Νομικῆς καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐνῶ κατὰ κανόνα ὁμιλῆται

ἦσαν καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, μὲ μίαν μοναδικὴν ἐξαίρεσιν ὁμιλητοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1856 καθ' ὃ ὁμιλητὴς ἦτο «ὁ ἱεροκέρυξ τῆς πρωτεύουσης Κύριος Δοσίθεος Ἀσημακόπουλος», ἐκφωνήσας «παραινετικὸν ἅμα καὶ κατανυκτικὸν λόγον».

Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι κατ' ἐξοχὴν εἰδικὸν Λόγον διὰ τοὺς δωρητὰς τοῦ Πανεπιστημίου ἐξεφώνησεν ἐν ἔτει 1889 ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀναστάσιος Διομήδης Κυριακός, ἀναπτύξας τὸ θέμα «Πόσον εὐηργέτησαν τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, καὶ πόσον εὐηργέτησαν τὸ ἔθνος ἡμῶν οἱ δωρηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου», ἐνῶ οἱ ὁμιληταὶ ἐμνημόνευον συνήθως ἐν ἀρχῇ ἢ εἰς τὸ τέλος τοῦ Λόγου τῶν τοὺς εὐεργέτας, δωρητὰς καὶ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου.

Παλαιότερον, οἱ ἐκφωνούμενοι ἐκκλησιαστικοὶ Λόγοι κατεκλείοντο διὰ προσευχῆς, μάλιστα ὑπὸ κληρικῶν ὁμιλητῶν, ἐνίοτε δὲ οἱ Λόγοι κατέληγον εἰς προτροπὰς πρὸς τοὺς φοιτητάς.

Εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας μελέτην δημοσιεύονται, εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις, ἄλλοτε μὲν ἡ ἀρχὴ ἢ τὸ προοίμιον τοῦ Λόγου, ἄλλοτε δὲ περικοπὴ ἢ ἀπάνθισμα ἐξ αὐτοῦ, ἄλλοτε πάλιν ἡ πρὸς τοὺς φοιτητάς προτροπὴ, ἄλλοτε ἡ προσευχὴ καὶ ἄλλοτε τὸ τέλος, ἡ κατακλείς ἢ ἐπισφράγισις τοῦ Λόγου, ὡς δείγματα μερῶν τοῦ πανηγυρικοῦ Λόγου καὶ τῆς ὁμιλητικῆς ἱκανότητος τῶν ρητόρων. Χάριν τῆς Ἱστορίας δημοσιεύονται, εἰς τινὰς περιπτώσεις, πλήρεις Κατάλογοι τῶν εὐεργετῶν, ἐν ἔτει δὲ 1933 δημοσιεύεται ὁ μέχρι τότε ἀκριβέστατος Κατάλογος α) τῶν Ἱδρυτῶν, β) τῶν Καθηγητῶν, γ) τῶν Ἐπιτρόπων τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ δ) τῶν Εὐεργετῶν αὐτοῦ, ἔθος ἐπιστημονικόν, τὸ ὁποῖον, ἔκτοτε, ἔπαυσε συνεχιζόμενον εἰς τοὺς δημοσιευομένους Λόγους ἐπὶ τῇ πανεπιστημιακῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Νέαν ὁδὸν ἔταμεν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκφωνουμένων Λόγων, ἐν ἔτει 1911, ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Ράλλης, μὲ θέμα τοῦ Λόγου του - Μελέτης «Περὶ ἀσυλίας κατὰ τὸ Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», θέμα τὸ ὁποῖον ἐσχολίασεν ἐμμέσως, κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὁ ὁμιλητὴς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Μεσολωρᾶς.

Πρὸς τούτοις, καταχωρίζονται ἐνταῦθα καὶ μερικαὶ ἀξιοσημεῖωτοι περιπτώσεις κατὰ τὴν πανεπιστημιακὴν ταύτην ἐορτὴν, καὶ δῆ: α) Κατὰ τὸ ἔτος 1848 ὁ Πρύτανης καὶ οἱ Καθηγηταὶ «ἐκαμον τὴν ἀνήκουσαν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας κτλ. Ὑπουργὸν Κ(ύριον) Γλαράκην, καὶ μετέπειτα ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Κ(ύριος) Κολοκοτρώνης ὡς ἐκ μέρους τοῦ Κ(υρίου) Γλαράκη, μὴ εὐκολυνόμενου, καὶ οἱ Καθηγηταὶ ἀπέδωσαν τὴν αὐτὴν ἐπίσκεψιν πρὸς τὸν Πρύτανιν Κύριον Ι. Α. Σοῦτσον». Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπαυσεν ἀπὸ ἐτῶν πραγματοποιούμενη. β) Κατὰ τὰ ἔτη 1881 καὶ 1882 ἐτελέσθη μὲν τὸ Μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ Λόγος δὲν ἐξεφώνηθη καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις, σχολιασθείσης ὑπὸ τοῦ Τύπου τῆς παραλείψεως ταύτης. γ) Κατὰ τὸ ἔτος 1893 ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν συνέπεσε τῷ Σαββάτῳ τῶν ψυχῶν καὶ ἔνεκα τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἡ ἑορτὴ προεωρτάσθη τῇ 29ῇ Ἰανουαρίου, κατὰ τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ Τυπικοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ὁποίαν διάταξιν, ἐὰν ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «τύχοι τῷ Σαββάτῳ τῶν Ψυχῶν, ἡ Ἀκολουθία τῶν Ἀγίων (Τριῶν Ἱεραρχῶν) μετατίθεται καὶ ψάλλεται τῇ ΚΘ' (29) τοῦ μηνός... ἡ δὲ τῶν Ψυχῶν ψάλλεται τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, μὴ μετατιθεμένη διὰ τὸ πένθιμον». δ) Κατὰ τὸ ἔτος 1897 ἀναγράφεται ἡ Εἰδήσις ὅτι, «ἡ συνήθως τελούμενη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην — τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν — στέψις τῶν ἀνδριάντων δὲν ἐγένετο», μαρτυρουμένης, ἐκ ταύτης τῆς πληροφορίας, τῆς στέψεως τῶν πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνδριάντων κατὰ τὴν πανεπιστημιακὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, συνεχιζομένης μέχρι σήμερον τῆς καλῆς ταύτης συνηθείας. ε) Κατὰ τὰ ἔτη 1941, 1942, 1943 καὶ 1944 δὲν ἐωρτάσθη ἡ πανεπιστημιακὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἑορτὴ, ἔνεκα τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς τῆς Χώρας ὑπὸ Ἱταλικῶν καὶ Γερμανικῶν στρατευμάτων. Δὲν ἐωρτάσθη δὲ καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1945, ἔνεκα τῶν δημιουργηθεισῶν περιστάσεων ἐκ τοῦ προηγμένου Κινήματος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1944. Τὸ Μνημόσυνον ὅμως ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας ἐτελέσθη. στ) Κατὰ τὸ ἔτος 1956 ἐγένετο ἡ τοποθέτησις καὶ ἡ ἀποκάλυψις ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Λαβάρου, εἰκονίζοντος τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Τὰ ἀποκαλυπτήρια ἔκαμεν αὐτοπροσώπως ὁ Βασιλεὺς Παῦλος. ζ) Κατὰ τὸ ἔτος 1965, πρὸ τοῦ ὁμιλητοῦ, ὠμίλησεν ὁ Πρωτοπυργὸς Γεώργιος Παπανδρέου «ἐκθέσας τὰς βασικὰς γραμμὰς τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος διὰ τὴν Ἀνωτάτην Ἐκπαίδευσιν». η) Ἐν ἔτει 1966, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος πρὸ τοῦ ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῶν Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐκφωνηθέντος Λόγου, ἐξεφώνησε Λόγον «μεστὸν ἐννοιῶν καὶ κατευθυντηρίων γραμμῶν καὶ παραινέσεων πρὸς τὴν Νεότητα». θ) Κατὰ τὸ ἔτος 1972, μετὰ τὸν πανηγυρικὸν Λόγον, ἐγένετο ἀπονόμῃ τῶν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν «προκηρυχθέντων λογοτεχνικῶν Βραβείων εἰς τρεῖς λογοτέχνας». ι) Τέλος, κατὰ τὸ ἔτος 1989, κατὰ τὸν ἑορτασμόν, πρὸς βλῆθαι διὰ πρῶτην φορὰν ἡ ταῖνία τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὰ 150 ἔτη τῆς λειτουργίας του (1837 - 1987).

Κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸν ἑορτασμὸν πα ρ ε υ ρ ί σ κ ο ν τ ο ἀνέκαθεν ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας (ὁ Ἀθηνῶν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἢ Μέλη αὐτῆς, Ἱεράρχαι καὶ ἄλλοι κληρικοί), ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους, ὁ Πρωθυπουργός, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, Ὑπουργοί, μάλιστα δὲ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὀρησκευμάτων (ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν), Ἀνώτατοι Κρατικοὶ λειτουργοί, Ἀκαδημαϊκοί, Πρυτάνεις καὶ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων, Φοιτηταὶ καὶ Φοιτήτριαι, Μαθηταί, Μαθήτριαι, ἐκπαιδευτικοί, φίλοι τῶν Γραμμάτων, φιλόμουσοι ἐν γένει καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἑορτασταί.

Ἡ μικτὴ Χ ο ρ ω δ ί α τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἡ Ὀ ρ χ ή σ τ ρ α αὐτοῦ ἔψαλον κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἑορτασμοῦ τὸ Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἢ τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια», κατὰ δὲ τὸ τέλος αὐτοῦ τὸν Ἑθνικὸν Ὑμνον, ὡς μαρτυρεῖται ἐξ Εἰδήσεων περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ κατὰ τὰς προσφάτους δεκαετηρίδας.

Τέλος, ἐν ἐπισφραγίσει, καταχωρίζονται τρεῖς Χ ρ ο ν ο λ ο γ ι κ ο ἰ Π ί ν α κ ε ς, ἐκ τῶν ὁποίων, ὁ μὲν πρῶτος ἀφορᾷ εἰς τοὺς καθηγητάς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὰ ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα ὠμίλησεν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸν ἑορτασμὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν ὁμιλιῶν, ὁ δὲ δεῦτερος εἰς τοὺς καθηγητάς τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὰ ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα ὠμίλησεν ἕκαστος, καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν ὁμιλιῶν ἐνὸς ἐκάστου, ὁ δὲ τρίτος Πίναξ ἀναφέρεται εἰς τὰ ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐγένοντο ὁμιλίαι, ἢ δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἑορτασμός.

1) Π ί ν α ξ ὁ μ ι λ η τ ῶ ν κ α θ η γ η γ η τ ῶ ν τ ῆ ς Θ ε ο λ ο γ ι κ ῆ ς Σ χ ο λ ῆ ς.

1. Μισαήλ Ἀποστολίδης (1843, 1844, 1845, 1847, 1849, 1850, 1852, 1854 Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν, 1855 Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν, 1862 Μητροπολίτης Ἀθηνῶν) 10.

2. Διονύσιος Κλεόπας (1857) 1.

3. Κων/νος Κοντογόννης (1858, 1859, 1860, 1861) 4.

4. Ἀλέξανδρος Λυκουργός (1863, 1865, 1866) 3.

5. Παναγιώτης Ρομπότης (1864, 1871) 2.

6. Θεόκλητος Βίμπος (1867, 1869 Ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας καὶ Κυνουρίας) 2.

7. Νικηφόρος Καλογεράς (1868, 1870, 1872, 1877) 4.

8. Νικόλαος Δαμαλάς (1873, 1878, 1884, 1887, 1888) 5.

9. Α. Διομήδης - Κυριακός (1874, 1879, 1885, 1889, 1895, 1905, 1910) 7.

10. Παναγιώτης Παυλίδης (1875, 1886) 2.

11. Ζήκος Ρώσης (1876, 1891) 2.
12. Πανάρετος Κωνσταντινίδης (1880) 1.
13. Προκόπιος Οικονομίδης (1892, 1894) 2.
14. Ίωάννης Μεσολωρᾶς (1899, 1906, 1912, 1922) 4.
15. Ίγνάτιος Μοσχάκης (1900, 1901) 2.
16. Έμμανουήλ Ζολώτας (1902, 1907) 2.
17. Γεώργιος Δέρβος (1904, 1909) 2.
18. Κων/νος Ράλλης (1911) 1.
19. Νικόλαος Παπαγιαννόπουλος (1914) 1.
20. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (1915, 1919) 2.
21. Χρῆστος Ἀνδροῦτσος (1917) 1.
22. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ (1920) 1.
23. Κων/νος Δυοβουνιώτης (1921, 1923, 1931) 3.
24. Ἀμίλκας Ἀλιβιζάτος (1925, 1932, 1937, 1954) 4.
25. Δημήτριος Μπαλᾶνος (1926, 1933, 1948) 3.
26. Βασίλειος Στεφανίδης (1927, 1934) 2.
27. Νικόλαος Λούβαρις (1928, 1935, 1952) 3.
28. Γεώργιος Σωτηρίου (1929, 1936) 2.
29. Παναγιώτης Μπρατσιώτης (1930, 1938, 1958) 3.
30. Βασίλειος Βέλλας (1939, 1959) 2.
31. Εὐάγγελος Ἀντωνιάδης (1940) 1.
32. Παναγιώτης Τρεμπέλας (1946) 1.
33. Δημήτριος Μωραΐτης (1947, 1962) 2.
34. Λεωνίδας Φιλιππίδης (1949, 1960) 2.
35. Ίωάννης Καρμίρης (1950, 1961) 2.
36. Κων/νος Μπόνης (1953, 1964) 2.
37. Γεράσιμος Κονιδάρης (1955, 1966) 2.
38. Βασίλειος Ίωαννίδης (1956) 1.
39. Ἀνδρέας Φυτράκης (1957, 1967) 2.
40. Μᾶρκος Σιώτης (1963, 1975) 2.
41. Ἀθανάσιος Χαστούπης (1968) 1.
42. Εὐάγγελος Θεοδώρου (1969, 1979) 2.
43. Βασίλειος Δεντάκης (1970, 1978) 2.
44. Κων/νος Μουρατίδης (1971) 1.
45. Σάββας Ἀγουρίδης (1972) 1.
46. Νικόλαος Μπρατσιώτης (1973) 1.
47. Νικόλαος Νησιώτης (1974) 1.
48. Ἀνδρέας Θεοδώρου (1976) 1.
49. Βλάσιος Φειδᾶς (1977) 1.
50. Ἡλίας Οἰκονόμου (1980, 1990) 2.

51. Μέγας Φαράντος (1981) 1.
52. Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος (1982, Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης) 1.
53. Κων/νος Παπαπέτρου (1983) 1.
54. Ἰωάννης Κορναράκης (1984) 1.
55. Ἡλίας Βουλγαράκης (1985) 1.
56. Στυλιανὸς Παπαδόπουλος (1986) 1.
57. Ἰωάννης Παναγόπουλος (1987) 1.
58. Βασίλειος Τσάκωνας (1989) 1.
59. Γεώργιος Γαλίτης (1991) 1.

2) Πίναξ ὁμιλητῶν καθηγητῶν τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς.

α) Τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

1. Νεόφυτος Βάμβας (1842, 1846, 1848, 1851, 1853) 5.
2. Κων/νος Παπαρηγόπουλος (1883) 1.
3. Σπυρίδων Λάμπρος (1896) 1.
4. Παῦλος Καρολίδης (1908) 1.
5. Θεόφιλος Βορέας (1918) 1.
6. Θεοφάνης Κακριδῆς (1924) 1.
7. Φαίδων Κουκουλῆς (1951) 1.
8. Κων/νος Σπετσιέρης (1965) 1.
9. Ἀντώνιος Δανασσῆς - Ἀφεντάκης (1988) 1.

β) Τῆς Νομικῆς Σχολῆς.

1. Νεοκλῆς Καζάκης (1890, 1898, 1903) 3.
2. Ἰωάννης Εὐταξίας (1893) 1.
3. Δημήτριος Θεοφανόπουλος (1913) 1.
4. Ἀντώνιος Μομφερράτος (1916) 1.

3) Πίναξ ἐτῶν, καθ' ἃ δὲν ἐγένοντο ὁμιλίαι ἡ δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἐορτασμός.

Ἔτος 1881. Δὲν ἐξεφωνήθη Λόγος.

Ἔτος 1882. Δὲν ἐξεφωνήθη Λόγος.

Ἔτος 1897. Δὲν ἐξεφωνήθη Λόγος.

Ἔτος 1941. Δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἐορτασμός.

Ἔτος 1942. Δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἐορτασμός.

Ἔτος 1943. Δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἐορτασμός.

Ἔτος 1944. Δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἐορτασμός.

Ἔτος 1945. Δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ ἐορτασμός.